

Heburuw ta Ietere



Bibulu WayGanboli

Jamanakuntigi ka kuma

Bibulu Way Publishing ye Bibulu cidenya baara ye min te tona jini. A nesinna fola Bibulu ka site webw n'a ka gafew ma minw be soko entereneti kan .
Lonna baarakeyoko. IBKI ka lapinita ye ka Bibulu kalanw di moko o moko ma min b'a fe ka do lna Ala koo la ani .
A sago lo. Kalandenw TI waajibiya ka taga Institut la walisa ka seere wala diplomu soko. O kalanw be se ka kalan entereneti kan wala .
kalansow kono, Zoom sababu fe, u be se ka don aridineriw kono, u be ci e-mail fe, u be sebew bo wala u be baara ke ni moko kelen kelenw, jenkuluw wala legiliziw ye u ka kibaro diiman foli la .
cidenya baara la. IBKI te baarakeyoko ye min daganin lo.

An b'i ladi ko i k'i ka Bibulu segesege walisa k'a lna ni min fira o kalansenw kono wala min bora yoko were la, o ye tijen ye.
"Lakalita" minw be soko Bibulu Lonna baarakeyokoba (IBKI) ka kalanw na, olu ye seberikelaw ka miiriyaw ye wala .
moko wajenbagaw. Tuma caaman na, miiriyaw do be soko kalanw lamentaw, widewow ani sebew kono, ani Bibulu ka nefoli la; ani, 1914 ka kalanw na.
wajulikelaw, minisiriw, pasteriw, sarakalasebagaw ani lakolikaramokow.

I ka ni k'o moko ka kumaw, u ka miiriyaw ani u ka kalanw bee segesege tuma bee sabu i ka ni k'o jini, k'o lna ani k'o ke .
Ala sago lo.

N'i b'a fe k'a lna ni kalan o kalan ye tijen ye, i ka Bibulu bayelemani sifa caaman kalan ani i ka Bibulu dajegafew ni dajegafew laje walisa k'a soko lna .
kumadenw wala kumase minw lonna te. I janto dajegafew ka nefoli sifa bee la, sabu dajegafew be kumadenw ni kumase moko di .
k'a ta kaan fola la ka taga a bila a la bi.

Kumadenw ni kumase moko be ye lema wagati ni wagati ma. Ani fana, Grekikan kumaden caaman be se ka bayelema ka ke kumaden kelen ye, o min be se ka moko lafili .
soko fola lo.

An k'a to Ala k'i nemine a ka Kuma senuman Bibulu kalanni na.

IBKI be sira di k'u ka kalanw bee ta ani k'u bo jagokow kama minw te jagokow ye. Aw kana sigasiga k'o fo
nka i kana gafew wala kalanw feere, k'u ye lema wala k'u sara.

Randolfu Dunn, memoko

Aw ka moko ke n'an ye: kunnafoni.IBKI.anglekan@gmail.com

Site web: IBKI-Anglekan.html

Heburuw ta Isteru .

Sesili N. Rayiti

DAMINE

1. **Kɔɔnata.** A seɓɓɓa b'a fɔ ko a ye "ladili kuma ye" (13:22) -- kumaden min fɔra Kewalew 13:15 kɔɔn waajuli walima waajuli la. Ani, a fɔra ko a labencogo be koo caaman yira minw be taga ɔɔn fɛ ni batoso ka waajuli ye: (a) tezi (1:1-4), (b) sɔɔliw yiriwali cogo bennin na, ani (c) a be don ɔɔn na ni hortatory [exhort, encourage -rd] ɔɔn ye ("an ka to"). A kɔɔtanin lo k'a ye ko a ka ladilikanw basiginin lo kosɓɓe kalanw lo kan. Sapitiri 1:1 ka taga se 10:18 ma, a ka ca a la, ladilikanw be sɔɔ u cema; Sapitiri 10:19 ka taga se 13:17 ma, u fanba be mɔɔw lasun u ka kuma, ani u be ɔɔn minɛ ni kalan dɔw ye minw be taga n'u ye; ani sapitiri 13:18-25 be seɓɓe nin laban ni mɔɔw yere ka cikanw ye, ani ladili surun dɔ be yen (v.22). Ka fara o kan, Seɓeri Senuman ɔɔn si ma fa ni sifaw ye ka tɛmɛ o kan -- Layidu Kɔɔ sifaw ani Layiri Kura sifaw minw be ben n'o ye.

Mɔɔɓeli. Seɓen nin fɔra ko a be damine i n'a fɔ seɓeri wala seɓenin (1:1-4), a be taga ne i n'a fɔ waajuli (ka taga se 13:17 ma), ani a be ban i n'a fɔ letere wala letere (13:18-25) -- v.22 kɔɔ hali a be baara ke ni walekɛcogo ye *.episteyila* ("Ne ye letere seɓe"), o kumaden min ka teli ka fɔ ka letere seɓe, ani AV kɔɔ, a bayelemana ko "Ne ye letere seɓe." Nka a banna k'a sɔɔ a ma a seɓɓa tɔɔ fɔ, walima a laderesiw ɔɔn tɔɔ fɔra. Nka, a be komi u tun be ɔɔn lo kɔɔman (v.19; 10:3). (v.23), mɔɔ min yelemana ka ke diinan mɔɔkɔɔ ye ani a tun be baara ke n'a ye ciden Pol fɛ. ɔɔn nata la.)

3.**Seɓɓa.** Kɔɔn fan fɛ legilizi kɔɔ tun b'a jati ko Pol lo y'o seɓe. Nka o miiriya tun man kan ka ke tuma bɛɛ ɔɔn wɛre la ni kɔɔɓli tɛ. Clement de Alexandrie (155-215 AD) y'a fɔ ko Pol ye letere seɓe heburukan na ani Luka y'a bayelema gerekikan na (bari, hali n'a be ben ni Pol ka letere tɔɔ ye, a fanba la, a ka gerekikan be mɔɔya ani a ka seɓeri cogoya be kɔɔta ani a be kuma fɔ ka tɛmɛ u ta kan) --3bius, AD) --39. dɔw tun lanin b'a la ko Luka lo y'a bayelema ani dɔw tun b'a miiri ko ɔɔmu Clement lo y'o bayelema, ale yere tun lanin b'a la ko n'a sɔɔ o laban lo y'o bayelema sabu a seɓecogo tun be komi Clement ta lo. (O bɛɛ n'a ta, seere si ma deli ka fɔ heburukan seɓenin fɔɔ dɔ koo la, ani miiriya min b'a yira ko dɔ tun be yen, o basiginin lo tariki kan; ka fara o kan, a be komi kanw loɓbagaw ka benkan lo ko seɓenin min be Gerekikan na, o tɛ kalan i n'a fɔ Gerekikan bayelemani.) Tileben fan fɛ, Tertullian (160-230 AD was Barba iuts) . Nka, Origène (saan 185-254 kɔɔn K.T.L.) y'a ka miiriya fɔ ten: "Nga ne b'a fɛ k'a fɔ ko miiriyaw ye ciden ta ye, nka dictionnaire ni phraseologie ye mɔɔ dɔ ta ye min ye ciden ka kumaw seɓe, ani i n'a fɔ mɔɔ min y'a seɓe a ka lafiya wagati la min tun b'a kuntigi fɛ ka bɔ legilizi dɔ kɔɔ, Paul, the, a tandora o kosɔn, sabu o mɔɔ kɔɔ fana m'a fɔ ten gwansan, nka jɔn le ka letere seɓe, Ala kelen le b'a lo.»

A kɔɔtanin lo ko mɔɔ si ma sigasiga a ka miiriya la. Ani, saan kemekulu 4nan cɛmance la, ani kerɛkerɛnniya la, saan kemekulu 300nan laban na, mɔɔw tun sɔɔna a ma ko Pauline lo y'a seɓe, k'a sɔɔ Clement de Alexandrie, Eusebius ani Origène ka setigiya tun tɛ yen i n'a fɔ a fɔra cogo min na sanfɛ, ani k'a sɔɔ u m'a sɔɔ kosɓɓe tugun saan kemekulu tan ni kɔɔnan na, saan kemekulu tan ni kelennan na. Porotestanw ka yelemaw, u y'a damine ka jiningali ke tugun seberikela koo la.

Tɔɔ wɛre minw fɔra ko n'a sɔɔ olu lo y'o seɓeri ke (u tɛ bayelemabagaw wala amanuenses ye), olu dɔw ye Apolosi, Luka, Barinabasi, Silivana ani ɔɔmu ka Clement ye. Ani, Pisisili (ni .

a cεε Akila ka dεmε) o ladili dira saan 1900 KRISTA TILE kɔ, Harnack, Alemaji Alakolɔnbaga dɔ lo y'o fɔ. (Ni Clement de Rome [min sara saan 97 Krista tile la?] tε, olu tun ye Pol ka teriw n'u ka baarakεɔɔɔɔw ye ani a be komi u tun bena a ka Alakow yira. Tijɛn lo, u bεε ye miirili dɔɔɔn lo ye.)

Komi dɔw tun tε sigasiga sεberikela koo la yeɛmani wagati la, o sεberi be lɔɔɔɔba ta Layidu Kura sεbeninw na i n'a fɔ an b'u sɔɔ cogo min na sisan angeɛkan sεbeninw fanba la -- o kelen lo i n'a fɔ latenkan bololasebenw na, minw be damine sanni Pauline ka sεberikebaga ka sɔn a ma cogo gwεɛman na -- o ye epille so the general cε. lεtεrεw kɔɔ. N'u tun y'a jati ko Pol lo y'a sεbe tijɛn na, n'a sɔɔ u tun bena a bila Korentikaw 2nan kɔ, a janya kosɔn. Nka, Gεrekikan bololasebenw fanba kɔɔ, a be sɔɔ Tesalonikaw ka kitabu 2 ni Timote ka kitabu fɔɔ cε.

Nka, dɔw y'a fɔ ka gwεɛya ko k'a sɔɔ o sεbe tɔɔ ma fɔ, o b'a yira ko Pol lo y'a sεbe, tariki koow lo b'a yira ko a tun be cogo min na. Egilizi fɔɔw ka "faaw" suguya caaman y'a fɔ ko a m'a tɔɔ sεbe a kan hali n'a yecogo tun be se k'a balima yahutu caaman bali k'a kalan, ani k'a kiti a yεrε ka nafaw kan. Ani, k'a ye ko mɔɔw wεrε tun tε yen min tun be ni miiriya juguw ye ten ani minw tun be mɔɔw jεε na o wagati la, Yahutu minw tun yeɛmana ani minw ma yeɛma, o ye tariki koo ye min tε se ka sɔɔ.

N'a sɔɔ sɔɔli barikaman min be Pol ka sεberi kεε, o ye ko 2:1-4 kɔɔ, a be komi sεberikela y'a yεrε bila mɔɔw minw cεma, mɔɔw minw tun ye Matigi ka kibaro diiman lase mɔɔw minw ma, ani minw sababu fε, kabako dɔ y'a sabati, k'a sɔɔ Pol sεbera ko a banna ka gwε ko a tun y'o kalan sɔɔ Yezu fε ka bɔ mɔɔw fε. (Galatikaw 1:11-12).

Nka Robert Milligan, a ka Heburuw ka sεberi damine na (pp.14-15), a y'a jaabi ko: "Yala sεberikela tε to ka jεn n'a ka kalankelaw ye walisa k'u dusukun sɔɔ ka jε ani k'a yεrε ka ladilikanw mɔɔya wa? Krista ka kalan, an ka .anwu aw ye taga jα ka dafa; Ayiwa, an kana o jusiginan sigi tuun, ko o ye nimisa ka nimisa ka faran a ta kεwalejuguw ra, ani ka la Ala ra, ani ka batizeri ta kow lase mɔɔw ma, ani ka mɔɔw boro la mɔɔw kan, ani ka suw kunu, ani ka kiti banbari ta kiti tige. Ani nin .an ni Ala sɔɔna, ne bena o kε.»

A y'a fɔ tugun ko: "Sisan, yala an ka jα k'a latige ko nin lεtεrε sεbεbaga tun ye mɔɔw jugu ye i n'a fɔ a tun be sεberi kera minw ma wa? Ala ka kuma min tε se ka yafa? Siga t'a la, o tε. Bataki yεrε ye o jalaki sugu bεε sɔɔli ye cogo dafanin na.

A laban, Milligan ko (pp.18-19): "Ko Luka tun be se ka kε Pol ka amanuensis ye k'a sεbe; ani ko, i n'a fɔ mɔɔw min tun be ni hakili senu ye, a tun be se ka kε ni Pol ka sɔɔni ye ka ciden ka sεberi cogoya yeɛma cogo dɔ la, o tε ko ye min tε se ka kε. Nka n'an ma ban pewu Fatherine ka seereya la, an lanin b'a la ko Pol ye kerecεnw ka seereya ye . nin lεtεrε sεbεbaga lo."

4.Tagayƙƙo. Hali ni fɛn si tɛ yen min b'a yira ko sɛbɛ nin tun be taga yƙƙo min na (dɔw y'a fɔ ko Zeruzalɛmu, dɔw y'a fɔ ko Ɖɔɔmu, walama Alɛkisandiri, hali n'a sɔɔo fila si tɛ), a be komi a labenna Yahutu kerecɛnw lo kama kerɛnkerɛnnin na, minw tun be farati la ka kɔsegi u kɔ dɔɔo (2:1; 4:2-6) nka u tun be farati la fana ka bɔ diinan na pewu (6:1:2-6). Sɔɔli foyi tɛ yen ni kafiriw ye walima kerecɛn siya wɛrɛ mɔɔkw ye, ani hali siya wɛrɛ mɔɔkw kofɔra o cogo la (cf. 2:16), nka faratiba be yen min b'a la ka kɛ diinebaliw ye walima ka kɔsegi yahutuya la -- o laban ye min ye -- o la, a be sinsin kosɔbɛ Yahutu ni kerecɛnw ka fanga kan ka tɛmɛ kerecɛnya bɛɛ kan. dugukolo.

O sɛbɛ kɔɔkɔw bɛɛ -- (a) ka baara kɛ ni Helenisitikiw ka filozofi kumadenw ye tuma o tuma ani (b) Layidu Ƙƙo ka kumadenw bɛɛ tɛ bɔ heburukan sɛbeninw na, nka u bɔra LXX ka gɛrɛkikan bayɛlemanin na), Helenisitiki Yahutu ni Gɛrɛkikan fɔbaga kerecɛnw tun be baara kɛ n'u ye -- o be se k'a yira ko mɔɔkw minw kofɔra, olu tun be Helenisitiki wala Zeruzalɛmu yƙƙo dɔ la. Nka o tɛ dantigeli ye. Sabu a fɔra ko Pɔli ka kumaw fɔ Heburukan sɛbenin ni LXX fila bɛɛ ra, a tɔɔkw sɛbera minw kan, ani a tun cira Yahutu ni siya wɛrɛ mɔɔkw ma, minw tun bɛ Helenikaw ta jamana kɔɔ. Ani Zeruzalɛmu yɛrɛ la, Pilati ye sɛberi dɔ kɛ Krista ka kuruwa kan, a ma kɛ heburukan dɔɔo na, nka a y'o sɛbɛ latɛnkan ni gɛrɛkikan na fana (Gɛrɛkiw ka diine) fana (Luka 23:38, AV; Zan 19:20). O la, Heburuw ka kitabu sɛbenin tɛ fɛɛn tigitigi si di min b'a yira mɔɔkw minw kofɔra, u be yƙƙo min na tigitigi.

King James Version kɔɔ, o sɛbɛ tɔɔkw ko: "Ciden Pol ka lɛtɛrɛ min cira Heburuw ma," ani kumaden "Heburuw" min tun be sɛberi wagati la, a ka ca a la, o tun be kuma Palɛsitini Yahutu lo koo la, nka tuma bɛɛ tɛ. Nka, o tɔɔkw basiginin lo bololasɛbenw lo kan minw bɔra kɔfɛ ani fanga t'a la. O bɛɛ n'a ta, tɔɔkw min fɔra bololasɛben kɔɔkɔw kɔɔ, o ye "Heburuw ma" dɔɔo, o ni mɔɔkw minw cira, o tɛ danfara ye. Ani, hali n'a tun tɛ se ka kɛ sɛbɛ fɔl yƙƙo dɔ ye fana, a farala a kan joona joona -- ani a be se ka kɛ ko a tun lanin b'a la joona joona ko a sɛbera Yahutu ye minw tun siginin be Palɛsitini.

Tijɛ lo, Pɔli y'a yɛrɛ kofɔ ko ale ye «Heburukan ye min bɔra Heburukan na» (Filipikaw 3:5), hali ni a tun ye Tarisi duguden ye, min ye Silisi mara ye (Kɛw. 21:39). Nka a fana "lamɔna dugu nin kɔɔ [Zeruzalɛmu], Gamaliyeli sen kɔɔ, a kalanna ka kɛrɛ n'an bɛmaw ka sariya ye" (Kɛw. 22:3). A be komi o laban lo y'a to a y'a yɛrɛ weele ko yahutu.

5.Sɛberi wagati. Dalilu jɔɔjɔɔ si tɛ sɛbenin kɔɔ o fana koo la. Wagati laban min tun be se ka kɛ, o tun bena kɛ saan 90 damine na, sabu Ɖɔɔmu ka Clement y'o kuma fɔ saan 95 wala 96 jɔɔkɔ na nka dalilu si tɛ yen min b'a yira ko a sɛbera ka kɔn wagati dɔ jɛ saan tan kɔɔ ka kɔn Zeruzalɛmu halakili jɛ saan 70 K.T.L. ƙɔnnikelaw hake min be bonya la a kan. Ani, a be komi 8:4 ani 10:11 ka verisew b'a yira ko saraka minw tun be bɔ loon o loon, u tun be to k'o kɛ, o min tun tɛ tijɛn ye Zeruzalɛmu n'a ka batoso halakinin kɔ. (Dakun nin lajɛ fana).

6.A sɛbeyƙƙo. Dɔw ye 13:24 ta ("Italikaw b'i fo") k'a yira ko sɛberikela tun be Itali jamana kɔfɛ Itali teriw cɛma minw tun be foli kɛra ka kɔsegi u ka jamana na sigida dɔ la Itali jamana yƙƙo dɔ la -- o min tun bena kɛ sababu ye ka Ɖɔɔmu kɛ sɛbenin nin tagayƙƙo ye. Nka o jɔɔkɔ tɛ tugu o kɔ wajibi. O yƙƙo tun be se k'a yira fana ko a sɛbɛbaga tun be .kɔɔ Itali, ka lɛtɛrɛ ci sigida dɔ ma yƙƙo wɛrɛ ani Italikaw tun be kuma min koo la, o tun ye .

sigida mɔɔw be foli ci kalanbagaw ma. Nka, n'a sɔɔ Pol lo y'o seberi ke, n'a sɔɔ a y'o sebe ka bɔ ɔɔmu dɔɔni a bɔnin kɔ kaso fɔl la, saan 63 ɔɔɔɔ na K.T.L.

7. Ka ben. Hali ni a sebera .la kerecenw ka jenkulu kerekerennin dɔ ka yɔɔ dɔ la tariki wagati kerekerennin dɔ la, o sebe be mɔɔ nafa tuma bee .ta kerecenw bee -- ka mɔɔw ladi ani k'u ladi -- o la, adamaden cogoya te yeɛma, ani farati ɔɔɔnw be kerecenw kɔɔɔna bɔɔɔɔ bee la -- an ka bɔɔɔɔ te dan o ma fewu. Ka kalan nafolomanw dɔ di Sebenin Senuman kɔɔɔ, a fɔra ko "Bibulu gafe si ma lon ka ɔɔ ka tɛmɛ diɔɔ bee ka sɔɔni kan i n'a fɔ min be Ala ka miiriya di kibaro diiman kan, min fanin be kalanw na tuma bee." Ani, o nafa be dan na ni seberi yɔɔ ye, mɔɔw min y'a sebe wala min y'a ci fɔl, ani n'an be se k'o kunnafoniw segesege wala n'an te se k'u wasa pewu.

A laje

1. Ala, ka kuma fɔ an bɛmaw ye wagati caman na, cogo caman na fɔɔɔɔ, kiraw sababu ra, nin lon labanw na, a kumana an fe Dence dɔ sababu ra -- Cidenba (implied) -- sangali min be o wagati ni sisan ce (v. 1-2).

2. O Dence (a) Ala ye feɛn bee tiɔɔbaga sigi; (b) a ye dunɔɔw dan ale sababu fe (*Ayonas*, saanw); (c) ale lo ye Ala ka kɔɔɔ yeelen ye ani a bɔnin be a yeɛ ma tigitigi, (d) ani a be feɛn bee sabati a ka kuma barikaman fe; (e) tuma min na a ye jurumuw saniya [sarakalasebagaw ka baara], a sigira Masaba kinibolo fe sanfe [min b'a yira ko masaya be yen, a be dunɔɔ kuru bee ka kuntigiya tilan], (f) a kera mɔɔw numan ye ka tɛmɛ melekew kan kosɔbe .a fɔra ka gwe , u ye tɔɔw numan sɔɔ ka tɛmɛ u kan (o miiriya nefɔra ka gwe sapitiri fɔl ɔɔ kɔɔ [Filipikaw 2:5-11 laje] ani a kɔɔ minw kofɔra sapitiri 2nan na) (v.2b-4).

KOLDSI: Ala be kumana «dence» min sababu ra sisan, o ye «Matigi» ye (2.4), «Yezu» (2.9). «An ka layidu ta ciraden ni sarakalasebagaba» (3.1), ani «Krista» (3.6). Olu n'a fɔra sanfe, an ka ni k'u nefɔ ka gwe i n'a fɔ seberi be tagara ɔɔ cogo min na.

II. DENCE min ka bon ni melekew ye (1:5 - 2:18).

1. Ko minw b'o kuma yira (1.5-14): (a) Ala ma meleke si fɔ ko: «Ele le ye ne Dence ye» (v.5); (b) Tuma min na Dence nana dunɔɔ ra, melekew ka ci di ko o ye a bato (v.6); (c) Ala b'a ka melekew ke hakili ye (sogo te), ani a ka baarakelaw (melekew) ye tasuma ye (a be se ka ke o kɔɔ la ko Ala ye tasuma ye min be mɔɔw jeni, 12:29) (v.7) -- minw, hali n'u kɔɔtara ani fanga b'u la, o bee n'a ta, u be Dence bato (min be komi o kɔɔ lo); (d) Dence min be wele ko Ala, masaya banbari b'a ra, a mɔɔna ni nisɔɔndiya tulu ye ka tɛmɛ a «ɔɔɔnw» kan (masace tɔw bee sanfe, k'a ke «matigiw ta Matigi ye, ani masacew ta Masace ye», Yirali 17:14) (v.8-9); (e) Dence min be wele ko Matigi, ani a niyɔɔw tun be dunɔɔw dannin ra, min bena tunu, ka yeɛma, nka a bena to a cogo ra, a ta sanw tena ban (v.10-12); (f) Meleke si ma deli k'a fɔ Ala ye, i n'a fɔ Dence y'a fɔ cogo min na ko: «Sigi ne kinin fe» (v.13; kewalew 2:34-36 laje); (g) Melekew bee ye jinaw ye minw be baara ke (o te kuntigiw ye), minw cira ka na baara ke kisili ciyentigiw ye (v.14).

2. O kuma fɔnin kɔɔ (2:1-18): (a) Dence sababu fe, cikan min fɔra, an ka ni k'o jati kosɔbe ka tɛmɛ melekew sababu fe (i n'a fɔ Musa ka sariya tun be cogo min na, .

Kewaliw 7:53; Galatikaw 3:19) (vere 1-4); (b) Dunija nata ma ke melekew ka mara kɔɔ, nka adamaden ka mara la Yezu cogoya la, a Dence, min be ni sogo ni joli ye (a te melekew ka cogoya la, ani a te melekew demε) walisa a ka se ka sa a balimaw kosɔn (adamadenw, a y'a vere yira minw na), ka see sɔɔ saya kan, ani ka kisi saya ma ani k'u kisi. o ta jurumunw kosɔn (v.6-18).

III. DENCE min ka bon ni MUSA ye

(ALA KA CIDEN YE ISIRAYELI YE, ANI KRISTA NEFDLI) (3:1 - 4:13)

1. Bonya min ka bon ni beε ye (1:1-6): (a) A tun be Ala ka soo bli la (Isirayeli), Musa tun t'o ke (v.1-4); b) Musa tun ye baarakela kantigiman ye .kɔɔ Ala ka soo, nka Krista i n'a fɔ Dence .baanna Ala ka soo -- "Anw ye ale ta so ye, n'an y'an ka jagweleya n'an ka jigiya bonya sabati fɔɔ ka taga se a laban ma" (v.5-6).

2. Ladilikanw minw be sɔɔ Ala ka soo sigicogo la (3:7 - 4:13); (a) «Aw kana aw jusukunw gbεleya i n'a fɔ aw tun be aw jusukun gbεleya cogo min na ... kongokolon kɔɔ» (3:7-19); (b) «An ka siran» ka dese Ala ka layidu min na, ko an bεna don Ala ta lafiya ra a ta mɔɔɔ ye» (4:1-11) -- bari an ka kan ka min ke, an te se k'o tigi janfa (v.12-13).

IV. DENCE MIN KA Bɔ KA NI ARɔN YE .

(SARAKalasebagaba min tun be Isirayelidenw fe, ani KRISTA NEFDLI) (4:14 - 6:20).

1. Kirisita ka kewalebabaw (4.14 - 5.14); (a) A tεmena "sankolo fe," ka se ka Ala sɔɔ o yɔɔnin beε, nka a be se ka "an ka barikantanya dusukunnakow maga a la," bari a tun "kɔɔra i n'a fɔ anw, nka a ma jurumu ke"; o kosɔn, an ka kan ka «gere nεema masasiginan ra ni jagweleya ye, janko an ye hina, ka nεema sɔɔ, min be an demε an mako wagati ra» (4.14- 16); b) Sarakalasebagaw kuntigi ka kewalew minw bɔra adamadenw cεma (5.1-4); (c) Krista ka setigiya minw ka bon, i n'a fɔ ka ke sarakalasebaga ye fɔ abada Melikisedeki ka sariya kɔ (5.5-10) -- o kuma ka gwele sabu kalanbagaw tun kera «minw ye minw te menni ke» (v.11-14).

2. Ladili minw basiginin be kalanbagaw ka cogoya gwelew kan (6:1-20); (a) Ka sariyakolo fɔɔw to yen ka taga ne ni dafalenya ye (kɔɔya Alako ta fan fe) (v.1-3); (b) Ka ban murutili la ani a ka halakili la (v.4-8); (c) Ka ke 'saliyabagatɔw ye, nka minw be limaniya ani muɔuli ke, olu ladegi (makromimetayj, muɔuli) ka layiduw sɔɔ" (v.9-12); (d) Ka la a la, i n'a fɔ Ibrayima tun b'a la cogo min na, Ala ka ladili yelemabali fe, walisa ka "dusujalo barikaman" sɔɔ ani jigiya barikaman sɔɔ i n'a fɔ "niin nege," ka se "fatugulan" kɔfe, yɔɔ min na Yezu ye "fatugulan" ke an ye sanfe tuma beε, i n'a fɔ Melikisedeki tun be cogo min na» (v.13- 20).

V. MELIKISEDEKI KA SARAKALASEBAYA KA NEFDLI KAN HARUNIKA KAN .

(LEVITIW) SARAKALASEBA (7:1-28).

1. Melikisedeki tun be dan na cogo minw na ani a tun ka bon n'u tɔw ye cogo minw na (v.1-25); (a) Melikisedeki masace ni sarakalasebaga (o ye Kirisita fana ta ye, nka Haruna ta te) (v.1-2); b) A ka sarakalasebagaya te cεya ye, ani .

komi a ma sebe a ka loonw damineyƙƙo la, a ka nanamaya laban koo la, a “be sarakalasebaga ye tuma bæƙƙe” i n’a fɔ a be fɔ cogo min na, (o ye tiɓen ye Krista fana koo la, nka Haruna koo tɛ) (v.3); (c) A tun ka bon ni Iburahima ye, a tun be baraka don a ra («min ka dɔgɔ, o be baraka sɔrɔ min ka bon»), ka tannan sɔrɔ a fɛ, fɔ, i n’a fɔ Levi (Iburahima mamaden min tun ye Izirayeli sarakalasebagaw face ye) tun be tannan di a ma Iburahima sababu ra, sabu a tun be Iburahima ta kɔnɔ fɔɔ (v.0-1).

2. Levi ta sarakalasebagaya dafabaliya, sariya (Musa ta) tun sɔrɔra min kɔrɔ (v.11-14): (a) A y’a ye ko sarakalasebaga wɛrɛ mako tun be Melikisedeki ta ra, min tun tɛ Haruna ta ta ye (v.11); A yera sariya yeɓemani dɔ ra, ka sira di sarakalasebaga dɔ ma ka bɔ Zuda ta gba ra, Musa ma foyi fɔ sarakalasebagaw ta ko ra (v.12-14).

3. Kirisita ka sarakalasebagaya bonya ka keɓe ni Melikisedeki ka baara ye (v.15-28): (a) A ma dilan ka keɓe ni farisogo ka sariya ye, nka a dilanna ka keɓe ni sebgaya banbali dɔ ye (*akatalutu*, min tɛ se ka tiɓe) nanamaya (v.15-17); (b) A nana ni jigiya numan ye ka tɛmɛ sariya kan, sariya min tun tiɓena, o min sababu fɛ an be gwɛrɛ Ala la (v.18-19); (c) A kera ni kali ye k’a sɔrɔ Levi ta sarakalasebagaya tun tɛ ten, ani Yesu min kera sarakalasebaga ye, o kera «layiri numan ka lasigibaga ye» (v.20-22); (d) A be sarakalasebagaya dɔ di min tɛ se ka yeɓema, walisa sarakalasebaga ka se ka mɔgɔ minw kisi fɔɔ ka taga se a laban ma, minw be gwɛrɛ Ala la ale sababu la, k’a sɔrɔ Levi kɔmɔgɔw tun tɛ se k’o ke, bari saya y’u bali ka taga ɓe (v.23-25); (e) Kirisita yere ta jogo saninyanin, kɔgɔ tɛ min na, ani a ta saraka kelenpe min kera dununa ta jurumunw kosɔn, o dafanin lo k’a yira ani k’a yira (v.26-28).

VI. DENCE ka sarakalasebagaw kuntigiba ka cidenyabaara ka bon

(NI JAAW MINW TA MINW BE ɓENEMɔGɔYA LONBA LADA LA) (8:1- 18).

1. Fanibonba dɔ kɔnɔ (Sankolola) (8:1-5).

2. Layiri kura dɔ kɔrɔ, min ka fisa (8.6-13).

3. Ko minw fɔra ka tɛmɛ, u ɓefɔra ka gwɛ (9:1-28): a) Layiri fɔɔ n’a ka sariyaw cogoya n’u danyɔrɔw (9:1-10); b) Saraka min ka bon ani a be kɔnɔ bɔ Layidu kura kɔnɔ (9:11- 14); (c) Kirisita, Musa tɛ, min ye jɛɓɓɔkɔnya kura celasigibaga ye (9.15-22); (d) Krista yere, saraka dafanin min tun be saraka kura kɔnɔ, o tɛ beɓenw ye (9.23-28).

4. Tiɓe (Antitype) Sisan ni suma (Type) Fɔɔfɔɔ (10:1-18): (a) Levi ka sigicogo (Musa ka sariya kɔnɔ) tun ye fɛn numanw suma dɔrɔn lo ye minw tun bena ke, ani u tun tɛ baara ke ka ban (v.1-4); (b) Krista, saraka laban, o ye tiɓenba ye min kofɔra ka kɔn, ani a yere saraka be kɔnɔ bɔ pewu (v.5-18).

VII. ɓEFɔLI MINW BE ɓEFɔ ANI ɓEFɔLI MINW BE ɓEFɔ (10:19 - 10).

13:17 kɔnɔ).

1. Ladili min b’a to mɔgɔw be gwɛrɛ Ala la Krista barika la, ani u kana ban Ala la (10:19-39): (a) Aw ka gwɛrɛ Ala la ni dusukun sɔbe ye, ani limaniya dafanin (v.19-22); (b) An ka an ka lanaya fɔcogo mine ka ɓa (v.23); (c) Aw ye ɓɔkɔn jate, ka ɓɔkɔn lasun ka kanuya ni kewaleɓumanw ke, aw kana ɓɔkɔn laɓenw to yen (v.24-25); (d) N’an ‘be jurumun ke ni ɓaniya jugu ye, an kenin kɔ ka tiɓen loɓ,’ an be jurumun ke ni .

sig'a la, Ala bena jurusara min ke (vere 26-31); (e) Nka aw ye aw hakiri to aw ta wagati k'aw ra, aw ka yeelen s'aw nin k', aw ka k'aw ni aw ka saraka b'one cogo min na, aw ye aw yere k'aw si, janko aw kana b'one aw ka sara la, aw ka jija aw ka limaniya ra, ka aw niin kisi, sanni aw ka k'asegi ka taga tunu (v.32- 39).

2. Ce k'aw ka limaniya min fra, o ye misaliyaw ye minw ka kan ka ladegi (11:1-40); (a) Limaniya cogoya (v.1-10). 3); (b) Sanjiba ka kon m'aw minw fe, olu ka misaliyaw: Abeli (v.4), En'aki (v.5-6), Nuhun (v.7), (c) Ibrayima, Isiyaka, Yakuba, Sara ani Yusufu ka limaniya (v.8-22); (d) Musa ni Izirayelim'aw ta lanaya, ani Rahabu fana ta lanaya (v.23-31); (e) Lanaya misaliya werew (vere 32-40).

3. Yezu ka nejirali (12:1-3): a) Komi seere caaman b'an lamini i n'a fo an y'a fo cogo min na ka teme, an ka boli ni mujuli ye (*hupom'niw*, jijali, jijali) boli min bilara an na k'aw (v.1); b) A ke k'a file (*af'rontesi*, k'a na la k'aw were) ka taga Yezu fe, o min ye seberikela ye (*arkeq'ni*, nam'aw ba, piy'niye) ani an ka lanaya dafabaga, janko aw kana sege, aw kana sege (v.2-3); (c) kerecenw ka nanamaya geleyaw ni k'aw b'aw lapinina ni pumanya ye i n'a fo kololi min b'an jogow ye'ema (v.4- 11).

4. Ladili were minw be di an ma walisa an ka to ka mujulu (12:12-29); a) A basiginin lo koo minw fra ka teme (v.12-17); (b) AN BE AN KA NEFLI MIN BE AN KA NA ALA FE SIYON KULU KAN SANKOLO ZERUZALEMU KAN KRISTA CERE LA, o ka fisa n'an ka na ALA FE SANKOLO KULU KAN . (vere 18-29).

5. Ladili min kera kerecenw ka baara kan (13:1-17); (a) Sigida baara -- balimaya kanuya, lonanw bisimila, m'aw minw be j'anya la, olu hakilijigi, furu min be ke ni bonya ye ani kakalayakow balili, wari kanuya ka b' an bolo, an be min k'aw, an ka wasa o la (v.1-6); (b) Diine baaraw -- ka hakili to nem'aw k'aw la (n'a k'aw u sara sisan) ani k'u ka limaniya ladegi (bari Yezu ye kelen ye tuma bee ani a tun be min mak'aw na u fe, a b'o lo mak'aw na an fe), an kana an yere mine kalan sifa caaman fe ani kalan kabakomanw fe, an ka sabati ni neema ye (Krista sababu la, hali n'o te na ni ritualism ye Krista fe ani Ala tandoli ye). Aw ye to ka kopuman ke, aw ye feen minw k'aw, aw k'u tilan m'aw ye, aw ka menni ke aw kuntigiw fe (*tois heqoumenois humon*, aw nem'aw) - .
- aw ka sisan nam'aw (v.7-17).

VIII. NEFLI KUNNABEN (13:18-25).

1. Sebebaga ka delili -- kalanbagaw ka delili, janko a ka segi ka na o fe joona (v.18-19).

2. Duba (vere 20-21).

3. M'aw yere ka cikanw (v.22-23): (a) Ladili min be ke ko seberikela tun ye ladili kuma min sebe sisan, i k'o "mujulu" (v.22); (b) Kunnafoni minw b'a yira ko «an balimace Timote b'aw kaso la», ani seberikela b'a yira ko a jigi b'a la ko a bena u ye n'ale ye yanni d'aw (v.23); (c) Ka kalanbagaw jininga ko o ye o ta nam'aw fo, ani m'aw saninmanw bee -- a be se ka ke ale le koson (v.24a); (d) Minw be (*.apo*, ka b'aw, walima ka b'aw) Itali (minw be se ka ke ni seberikela ye) be kalanbagaw fo (v.24b).

4. Duba laban (v.25).

Melekew - A ka minisirw Sapitiri
1:7 (A bɔra Zaburuw 104:4 kɔɔ).

Bayeɓmaniw:

Zaburuw 104:4. "Min b'a ka melekew ke jinaw ye, a ka baarakelaw ye tasuma tasuma ye" -- ni "baarakelaw" ye i n'a fɔ "melekew" kalan wɛɛ (NKJ V).

"Min be fiɓew ke a ka cidenw ye; tasuma yeelenw b'a ka baarakela ye" -- ni "a ka melekew ye fiɓew ye" i n'a fɔ kalan wɛɛ min be ke "fiɓew ye a ka cidenw ye" (American Standard Version).

Eburuw 1:7 . : "Melekew koo la, a ko: 'A ka melekew ke hakili ye, a ka baarakelaw ke tasuma ye" (Bibulu kura).

«A ko melekew ta ko ra ko: «A be a ta melekew ke fɔɔw ye, a ta baaraden be ke tasuma ye» (Amerikan Standard Version).

Kumaden wɛɛw ani/walima ɓɛɓliw:

Jaki Maknaiti, Cidenw ka batakiw . : "A y'a ka melekew ke hakilimayafenw ye, k'a ka baarakelaw ke tasuma tasuma ye; -- o kɔɔ, min fɔra melekew koo la, o ye ko u tɛ danfenw ye minw farisogo tɛ, minw be baara ke Ala ye ni baara bɛɛ ye."

Nili R. Layitifutu, Yezu Krista bi : "Nga Heburukan bayeɓmani wɛɛ be se ka ke [Zaburuw 1:4:4 kɔɔ Ameriki ka Bibulu kɔɔ] min, sanni a ka cidenw ke fiɓew ye, a ka cidenw (walima anglew) ke fiɓew ye. be se k'u yeɓema ka ke fiɓew ye wala ka ke tasuma ye, u ka sanfɛyɔɔ la, u ye baaradenw dɔɔɔ lo ye.* U tɛ u yɛɛ ka sago wala u ka kuntigiya ye. u tɛ cikanw di, u be mɛnni ke u fɛ.»

* U yɛɛ sago tɛ foyi la fɔ ka mɛnni ke Ala fɛ wala ka ban a la i ko kerecɛnw ka ɓi ka ke cogo min na. Nka u be se ka jurumu ke ani dɔw y'o ke (2 Piyɛri 2:4; Zude 6). -- CNW

Cambridge ka Bibulu ɓɛɓli : "Quotation: Psa.104:4. A damine na, kuma dɔ fɔra Ala koo la: 'Ala min be fiɓew ke a ka melekew ye [o kɔɔ, cidenw], ani tasuma tasumamanw ke a ka baarakelaw ye [minisirw]' (CT). An ka seberikela b'o kɔɔ yeɓema -- n'a sɔɔ a be tugu 2 Esidra 8:22 ka seberikela kɔ min be Ala ka baara ke ten, min b'o ke." o ye Ala ta baarakelaw ye.»

Tyndale ka Layidu Kura ɓɛɓli : "Heburukan [Zaburuw 104:4] bayeɓmani tun be se ka ke ko 'Ala be fiɓew ke a ka cidenw ye, tasuma yeelenw ke a ka baarakelaw ye.' LXX, min be tugu seberikela kɔ, o b'a fɔ ko 'A b'a ka melekew ke fiɓew ye, k'a ka baaradenw ke tasuma ye.' .. Dɔw y'a fɔ ko tuma caaman na, Ala be melekew don 'ni fani yeɓemayeɓmaniw ye,' k'u yeɓema i n'a fɔ fiɓew ni tasuma. melekew i n'a fɔ Ala ka cidenw tun ka Ala ta sebayaya don minw na, k'a sago dafa danfenw mara ra. Walisa k'o kɔɔ, u be sɔɔ ka jen ni sanfɛɓe fɔɔw ni tasuma yeelenw ye i n'a fɔ u y'a ke cogo min na Sinayi kulu kan. Nka, u ka baara kɔɔtanin lo cogo o cogo, ani u ka baara dafanin lo cogo o cogo, u bele ye Ala ka cidenw n'a ka baarakelaw ye. Nka, Dence tɛ Faa weele i n'a fɔ ciden, nka i n'a fɔ .

"Nin fana bennin lo kojuman ni sankolola hakilitigi saniyaninw ka tariki ye, fɔɔ ka taga se a ma Sebenin senumanw na. U tun be baara kera Ala ka baarakelaw ye tuma bæe (*leyiturgoyi*), tuma caaman na, Jehova juguw be yeelen i n'a fɔ siranegɛ wala mugumugu tasuma tasuma nefɛ. O b'a yira ka gwɛ ani k'a yira ka gwɛ Sodɔmu ni Gomɔri duguw bentɔ fɛ (Zenezi Xix.1- 26); Misirankaw dence fɔɔw halakiri (Ekiz.xii,29,30); Izirayelimɔɔw ta kojugu min kera Dawuda ta wagati ra (2 Sam.xxiv.15-17); Siri masace Beni Hadadi ta kerekejama ta kerekejamaw jagaminin lo (2 Masacew vi.8-23); ani Senakeribu ta kerekejama bentɔ (2 Masacew xix.35)."

Kuncɛli kumaw:

Kalankɛla be se k'a ye ko Eburuw 1:7 be gwɛɛya dɔ yira bayɛɛmani koo la. A be sɔɔɔ danfara minw be Bibulu kura (ani KJV kɔɔɔ) ni Ameriki ka Bibulu cɛ, ani kalan wɛrɛw fɛ minw be kɛ u gɛrɛfɛ. Nka, a nɛsinna kosɔbɛ n'a *.fiɛɛbana* ka kan ka bayɛɛma ko "hakiliw" walima "fiɛɛw".

N'a bayɛɛmana ko "fiɛɛw", o tuma na, "fiɛɛw" ni "tasuma" fila bæe ka teli ka faamu cogoya dɔ la, i n'a fɔ lakalibaga caaman b'a fɔ cogo min na. N'u y'a bayɛɛma ko "hakiliw," i n'a fɔ King James Versions b'a fɔ cogo min na, "tasuma" bele be se ka faamu ka tɛmɛ ntalenw kan.

Macknight ni Milligan be bɛn o ma ani u fila bæe be bɛn ni masace Zaki ani masace Zaki kura ka sebeninw bayɛɛmani ye. Nka Milligan b'a jija ka sɔɔɔli kɛ wagatijan kɔɔ k'o yɛɛmani demɛ, ani a be min kɛ seberikɛla nin fɛ, o ye koo ye min be mɔɔɔ lasun ka la a la.

O be II, I, (c) ka kumadenw nefɔ a ka Heburuw ka kitabu kɔɔ i n'a fɔ nin cogo la: "Ala b'a ka mɛɛkɛw kɛ hakili ye (sogo tɛ), ani a ka baarakelaw (mɛɛkɛw) ye tasuma ye (a be se ka kɛ cogo dɔ la ko Ala ye tasuma ye min be mɔɔɔw jɛni, 12:29)" -- o kɔɔ, a be kɛ ntalen ye.

Dunija nata

Sariyasen 2:5, 9 kalan.

1. EBURUW 2:5: "Sabu a ma kolo mɛɛkɛw ma *.dijɛ nata* , an be kuma min koo la."

An ka Layidu Kura min be sɔɔɔ angɛɛkan na, kumaden naani be yen minw bayɛɛmana ko "dunija" (*aion* , saan, sijɛ 38;*ge* , dugukolo, wagati 1;*dununa* , min ka teli ka kuma dunija kuru bæe koo la, sijɛ 186; ni*tulu* , min be kuma dugukolo kan min be se ka sigi wala min be se ka sigi, sijɛ 14). O laban ye "dunija" kumaden ye min be sɔɔɔ sebenin sanfɛ. A be sɔɔɔ Layiri kura kɔɔ sijɛ 15, a bayɛɛmana ko "dunija" Mat; 24:14; Luka 2:1; 4:5; Kɛwaliw 11:28; 17:6,31 kɔɔ; 19:27; 24:5; ɔɔm.10:18; Heb. 1:6 (sanfɛ); 2:5; Yir.3:10; 12:9; 16:14, ani a bayɛɛmana ko "dugukolo" Luk. 21:26 kalan.

Ni "dunija nata" tɛ yen min be sɔɔɔ sebenin nin kɔɔ, yɔɔ minw bæe be fɔ an ka bi dugukolo koo la wala, n'an be kuma a sigibagaw koo la, i n'a fɔ an be se k'a ye cogo min na n'an ye yɔɔ kelen kelen bæe sɛgɛsɛgɛ. Nka bɛnbaliya dafanin tɛ nefɔlikɛlaw cɛma "dunija nata" kɔɔ koo la (*Oikoumen tan mellosan tan* , dugukolo min bɛna sigi, 2:5), o min tɛ Gɛrɛkikan kumaden kelen ye ni "dunija nata" ye min be sɔɔɔ 6:5 kɔɔ.*(mɛɛɔɔsi ayɔɔsi* , saan min be na). I k'o koo nunu kɔɔsi:

1. Cambridge ka Bibulu nefoli: "dijɛ nata : sankolola dunija, min be se ka fɔ cogo dɔ la ko .u e letɛɛ bɛɛ kɔɔɔ."

2. B. W. Johnson, Mɔɔɔw ka Layidu Kura ni sebeninw ye: "A kɔɔ ye ko 'dugukolo min bena sigi sini ma.' Yahutuw tun be Yahutuw ka wagati weele ko 'bi dunija.' Wagati min tun bena tugu o kɔ, o tun bena ke dunija nata ye.' A ɲesinna kibarɔ diman wagati nataw ma ka tɛmɛ dunija banbali kan."

NEFOLI: Jɔnsɔn ka kuma laban ye tijɛn ye wo, tijɛn tɛ wo, a be min fɔ o miiriya la, o tɛ dantigeli ye. A be se ka ke tijɛn ye wala a be se ka ke tijɛn tɛ ka ɲesin Mat.12:32 ma, "nin dijɛ kɔɔɔ, ani dijɛ nata la".(Oute an touto ka aioni oute an mellonti), min fɔra tuma min na Krista tun be niin na ani sanni Yahutuw ka wagati ka ban. Nka Efɛz. 1:21, min sebera Yahutuw ka wagati bannin kɔ ani kibarɔ diman wagati tun y'a kɔnabila ka ban, "nin dijɛ dɔɔɔn tɛ, nka dijɛ nataw fana na".(ou monon en to aioni touto alla kai en to mellonti), a gwenin lo ko a kɔɔ tɛ kerecɛnw ka wagati dɔɔɔn lo la dugukolo kan, nka a kɔɔ be wagati banbali min bena tugu o kɔ fana.

Ani Yesu yɛɛ (Mariki 10:30; Luka 18:30), sanni Yahutuw ka wagati ka ban, a ye dugawu dɔw layidu di a ka cidenw ma "sisan, nin wagati la... ani ɲanamaya banbali dijɛ nataw la".(muso en ka kairo. . . kai en ka aionlaerkomeni yɔɔɔ) -- a gwɛyara ko a be kuma dugawuw lo koo la u ka ɲenamaya wagati la dugukolo kan ani ɲenamaya banbali dunija nata la.

Ka fara o kan, Luka 20:34-36 kɔɔɔ, Yezu ko: "Dinɲa mɔɔɔw (Ainos Tuto , nin wagati la) be furu, ani u be furu, nka minw jatilen lo ka se ka don dunija kɔɔɔ (Ayinosi ekayinou , o waati la), ani suw kununi, muso tena furu, muso tena di, bari u te se ka sa tugu, bari u bena ke i n'a fɔ mɛlɛkɛw. ani u ye Ala denw ye, bari u ye kununi denw ye." A gwenin lo ko nin kuma tɛ Yahutuw ka wagati koo la i n'a fɔ "nin dijɛ" ani kerecɛnw ka wagati ma dugukolo kan i n'a fɔ "o dijɛ."

O kama, a bena ke komi Johnson ka kuma laban, a kɛra tijɛn ye wo, tijɛn tɛ wo, a ka miiriya t'o dɛmɛ ka ɲɛ.)

3. Thomas Hewitt, Tyndale ka nefoliw: "Dɔw ye dunija nata faamu, A y'oikoumene a ye melousa , i n'a fɔ a kɔɔ ye kelen ye ni vɛrise nin ye, 'Nga an be sankolo kura ni dugukolo kura makɔɔɔna ka kɛɲɛ ni Ala ka layidu ye, tilenninya be sigi yɔɔɔ minw na' (2 Piyɛri 3:13). 6:5 kɔɔɔ, o kumaden be sɔɔɔ tugun, nka sanni a ka tulu (dugukolo kan mɔɔɔw be min kan)aion (saan) lo be fɔ. N'a sɔɔɔ o kumaden kɔɔɔ ka bon i n'a fɔ 'nin loonw laban na' (1:2, RV). O kumadenw kɔɔɔ ka ca, u be Ala ka baara bɛɛ lo kofɔ walisa ka adamadenw kisi. Calvin y'a fɔ ko 'an jigi be min kan sukununi kɔ, o tɛ dunija nata ye, nka min daminɛna Krista ka Masaya daminɛ na, nka siga t'a la, a bena dafa an ka kunmabɔli laban na.' Kɔɔ o kɔɔ mana ke kumaden nin na, a ma bila mɛlɛkɛw ka mara kɔɔɔ; a b'a fɔ dɔɔɔn ko sariya kura tena kolo o wagati la, nka a bena kolo Mɔɔɔ Dence Krista ma.»

4. James Macknight, Cidenw ka letɛɛw: "Kibarɔ Duman wagati be weele ko Ayinos milutɔs , wagati nata, Eburuw.6:5, nka abada oikomeni milozan , dunija min be na, mɔɔɔw tɛ se ka sigi yen. O kumaden,

ni ne ma fili, o be sankolo jamana min layidu tara Iburahima n'a bɔnsɔn hakimimaya ta fan fe, o le yira. O kama, i n'a fɔ .tulu , diɲe, Luk.2:1, ani yɔɔ wɛrɛw la, n'an be kumaden dɔ fɔ min be to ka fɔ, a be diɲe mɔɔw lo yira, o kumaden .oikomeni milozan be se k'a yira konumandiɲe nata sigibagaw . , min be weele ko Eburuw.1:14 kɔɔ, 'Mɔɔ minw bena kisili sɔɔ.'"

5. Robert Milligan, Heburuw ka lɛtɛrɛ: " Dunijɔ nata (A y'oikoumene a ye melousa) kɔɔ, saan nata tɛ (O ayɔn ho melɔn) i n'a fɔ Mat.12:39, n'a kɔɔnaw, nka .sigiyɔɔ Masiya ta masaya ni a ta fanga kɔɔ (s.1.6). An be dunujɔ min kɔɔ sisan, o le ye; ani min kɔɔ,tuma min na a saninyara ka bɔ jurumun na . [an y'o kumadenw fɔ], mɔɔ minw kunmabɔra, olu bena ɲenamaya ke fɔ abada. Adamaden ta fan fe, a danna fɔɔ (Zenɛzi 1.28-31); ani adamaden fe, a bele be Masaba ka sariya yelemabali fe."

NEFDLI: Milligan ka kumaw b'a to dugukolo kan mɔɔw be bi dunijɔ ni sininasigi (saanw) fila bɛɛ minɛ Masiya ka masaya wagati la, ani a be komi a be se ka koo caaman tando.

Wagati dɔ bena se, sankolo fɔɔ ni dugukolo fɔɔ (dugukolo n'a lamini yɔɔ minw be weele ko sankolo, u be weele fana ko sankolo) bena tɛmɛ nka sankolo kura ni dugukolo kura bena ke u kɔɔ na i n'a fɔ fɛn min be to ka ke, tilenninya be sigi min kɔɔ (2 Piyeri 3:12-13; ci:1-2 , Yir. Zeruzalemu kura, min jigira ka bɔ sankolo ra ka bɔ Ala fe (Yir.21.10-11), minw tɔɔ sebera Sagaden ta ɲanamanya kitabu kɔɔ, olugu siginin be yen (Yir.21.24-27).

Ka fara o kan, kabini a kununna ka taga sankolo la, Kirisita bena fanga bɛɛ sɔɔ sankolo ra, ani dugukolo kan (Mat.28:19), a bena masaya ke o yɔɔ fla bɛɛ ra fɔ ka taga se juguw bɛɛ bila a sen kɔɔ (Kew. 2:33-35), o laban bena ke saya ye, ani a halakili kan (e:10) dugukolo min be yen sisan, a bena masaya di Faa ma, ka ke a ka mara kɔɔ (1 Kor.15:20- 28) -- nka, a be gwɛya ko hali n'a be a ka mara kɔɔ, a bena ke masaya kɔɔ ye fɔ abada (Eburuw 1:8 laje; Ezayi 9:6-7; Dan. 2:5-4; Yir. 2:42;).Nɔti : N'an ka ɲi k'a fɔ ka gwɛya ko o yɔɔ saba fɔɔw tɛ banbali kofɔ wajibi, siga t'a la, Yir.22:1-5 b'o lo kofɔ, o wagati la, "masasigilan . Ala ta niSagaden ta " -- "sankolo Zeruzalemu" kɔɔ (Eburuw.12:22) ka na "dugukolo kura" la (Yir.21:1-2, 10) -- sankolo ni dugukolo kɛra kelen ye, i n'a fɔ a fra cogo min na.

II. HEBURUW 2:9: "(a) Nka an be Yesu le ye, min ka dɔɔ ni mɛlɛkɛw ye dɔɔnin, -- (b) saya tɔɔ kosɔn, a ka masafugula ni kɔɔ ni bonya ye, -- (c) Ala ka nɛɛma kosɔn, a ka saya nɛɛ mɔɔw bɛɛ kosɔn."

O kɔɔn (min bɔra ASV kɔɔ) be surunya sebenin fɔɔ ka bayelemani yɛrɛ yɛrɛ la i n'a fɔ a be se ka ke cogo min na, ani walisa ka sebenin fɔɔ yira ani k'a yira ka gwɛ sariyakolo la an y'a kɔɔfenba saba don a la ni (a), (b) ani (c) ye ani k'u danfara ni sɛrɛkiliw ye.

O b'a yira ka gwɛ ko (b) ni (c) be taga kɔɔ fe ni (a) ye, ani ko (b) wala (c) tun be se ka bɔ yen k'a sɔɔ u ma fanga don kumasen ka sariyakolo labencogo la. O bɛɛ n'a ta, n'an y'o ke, o tena a yira ko seberikɛla b'a fe ka mɔɔw bɛɛ kabakoya. O cogo kelen na, a be gwɛya ko (b) a be taga ni verise 8nan ye min tɛmɛna, ani (c) a be taga ni verise 10-18nan ye min be tugu kɔɔ kɔ; ani n'a sɔɔ o lo b'a to u kofɔra cogo min na, o ni koow kɛra cogo min na, u tɛ kelen ye.

ka ɓɔ "hakili" la walima "bolow" ka ɓɔ "kolo" la -- nka ko a be don ka taga se o yɔɔɔ bɛɛ "tilanyɔɔ" ma, n'an be kuma jɔɔɔ fɛ.

5. "Aw ka teliya ka mɔɔɔ dusukun ka miiriyaw n'a ka ŋaniya lɔn." O b'a yira ka gwɛ ani k'a jɛɔ ka gwɛ ko min fɔra ka tɛmɛ, fɔɔ ni "ka faamuyali teliya" tɛ tilenninya kɛ kumaden sifa ye, ƙɔɔɔɔɔ, Grɛkikan sɛbɛnin kɔɔɔ, o kɔɔ ko setigi wala min be se ka koow faamu wala ka kiti tige. (An ka tubabukan kumaden "critique" ɓɔra o lo la.)

«Kuma bɛ taga ni miiriya ye .ka tila . K'a ta ƙirininin laka tila walimadanfara, min be boli ka don . ƙitikɛla , min kɔɔ ka teli ka fɔ Layidu kura kɔɔɔ, kiti min be taga ni mɔɔɔɔɔ ɓɔli ye ani .sɛɛsɛɛɛɛɛ dalilu dɔw koo la. Kɔɔɔ ƙɔɔɔɔɔ hakilinawɔɔɔɔɔ nikiti tigɛli u ŋagaminin lo." (Vincent, 1999). Kumadenw kalanw .) Ni mɔɔɔ be se ka baara dɔ kɛ ka jɛ adamaden dusukun kɔɔɔ, Ala ka kuma b'a yira a tigi yɛɛ la a ka kɛwalew cogoya dɔɔɔ tɛ, nka a b'a yira fana "dusukun ka miiriyaw n'a ka laɔɔɔɔɔ" -- a yɛɛ dusukun.

"Ka fara o kan, nin (ƙai), kumaden kɔɔɔna baara b'a jɔɔɔɔɔ kɔɔ Ala yɛɛ jɔɔɔni na, min tɛ se ka bali, an ka kan ka min kɛ ni min ye" (Marcus Dodds, a ka jɛɔli la "Eburuw" kan saan 1990 la). Grɛkikan Layidu min sɛbɛra, o jɛɔɔɔɔɔ y'o sɛbɛ). O koo wɛɛ fɔra vɛɛɛ nata la, i n'a fɔ:

6. "13. Danfɛn si tɛ yen min ma dogo a ŋa kɔɔɔ, nka fɛn bɛɛ bɛ kɛnɛ kan, an ka kan ka min kɛ, ale ŋa kɔɔɔ" -- walama an ka kan ka jateɔɔ minw ye.

O kama, fɛɛn kɔɔɔ bɛɛ cɛma, Ala b'an yɛɛ kɔɔɔnakow n'an ka miiriyaw lɔn a ka KUMA koo la, hali n'an sera k'o dogo an mɔɔɔɔɔɔɔ caaman wala an bɛɛ la. Ani o ka kan ka kɛ sababu ye min ka fanga ka bon kɔsɛbɛ, k'a to a ka fanga kɔɔɔ an ka jɔɔɔɔɔ kɔɔɔ ni NIsɔɔɔɔɔɔɔ ye, walisa an ka lafijɛlon lafijɛ jigiya kana ɓɔnɛ, min layidu tara Ala dencew bɛɛ ye minw be KANMA, an ka baaraw n'an ka jɔɔɔɔɔ bannin kɔ dugukolo kan.

Batiseli kalan .

"Batizera suw kosɔɔ . "

Sariyasen 6:2.

O ye ka kuma jɔɔɔɔɔ dɔ kan min kɛra, ko yala sapitiri 6:2 tun laɔɔɔɔɔ ka "batize suw kosɔɔ" fɔ (1 Kor.15.29). Hali n'a tun ma labɛn o lo kama, a man jɔɔ an ka baro kɛ o kan ka jɛsin o ma.

Komi vɛɛɛ 30 be sɔɔɔli wɛɛɛ ladon o cogo kelen na (min be taga jɛ fɔɔ ka taga se vɛɛɛ 32 ma), wala n'o tɛ, i n'a fɔ dɔw b'a miiri cogo min na, a be se ka kɛ o sɔɔɔli kelen yɔɔɔ dɔ ye yɛɛ, an bɛna o fila bɛɛ di jɔɔɔɔɔ fɛ, hali n'an b'an hakili fanba jɛsin v.29 ma.

Bibulusenw (ASV)

29 Ni o tɛ, minw bɛ batize suw ye, olugu bɛna mun le kɛ sa? Ni suw tɛna kunu fiyewu, mun kosɔɔ mɔɔɔɔɔ bɛ batize olugu ye? 30 Mun kosɔɔ an fana bɛ lɔ farati ra waɔati bɛɛ?

O lo be weele ko saw *.ad hominem* --o kawa, ce ma -- ka benbaliya do yira kawale ni tije ce ni suuw kununi te yen.

A b'a yira ka gwe (1) ko mawa do be yawa do la, n'o te Korinti (yawa min na a tun bena ke yawa do la *.ad hominem* saw min be se ka kawa do fili kan yen), u tun be "batizera suuw koson," o kawa mana ke min o min ye; (2) ko seberikela y'a jati ko a ka kalankelaw b'o koo la; ani (3) ko a tun te baara ye min be ke mawa bae fe, bari minw tun b'o baara la, u tun be weele ko "olu", o min be komi a be seberikela fana do yen. O bae n'a ta, (4) jalaki foyi ma fa, o min be komi kabako doni n'a tun te tije ye, ani sanko n'o koo do kera Korinti sabu letere ka lapinitaba tun ye ka jogo, Alako ani kalanw latilen legilizi kawa yen.

Hali ni Pol ka kitabu kalanbaga fawa tun bena a faamu a ka saw kera cogo min na tariki kawa n'a tun m'o jefa ka gwe, an te o nafa saw bi. Ani, a dese, ka fara kumaden min bayelemana ko "sa" kumaden "saw ta" ka yelemani kan, o ye miirya caaman lawuli (saan 30 ni 40 ce), do ye ngalon ye ka gwe, do be se ka sabati, nka u si te se ka dantige wala ka latigeli ke pewu.

O kama, a be komi an be se ka min ke, o ye (1) k'u kawa minw ka ni ka teme kawa bae kan walisa k'u laje, ani kumaden minw be komi u be tugutugu kawa do, ani o cogo kelen na (2) k'an hakili sama Grekikan kumaden be baara ke cogo min na *.Huper*, min bayelemana fana *.hyper*, ani a bayelemana ko "for" kumaden nin na "batizera suuw koson" -- an bena min ke ka tugu kawa do.

A kawa yere yere la *.Huper* kawa baanna walimaa bae kan walimaka teme . Nka Layiri kura kawa, ani o cogo kelen na LXX kawa, a be saw cogo were la do.

Huperi Layidu kura kawa .

Huperi a be saw Layidu Kura kawa sije 160. O 134 kawa, a be saw ni kumadenw ye minw be saw serikili la, an ka seberikela fana b'o la; ani saan 104 kawa, a bayelemana ko «for» KJV kawa; kawa, "ka"; kawa, "" (kawa) koson"; kawa, "(kawa) kawa la; 2 kawa, "(kawa) na"; 5 kawa, suguya caaman -- kelen kelen nin nunu na: "(kawa) yawa la (Mk.9:40); «minw ko» (Jawa.9.27); «ka taga» (2 Kor.7.7); «o koson» (Filip. 1:29a); «ni» (2 Tes.2:1).

Huperi ni jalaki kuma be saw sije 20, a bayelemana ko "sanfe" sije 12; "ka teme," sije 3; "ka teme," sije 2; «o kafe», sije kelen (2 Kor.8.3); «ka» sije kelen (2 Kor.12.13); «ka teme», sije kelen (Efez.1.22).

Huperi ni n'a fa adverb be saw sije 6, a bayelemana ko "very chiefest" sije 2; «ka teme o kan», sije kelen (2 Kor.11.23); «ka caya ka teme», sije kelen (Efez.3:20b); «ka teme», sije kelen (1 Tes.3:10); «kosebe», sije kelen (1 Tes.5:13).

Huperi nicenimusoya , i ko Arndt ni Gingrich y'a jefa cogo min na, Layidu kura ka danegafe min be saw qerekikan ni angelikan na ani kerecen fawa ka qafe werew : (kele).sabu, mawa do kawa la, mawa do walima feen do koson : (b). Ni genitif ka feen, walasa ka feen o feen be jati o koson, i k'o ke; (c).A kawa na, a kawa na, a kawa la . . (Tuma do la, o be fara kawa kan ni kawa la, a koson.); (d). Ka KUUN MIN BE Jefa wala KUUN yira, *koson, koson, koson ;

(e).sanfe ani kɔfe a be se ka ke saan 2019 kɔɔ.Huperi tesi Edokiyasi (Filip.2:13); (f).Kan ,jɔɔnankow g (min be se ka ke 100 jɔɔɔ ye).peri , ani u be to ka jɔɔɔ yeɛma MSS kɔɔ).

Huperi nijalakibaga e: ka tɛmɛ, ka tɛmɛ, .sanfe ani sanfe, kɔfe, ka tɛmɛ.

Huperi i n'a fɔ adverbe:ka bon (2 Kor. 11:23). (Bayelemani minw be sɔɔ sanfe, u laje.)

* Thayer fana ko: "4. O ΝΕΦΟΛΙ walima ΝΕΦΟΛΙ ΝΕΦΟΛΙ;o kosɔn ,o kosɔn , mɔɔ sugu o sugu walima fɛɛn o fɛɛn."

Kɔɔɔli sugandininw .

1. Batɛmu min be ke mɔɔ saninw tɔɔ la. "Nɛfɔli kelen min be se ka sabati, o ye ko Korɛnti kerecɛn dɔw tun be batize kerecɛn jɛnaman dɔ nɔ na, min tun sara sannɔ o sakramɛn ka di a ma. O kecogo tun be Marcionitew cɛma saan kemɛkulu filanan na [Marcion flourished about 144 AD, among searli among]. Cerinthians [Cerinthus tun be yiriwara saan 100 jɔɔɔ na Krista tile la]. salɛn, o ye mɔɔ jɛnaman dɔ dogo subagatɔ ka dilan jukɔɔ, o kɔ, u nana mɔɔ salɛn ka dilanyɔɔ la, ani a ma foyi fɔ a ye, tɔ kelen y'a jaabi a nɔ na, ani o la, u ye mɔɔ jɛnamaw batize "minw ye mɔɔ salɛnw ye." Korɛntikaw, a be kuma minw fɛ o yɔɔɔnin bɛɛ, ka bɔ minw y'o landa ta.sɔɔli min be ke ni mɔɔ ye . Minw b'o ke, ani u tɛ la sukununi na, olu b'u yɛɛ sɔɔ. N'a sɔɔ o landa bɔɔ Yahutu cɛma minw tun delila ka ke o jɔɔɔna koo ye u yɛɛ ka limaniya la. Ni Yahutu dɔ sara k'a sɔɔ a ma saniya ka bɔ mɔɔ dɔ la, mɔɔ jɛnama dɔ tun be ko ka ke a ye [sic], ani suuw tun be jati ko u saniyanin lo." (Ellicott ka Bibulu kuru bɛɛ jɛfɔli . , saan kemɛkulu 19nan laban na KRISTA TILE kɔ)

«Ni suw tɛna kunu fiyewu, o tuma minw be batize suw kosɔn, olugu bɛna mun le ke?» (vɛrise 29) -- siga t'a la, Korɛntikaw tun be jiningali min kɛra, o tununa an fɛ sabu an t'a lɔn a kɔɔ ye min ye .

"Nga, kumadenw kɔɔ gwɛnin be komi a be batɛmu dɔ lo yira min be ke mɔɔ nɔ na, o min na teri jɛnama dɔ be batɛmu sɔɔ i n'a fɔ mɔɔ min sara k'a sɔɔ a ma batize. . . O kɔ, i n'a fɔ sisan, a tun be ke tuma dɔw la ko saya surunyana tuma min na, kerecɛnw ka miiriyaw tun be se ka yeɛma sannɔ limaniya ka batize, nka u tun be se ka ke limaniya barikaman ye . min tun b'a fɛ ka ke kerecɛn ye, o tun be to ka bila kɔfe fɔ ka taga se kanbɛlenya ma wala hali a ka jɛnamaya cɛmancɛ la, walisa jurumu caaman ka se ka ko niin na batɛmu kɔ, nka a ka c'a la, jatebɔ juguw tun be ke tuma dɔw la ani u tun be ke yɔɔɔnin kelen. mɔɔ min sara, ale tun be dususaalo sɔɔ batɛmu fɛ min tun be ke mɔɔ nɔ na Mɔɔ min tun lanin b'a la ko mɔɔ min sara, ale tun be jaabili di a nɔ na ani.

a batizera a ነጋ na. "Bibulu min be weele ko Expositor , saan kemekulu 20nan damine na KRISTA TILE ገደ)

KOLDSI: Hali ni kuma minw fɔra sanfe, u be se ka lamɛn cogo o cogo, miiriya caaman be ነጋ o la. Kerɛnkɛrenniya la, a ma ነጋ n'a ነጋ a ka seberi la ነጋ, i ko ነጋ caaman lanin b'a la cogo min na. Dajɛ min be weele ko "for" (Huper) tɛ dan sigi kaanw ka setigiya la cogo si la wala a be se ka kɛ lalasigiden batɛmu lo.

2. ነጋ minw yelemana ka kɛ kerecɛnw ye, olu ka batɛmu jɛnamanw ka kɛ kelen ye ni Krista ye . "ነጋ b'an Kisibaga yɛɛ faamu. Mun na ነጋ be batise Kisibaga salɛn ነጋ la, Kisibaga min be to suuw cɛma, ni suuw tɛ kunu? Nka, ne lanin b'a la, o ye misaliya ye min dafanin lo ነጋ .Hoi Nekɛnka ነጋ salɛnw ነጋ fɔ minw ka ca ni kelen ye; ነጋ min tɛ kumadenw na ነጋ wɛɛ." (Matiyu Henry ka jɛfɔli , saan kemekulu 18nan tilance fɔl la)

KOLDSI: Kumaden min fɔra ka tɛmɛ, Matthew Henry y'o min kofɔ ani a bayelemana ko "saw," o ye caman ye, kelen tɛ, Gɛɛkikan sebenin ነጋ, a b'a fɔra min b'a to a ka gweɛ ka jɛsin Krista ma -- ani sigi t'a la, o lo ka jɛ.

3. ነጋ minw yelemana ka kɛ kerecɛnw ye ani u be batize walisa ka jɛn ni Krista ye ani kerecɛn salɛnw ye . "Ni suuw ma kunu, mun na o ነጋ nunu be sutura batiseli la u ka ነጋ, walama u ka miiriya la? ነጋ.6:3-11 be Pol ka ነጋ yira ka gwe ነጋ nin na. Suuw ye kulu dɔ ye, Krista ye minw kungolo ye ani minw bena kunu ka ነጋ suuw cɛma. Batiseli fɛ an be tagamasijɛ yira .ka kɛ kelen ye an yɛɛ ni o ነጋ ye, ani Kirisita fana, an b'o kɛ sabu jigiya b'a la ko an bena kunu ni o ነጋ ye Kirisita ta se bagaya baraka ra (ነጋ.6:5). Nka ni suuw tɛ kunu fiyo, o tuma na, mun na ነጋ minw yelemana ka kɛ kerecɛnw ye, u ka kan ka jɛn n'u ye sutarali tagamasijɛ dɔ fɛ? Mun na u ka jɛ ka batize u ነጋ, wala u ka jɛ ka batize u ነጋ? Ni sukununi tɛ yen, batɛmu min b'o tagamasijɛ yira, kuun t'o la. Lakalita minw be legiliziw ነጋ ani u ye jii fiye batɛmu ነጋ na, olu be tijɛni kɛ o ነጋ la ni dusukasi ye. Komi u jɛnɛna batɛmu ነጋ ነጋ -- o min ye ነጋ min yelemana ka kɛ ነጋ salɛnw ye ani ka Krista sutura i n'a fɔ u kungolo ani yiriden fɔl ka jɛnamaya ነጋ -- u tɛ se k'a ነጋ u ka jɛ ka cidɛn ka kumaw ነጋ fɔ cogo min na, ani u jigi tigenin lo k'a fɔ ko kerecɛnw tun be batize cogo min na, n'u tɛ u ka teriw ye. Wagatijan Pol sebenin ነጋ, o ነጋ faamuyali jugu min kɛra o ነጋ la, o y'a to Marcion ni Cerinthus ka kalandɛnw fila bɛɛ y'o batɛmu kɛ ነጋ ነጋ na; nka kɛwale .falenna ka ነጋ Pol ka kumaw na , sanni a ka kumaw ka weele ka ነጋ kɛwalew fɛ." (McGarvey ni Pendleton, 1999). Tesalonikaw, Korentikaw, Galatikaw ani ነጋ mukaw , min ነጋ saan 1916 nka a sebera ka taga se ነጋ mukaw 8 ma sanni saan 1908, zuwekalo tile 16 ka se.

KOLDSI: ነጋ.6:3-11 be kuma .anw ka kɛ batɛmu ነጋ "ka jɛn ni (Krista) ye i n'a fɔ .a saya" ani "bena kɛ i n'a fɔ .a resurrection." Nka a ma kerecɛn suuw kofɔ, minw tun bena kɛ "olu" wala "olu" (ነጋ sabanan) -- "anw" ነጋ wala "anw" (ነጋ fɔl, min be ነጋ minw bɛɛ minɛ "minw batizera Krista la") ani "ale," "ale," walima "Krista" (ነጋ sabanan, suuw fana tɛ minw be kɛ Krista la -- to whom the qui min kofɔra ነጋ mukaw ነጋ). O cogo la, a be komi a b'a yɛɛ kɛra .ti ka "batize suuw ነጋ".

ka jate cogo wɛrɛ la, nka n'an b'a miiri ko an be koow kɛ ni miiriya basiginin ye ani min be mɔɔɔ ɲɛminɛ ka kɛɲɛ n'o sariyakoloba n'o jigiya ɲɔɲɔɲman ye wa? Mun na n'o tɛYala an be kɛnɛ kan lɛrɛ o lɛrɛ wa? ka se o ma farati ka baara kɛ Matigi dɔ ye, a gwenin lo ko an tɛ se ka duniya ka sara foyi sɔɲɔ min fɛ wa?' (Philip Doddridge, 1999). Denbaya ɲɛfɔbaga . , saan 1845, saan 15nan.)

KOLDSI: Kumaden .Hupertun bena a yɛrɛ di o kɔɲɔɲli ma, kaanko ta fan fɛ. Nka dalilu si t'an fɛ min b'a yira ko tariki koo dɔ kɛra min be se k'o dɛmɛ i n'a fɔ .ad hominem sɔɲɔli kɛra Korenti dugu la Korentikaw ka kitabu fɔɲ wagati la wala sanni o wagati ka se, wala yɔɲ wɛrɛ la o ɲɔɲɔ na fɔ ka taga se kɔfɛ, tuma min na a fɔra ko mɔɔɔ minw sara u ka limaniya kosɲɔn, olu joli lo ye "masaya bɔnsɔn" ye.

Nka, Pol y'a to .ad hominem sɔɲɔli min ɲɛsinna a yɛrɛ ma i n'a fɔ a fɔra cogo min na sanfɛ .
-- nka a bɛ i n'a fɔ a ma kɛ o lapini ye k'a yɛrɛ don mɔɔɔ minw cɛma, a ko minw kofɔra ko o «batizera suuw kosɲɔn», i n'a fɔ a bɛ i n'a fɔ a fɔra cogo min na sanfɛ -- bari a ko o ko "olu" sanni a ka fɔ ko "anw."

O bɛɛ n'a ta, a ka cidenya baara cogoya kosɲɔn, a yɛrɛ tun be saya farati la loon o loon. Kɔfɛ, 2 Kor.1:8-11 kɔɲɔ, ani 11:23-33 kɔɲɔ tugun, a y'a ka faratiw n'a ka tɔɲɔ kofɔ. Kɛwalew kitabu fana bɛ o kow caman fɔ ka gwɛ (9:22-25, 28-30); 14:19-20 kɔɲɔ; 19:23-41 kɔɲɔ; 21:27-36) -- ani Etiyeni ka fagali yɛrɛ yɛrɛ (7:54-60) ani ciden Zaki ka fagali yɛrɛ yɛrɛ (12:1-2) -- nka fagali minw jensenna fɔɲ, ani u si ma seɲɛ Korentikaw koo la.

7.Batɛmu mɔɔɔ minw tɛ niin na tugun olu kosɲɔn . "Pol be kumana koo dɔ lo koo la min ka ca, tiɲɛn na, o ye koo ye min ka teli ka kɛ, ko kerecɛnw ka saya be na ni mɔɔɔ minw tora niin na, olu ka yɛɛmani ye, minw fɔɲ la 'saw kosɲɔn' (salen kanulenw), ani jigiya la ka ɲɔɲɔn kunbɛn, u be yɛɛma Krista fɛ -- i n'a fɔ, tuma min na bamuso min be sa, ale b'a dence sɔɲɔ 'Me, a he appel!' O delili ɲɔɲɔɲnw, ani u be to ka mɔɔɔ nafa cogo min na, o be dalilu barikamanw di minw be mɔɔɔ dusukun sɔɲɔ .limaniya min b'a la sukununi koo la ; o ɲɔɲɔɲna misaliya dɔw minw kɛra kɔsa la, n'a sɔɲɔ u y'a yira ko o seɲɛri be sɔɲɔ. Pol be o mɔɔɔ yɛɛmaninw tɔɔɔ fɔ "batizera suuw kama," bari Batiseli be lanabaga kura tagamasijɛ bila a la ani a b'a bila kerecɛnw ka ɲɛnamaya la, n'a ka bɔnɛw n'a ka faratiw bɛɛ ye. Dugawu min be sɔɲɔ sini ma, n'a be jɛn ni denbaya kanuya n'a teriw ye, o tun ye sababu barikamanw dɔ ye kerecɛnya jensenni na. ... Jigiya min kan o batemuw be result a betsurction rest with them will; (Drɔm.5:5)." (G. G. Findeli,Gɛrɛkikan Layidu min seɲɛra, o ɲɛfɔbaga y'o seɲɛ , min seɲɛra W. Robertɔn Nikɔli fɛ, saan kemekulu 20nan daminɛ na KRISTA TILE ɲɛ)

KOLDSI: Nin be bɛn tigitigi ni .Huper ni genitif ye -- o kɔɲɔ, "ka sababu wala sababu yira .kosɲɔn, kosɲɔn, kosɲɔn " (Arndt & Gingrich); "min be mɔɔɔ lasun walima min be mɔɔɔ lasun;kosɲɔn, kosɲɔn , mɔɔɔ o mɔɔɔ wala fɛɛn o fɛɛn" (Thayer).

O yɛɛmani fanba la .la ani batɛmu .kɔɲɔ Krista, dɔw .wɛrɛ mɔɔɔ wala mɔɔɔ dɔw kɛra cɛmancɛla kuntigi ye ani .tagama bila. Ani, koo dɔw la, o mɔɔɔ wala mɔɔɔ dɔw sara sanni batɛmu yɛrɛ ka kɛ. O koo ɲɔɲɔ na, o koo mana kɛ min o min ye, o tigi min yɛɛmana ka kɛ kerecɛn ye, ale batizera tiɲɛn na .sabu , walimao kosɲɔn, o mɔɔɔ wala mɔɔɔw. Pol tun b'a fɛ k'o lo fɔ wala n'o tɛ, an tɛ se k'o lɔn tigitigi. Nka a ka ɲi kosɔɲɔtun be se have been -- min nin seɲɛrikɛla tɛ se ka min fɔ ni lannaya ye i n'a fɔ kɔɲɔ wɛrɛ minw b'a lɔn.

Kuma laban

Hali ni "batizeli kera suuw ye" o tun bena ke "batizeli kalan" min kofra Eburuw 6:2 kɔ, siga t'a la, o tun te sɔn ka batizeli ke suuw kɔ na walima ka batize mɔkɔ na, i n'a fɔ mɔkɔw tun b'a ke cogo min na kerecɛnw ka saan kemekulu fɔlɔw la ani an ka wagati la, mɔrimɔnw tun b'a ke cogo min na. Sabu Kitabu b'a yira ka gwe ko .kelen kelen ka kan ka kiti tige ani ka sara ka keɛɛ ni .a baara (Mat.16:27; Yir.2:23; 20:12, 13; 22:12) -- ani baara minw kera kelen kelen beɛ fe .farikolo kɔ (2 Kor.5:10) -- a ma ke saya kɔ, a ma ke mɔkɔ were farisogo ra.

Sarakabɔlan wala Sɛnsɛri?

Sariyasɛn 9:4 .

Heburuw 9:4 be kuma yɔkɔ senuman koo la ko "wusulan sarakabɔlan sanulaman dɔ be yen" ani layidu kesu" ani fɛɛn werɛw, nka a gerɛfe, a be fɔ ko: "Walima, .wusulan ." Ani King James Version ani mɔkɔ damanin werɛw b'a kalan ko "wusulan sanulaman." Nka bayɛɛmani kuraw fanba be kalan i n'a fɔ American Standard Version ka sɛbɛri, i n'a fɔ The New King James Bible. Ani o b'a yira ko sɛbɛri ani/walima bayɛɛmani gwɛɛya dɔ be yen min ka ni an k'a lɔn, an b'a miiri ko an yɛɛ wala mɔkɔ werɛw be se k'o fura sɔkɔ.

Gwɛɛya min fɔra .

(1) "Wusulan sarakabɔlan" min be yɔkɔ senuman na, i n'a fɔ a be dan na ni yɔkɔ senumanba ye, o ma fɔ Gerekikan sɛbenin kɔ min sɔnna ka ke Layiri kura sɛbeninw na, k'a sɔkɔ a ye fɛnba ye Layiri kɔ sɛbeninw kɔ. (2) O cogo kelen na, Layiri kɔ sɛbenin kɔ, yɔkɔ si ma fɔ ko "wusulan sanulaman" be yen yɔkɔ senuman kɔ, walima fanibugu ka yɔkɔ senumanba la, i n'a fɔ a be sɔkɔ Heburuw ka sɛbenin kɔ min be sɔkɔ Masace Zaki ka kitabu kɔ -- hali ni sarakalasebagaw kuntigi tun be wusulan jeni "fani kɔ ---2) (1) a tun be don o yɔkɔ le ra sijaga kelen san o san.

I ko Macknight, a ka .Cidenw ka batakiw , a fɔra ko: "Ciden .be se ka [an y'o kumadenw sinsin a kan, sabu o cogo kelen na, a be se ka .ti] y'a lɔn sarakalasebagaw fe ko sarakalasebagaw kuntigiba tun be baara ke ni wusulan min ye jurumuw yafa loon na, o tun ye sanu ye, ani ko ale tun b'o to fanibugu kɔkɔ la, fanibugu gerɛfe kɔ, tuma min na a tun bena baara ke saan nata la, n'a tun b'a bolo don fanibugu jukɔ, a tun be se k'o bɔ k'a fa ni fanibugu ye ka jeni. ka sɔn o cikan ma, Levi.16:12,13."

Nka, n'o lo (hali n'o dalilu si te sɛbeninw kɔ), koo gwenin be yen hali bi ko "wusulan sarakabɔlan" si ma fɔ Heburuw ka kitabu kɔ ko a be yɔkɔ senuman na, i n'a fɔ Layidu Kɔ sɛbenin kɔ cogo min na, ani Layiri Kɔ sɛbenin kɔ, a ma fɔ ko o sarakabɔlan kɔ be yɔkɔ senumanba kɔ P. Ani, an bele tora ka nɛfɔlɔ kɔman ni min be koo caaman nɛfɔ cogo min na, o be mɔkɔ wasa. O la, an b'a damine ni Layidu Kɔ sɛbeninw ye minw nɛsinna o ma ani an be baara ke ka bɔ yen.

Layidu kɔ sɛbeninw minw nɛsinna mɔkɔw ma

1.Ekizɔdi 25-27; 30:1-21 (farankan), Cikan minw be sɔkɔ fanibugu n'a kɔkɔfɛnw n'a ka luu dilancogo n'u baaracogo koo la: (a) Yɔkɔ senuman wala fanibugu (25:1-9); (b)Kurun , ani seereya min be sɔkɔ a kɔ (25:10-16); (c)Hinasigiyɔkɔ serubenw tun be a sanfe, o tun be kesu kunna (25.17-22); (d)Tabaki sarakaburuw ta (25:23-30); (e)Buzidaqa , n'a ka fitinew ye (25.31-40); (f)Rido , ka fanibugu datugu (26:1-14); (g)Tablo , min tun be sanu lamini, kogow kama (26:15-30); (h) Fani min be yɔkɔ senuman ni yɔkɔ senumanba danfara, ani .kurun ani ahinnayɔkɔ yɔkɔ saninmanba ra, ani .

anitabaki nibuzidaqa «ni fani te» YƆRƆ SANUMAN woroduguyanfan ni woroduguyanfan na (26:31-35); ƆEFƆLI min be fanibugu daa la (26:36-37) -- fanibugu donyƆƆƆƆ tun be don min fe; Sarakabɔlan saraka jenita min be ke ni siranegge ye (27:1-8), k'a bla fanibon lu kɔƆ, fanibon donda na fe; Finibon luu (27:9-19).

ƆEFƆLI: (a)Sarakabɔlan wusunan, min tun be .sanu , ani a bila "fani nafɛ [NIV, "rido nefɛ"] o ye [NIV, "nefe"] seereya kesu gɛɛfe, hinna sigilan nefɛ min be seereya sanfe" (30:1-10), o kɔƆ be se ka ke ko a tun be yƆƆƆ senuman cemance la i n'a fɔ kesu ni hinna sigilan tun be yƆƆƆ min na, a be se ka ke yƆƆƆ min na, o tun be yƆƆƆ senuman na. fanibugu, min tun be i n'a fɔ o yƆƆƆ min tun ye "Matigi ka Alabatosoba" ye, Zakari, sarakalasebaga (nka sarakalasebagaw kuntigiba te) ani Zan Batizelikela face, tun be wusulan jeni yƆƆƆ min na, ani "wusulan sarakabɔlan" tun be yƆƆƆ min na (Luka 1:8-11) -- o kɔƆ, YƆRƆ SANUMAN kɔƆ, yƆƆƆ min na P Holcey (Mo) tun be se ka ke yƆƆƆ min na; Laveri , min dilanna ni .zira , min tun be bila ƆɔƆƆƆƆƆƆ fanibugu kɔfe ani a ni sarakabɔlan (saraka jeninin) ce, walisa Arɔn n'a dencew (sarakalasebagaw kuntigiw ni sarakalasebagaw) ka se k'u bolow n'u seenw ko sanni u ka baara ke fanibugu kɔƆ wala sarakabɔlan kan kenema (30:17- 21).

2.Ɔkizɔdi 40:1-8, , Ladili minw be ƆƆƆ fanibugu lɔcogo n'a kɔƆƆƆƆƆ bilacogo koo la: (a) ƆɔƆƆƆƆƆ fanibugu kɔfe (v.1-2); b) YƆƆ .kurun seereya min tun be fanibon kɔƆ, ani .ekaran a ni ƆƆƆƆƆƆƆƆ ye (v.3) -- min tun bena a don fanibon kɔƆ, o cogo ra, a be don yƆƆƆ saninmanba kɔƆ; (c) Aw ka na ni .tabaki nibuzidaqa (vere 4nan); (d) Sanukuruw bila . sarakajɛnifɛn wusunan kamafɔƆƆ fɔƆ seereya kesu (min tun bena ke fanibugu gɛɛfe ani n'a ƆƆƆ a tun bena ke yƆƆƆ senuman cemance la sanni a ka ke YƆƆƆ Senuman faan fila beɛ la i n'a fɔ kesu tun be YƆƆƆ Senumanba cemance la cogo min na), ani u tun be .ƆɔƆƆƆƆƆ fanibugu daa la (v.5) -- min tun be tabali, ani fitina, ani wusunan sarakajɛnifɛn bila fani fla ce, walama yƆƆƆ saninman kɔƆ; (e) A' ye .sarakajɛnifɛn saraka jenitafɔƆƆ fɔƆ fanibon daa (v.6) -- min tun bena ke fanibon kenema; (f) A' ye .koyƆƆ ƆɔƆƆƆƆƆ fanibon ni sarakabɔnan ce, ka ji don a kɔƆ (v.7); (g) Aw ye KITISO sigi a lamini na, ka kitiso donda (o kɔƆ, donda) ƆƆƆƆƆƆ siri (v.8).

3.Ɔkizɔdi 40:17-33 , Fanibugu lɔli n'a kɔƆƆƆƆƆ bilacogo: (a) BUBUGU a yere le wurira (v.17-19); (b) "Seereya " ka don kurun kɔƆ,hinna yƆƆ u tun b'u bila a sanfe, u tun b'u bila fanibugu kɔƆ ani .segeɛgeɛra niFINI (v.20-21) -- o cogo ra, o be o danfara ka bɔ min kofɔra o kɔ; (c)Tabaki (buru yiranin kama) min bilara fanibon kɔƆ woroduguyanfan na "fani te yen" (v.22-23) -- o kɔƆ, yƆƆƆ saninman kɔƆ, min danfaranin lo ni yƆƆƆ saninmanba ye; (d)Buzidaga a bilara fanibon sahiliyanfan na, ka buru saraka tabali kunben woroduguyanfan na (v.24-25); (e)Sanu sarakabɔlan sabu wusunan min be bila ƆɔƆƆƆƆƆ fanibon kɔƆ «fani na fe» (v.26-27) -- o kɔƆ, «rido na fe» (NIV) min be yƆƆƆ saninman ni yƆƆƆ saninmanba danfara; (f)EKARAN fanibugu daa (da) tun bilara (v.28) -- min tun be yƆƆƆ saninman ni a minanw danfara ka bɔ lu kɔƆ kenema; (g)Saraka jenita bɔƆƆ a signin be fanibon da ra (v.29) -- nka a kenema; (h)Laveri a bilara ƆɔƆƆƆƆƆ fanibon ni sarakabɔnan ce, Haruna ni a dencew (sarakalasebagaw kuntigiba ni sarakalasebagaw) tun be o borow ni o senw ko yƆƆƆ min na, ni o tun donna ƆɔƆƆƆƆƆ fanibon kɔƆ, ani ni o tun be surunyana sarakajɛnifɛn (saraka jenita) ra (v.30-31); (Nne) SURUN o ka fanibon ni sarakabɔnan lamini, ani EKARAN lu donda min bra (v.33).

Eburuw 9:4 be sɔɔɔ gɛrɛkikan na.

Gɛrɛkikan kumaden min bayɛlɛmana sɛbɛnin kɔɔɔ kɔɔɔ ko "wusulan" ani sɛbɛnin kuraw fanba la ko "sarakabɔlan," o ye .tumiyatiriyɔn , k'a ta Tumiyao , ka wusunan jɛni. A be sɔɔɔ Layiri kura kɔɔɔ nin yɔɔɔ dɔɔɔ kɔɔɔ, ani LXX kɔɔɔ (Layiri kɔɔɔ bayɛlɛmani Gɛrɛkikan na) siɛɛ fila dɔɔɔ, 2 Tilew Kibaru 26:19 ani Ezekiyeli 8:1 kɔɔɔ, ani yɔɔɔ fila bɛɛ la, a fɔra ko a be minena bolo la, ani Layiri kɔɔɔ yɔɔɔ bɛɛ la, o bayɛlɛmani ye " I am awacen Ka fara o kan, "Seberiw, papirusiw,, ani Gɛrɛkikan kɔɔɔmanw kɔɔɔ, .tumiyatiriyɔn a be komiwusulan " (Tyndale ka Layidu Kura ɛfɔli [saan 1960], Eburuw 9:4 kan).

LXX kɔɔɔ, kumaden min be fɔ tuma bɛɛ ko "sarakabɔlan," ani Layidu Kura kɔɔɔ fana, o ye .Tusiyasiteriyɔn , min b'a yira ko kumaden tɔ kelen ka kan ka bayɛlɛma ko "wusulan" Heburuw kɔɔɔ ani 2 Tilew Kibaru ni Ezekiyeli kɔɔɔ, i n'a fɔ kitabu kɔɔɔ b'a kɛ cogo min na. Ani, komi Heburuw sɛbɛbaga be baara kɛ ni LXX lo ye ka tɛmɛ a ka Layidu kɔɔɔ ka kumaw n'a ka kumaw fɔninw kan, o kama, a ka ni ka bayɛlɛmani kɛ . tumiyatiriyɔn i n'a fɔ "wusu" be kɛ fanga ye tugun. Tɛɛn na, Vine ka .Layidu kura kumadenw ɛfɔli dɛɛɛgafe (New One-Volume Edition, 1952), gafe min tɔɔɔ bɔɔra ani a be baara kɛ n'a ye kɔɔɔbɛ, "CENSER" jukɔɔ, a ma kɔɔɔ wɛɛɛ fɔ Gɛrɛkikan kumaden laban na.

Nka, min be sɔɔɔli don o miiriya tɔɔɔnw na, o ye ko Philon (min sara saan 50 tɔɔɔ na K.T.L.) ani Josephus (min sara saan 95 tɔɔɔ K.T.L.), olu fila bɛɛ tun be wagati dɔ la ni Heburuw ka kitabu sɛbɛbaga ye ani u fila bɛɛ tun be Yahutuw ka sɛberikelaw kɔɔɔsi minw tun be baara kɛ ni Gɛrɛkikan ye, u tun be baara kɛ ni .tumiyatiriyɔn tuma min na a tun be kuma sarakabɔlan sanulaman koo la ani fitɛɛ ni tabali min be yɔɔɔ senuman na. Ani kɔɔɛ, sɛberikɛla fila wɛɛw, Clément de Aleksandiri (min sara saan 215 K.T.L.) ani Origène (min sara saan 185?-245 K.T.L.) y'o tɔɔɔ lo kɛ. O tun b'a yira ko o kumaden kɔɔɔ tun be se ka fɔ dɔɔɔ, wala a tun be se ka kɛ minan dɔ ye wala yɔɔɔ dɔ ye min be taga ni wusulan saraka ye, ani o kɔɔɔ tun be se ka kɛ "wusulan" wala "sarakabɔlan" ye min be kɛ ka wusulan jɛni, ani ko Heburuw sɛbɛbaga y'a fɔ a ye bi tile kɔɔɔ la min be weele ko major -- a .

Ka fara o kan, ka kɛɛɛ ni Thayer ka .Layidu kura ka dɛɛɛgafe min be sɔɔɔ gɛrɛkikan ni angelekan na , Philon ni Josephus minw kɔɔɔra sanfɛ, olu fila bɛɛ tun be baara kɛ ni .tumiyatiriyɔn ni Tusiyasiteriyɔn o be se ka yɛlɛma ni wusunan sarakajɛnɛn sanulaman ye -- tuma dɔw ra, kelen, wagati dɔw ra, tɔ kelen. Ani fana, ka kɛɛɛ ni The Expositor ka Gɛrɛki Layidu ye, Heburukan Layiri kɔɔɔ bayɛlɛmani fila -- saan 1914 la.Tewodosi , saan kɛmɛkulu filanan cɛmance la tɔɔɔ na (sanni saan 160 ka se), ani saan kɛmɛkulu 160nan na.Simakisi , saan kɛmɛkulu 3nan damine na (saan 200nan KRISTA TILE kɔ) --- u fila bɛɛ be baara kɛ .tumiyatiriyɔn for "altar of incense" in Ekizɔdi 31. (Nga, sapitiri min kɔɔɔra, o ye sɛberɛ fili ye, wa a ka kan ka latilen ka Ekizɔdi 30 kalan -- verise 1-10 ye yɔɔɔ ye min bɛ bɛn).

An sɔɔɔna min ma sanfɛ, o be se ka kɛ, an ka ni k'a lɔn sisan ko Thayer ko .tumiyatiriyɔn be kuma "minɛn dɔ koo la min be kɛ ka wusulan jɛni wala k'a jɛni. Arndt & Gingrich, u ka .Layidu kura ka dɛɛɛgafe min be sɔɔɔ gɛrɛkikan ni angelekan na ani kɛrɛcɛn fɔɔɔw ka gafe wɛɛw . , o cogo kelen na, u b'a fɔ ko o kumaden kɔɔɔ ko "yɔɔɔ wala minan min be kɛ ka wusulan jɛni," ani "a ka ca a la, wusulan jɛniyɔɔɔ lo." Nka, u b'a fɔ tugun ko: "Nga, Hb 9:4.wusunan sarakajɛnɛn (i n'a fɔ Hdt.2,162; Aelian, VH12,51; esp. Yahutuw ka Alabatosoba kɔɔɔ wusulan sarakabɔlan koo la: Filo, Rer. Div. Her.220, Mos.2,94; Jos., Bell.5,218, Ant 3,147; 198."Gɛrɛkikan Layidu dɛɛw minw be sɔɔɔ papirusiw kɔɔɔ ani sɛbɛ wɛɛw kɔɔɔ minw tɛ sɛbɛninw ye . , a' ye yɔɔɔ caaman kɔfɔ 2 .nd-kɛmɛkulu kɔɔɔ, a be baara kɛ cogo min na, u dɔw la, a be kuma wusulanfɛn dɔ koo la "a gwenin lo," ani "ko caaman na, an .

ti se k'a fɔ ni wusulan tun lɔnin be walima a tun be se ka yeɛma" -- o kɔkɔ, n'a tun bena jati i n'a fɔ sarakabɔlan wala i n'a fɔ wusulan ka keɛ ni ɲefɔliw ye minw fɔra ka tɛmɛ.

O la, an ye min fɔ ka tɛmɛ, u bɛɛ lajennin n'ɔ kɔkɔ ye ko Eburuw seɛɛbaga y'a fɔ ko siga t'a la .tun be se a ye min ke, u y'o fɔ Gerekikan kumaden nin kɔkɔ la ko "wusulan sarakabɔlan," nka a ma se k'a yira ko a y'o lo ke. Nka, n'a y'o lo ke , min be gweɛya kelen dɔkɔ lo ɲenabɔ a ketɔ ka dɔ wɛɛ dan: (1) O b'an lafiya an ka ɲi k'an yeɛ ɲininga mun na a tun bena .bɔ yen fanibugu minan dɔ kofɔli min kofɔra kosɔɛ i n'a fɔ a fɔra cogo min na Layidu Kɔkɔ kɔkɔ, ani .ka falen «wusulan sanulaman» min kofɔra fiyo Layiri kɔkɔ seɛɛninw na, k'a ke fanibon minanw ye; nka (2) a .baarakeɲɔkɔnw «wusunan sarakajenifen sanulaman» ni .Yɔkɔ senumanba , k'a kɔkɔ Layidu Kɔkɔ ka seɛɛninw b'a yira ko a lɔkɔ ye .Yɔkɔ senuman.

O la, fɔ ni o ɲɛɲɔkɔnya kɔkɔ be se ka ke cogo dɔ la k'a kɔkɔ a ma ke farikolo ta fan fe yɔkɔ senumanba kɔkɔ, kɔkɔli bele be an fe Heburuw ka seɛɛri ni Layiri Kɔkɔ ka seɛɛninw ɛɛ. Heburuw 9:4 ka seɛɛnin be kuma kɔkɔ senuman koo la ko "wusunan sarakabɔlan sanulaman dɔ be yen" (n'o bayɛmani ye tiɲen ye), k'a kɔkɔ Layiri Kɔkɔ ka dalilu caaman b'a yira ko wusunan sarakabɔlan tun be .min be kɔkɔ kɔkɔ saninman kɔkɔ, fani min b'a ni kɔkɔ saninmanba ɛɛ, nka a ma ke "kɔkɔ saninmanba yeɛ kɔkɔ".

O kama, ɲiningali min b'an ɲɛɛ na, o ye ko yala kumaden "ka kɔkɔ (ekusa) wusulan sarakabɔlan sanulaman dɔ" be se ka dafa wala a be se ka yeɛma yeɛma fɔ a be se ka sɔn a ma ko kɔkɔ ye kɔkɔ dɔ ta ye cogo dɔ la k'a kɔkɔ a t'a kɔkɔ. Walima a b'a ɲini an fe an k'a seɛɛbaga faamu i n'a fɔ kɔkɔ min te sigasigali ye ko "wusulan sarakabɔlan" tun ye tiɲen na .kɔkɔ kɔkɔ saninmanba ra wa? O ɲiningali jaabili kɔkɔtanin lo kosɔɛ walisa ka gweɛya min kofɔra seɛɛseɛri nin damine na, o ɲenabɔ cogo ɲuman na.

N'an miirila dɔkɔni, a be komi a ka ɲi ka sɔn o ma .se ka ke hali ni . a be se ka ke a be sɔn wala a ma sɔn. An kelen kelen bɛɛ be ni dusukun, biɲɛ ani fɔgɔfɔgɔ ye farikolo woo kɔkɔ, ani o cogo kelen na, bolow ni senw be i n'a fɔ fenw minw be farikolo kɔfɛ. Ani o kɔkɔ kelen na, "wusulan sarakabɔlan sanulaman" siga t'a la .tun be se u jatera i n'a fɔ kɔkɔ senuman dɔ ka kɔkɔ dɔ, hali n'ɔ te kɔkɔ senuman kɔkɔ a kɔkɔ. Ani, an bena o kɔkɔsi kɔfɛ.

Nka, kabi sisan, ɲiningali nin bele b'an na: ɲefɔli kɔkɔman juman lo be kɔkɔ wasa ka tɛmɛ kɔkɔ bɛɛ kan? Ani, o jaabili, ka keɛ n'ɔ kelen kelen bɛɛ ye, o bena kɔ kɔkɔ ka miiriya la dɔkɔni verisew n'ɔ seɛɛbaga adamadenw koo la. An b'a fe ka feɛre suguya fila lo laɲɛ minw b'a miiri ko "wusulan" sanni "wusulan" ka ke bayɛmani ɲuman ye yɔkɔ min be laɲɛra, ka fara fila wɛɛ kan minw ma deli ka wari caaman kɔkɔ. An bena a damine ni nin laban ye.

Jijali minw be ke ka sɔkɔli dɔkɔ ɲefɔ

1. A be se ka ke ko a be kumana Sulemani ka Alabatosoba koo la sanni ka kuma fanibugu koo la (1 Masacew 7:48-50; 2 Tilew Kibaru 4:19-22) : Tiɲen lo ko "wusulanw" ("tasumabɔlanw," American Standard Version) kofɔra k'u be Sulemani ka Alabatosoba kɔkɔ, nka u be kɔkɔ senuman ka minan nafamanw dɔ la (fo n'ɔ tun maranin be kɔkɔ wɛɛ la "Ala ka soo" kɔkɔ nka u tun be baara ke n'ɔ ye kɔkɔ senuman na ani n'a kɔkɔ u tun be baara ke n'ɔ ye kɔkɔ senuman na ani n'a kɔkɔ u tun be baara ke n'ɔ ye fana kɔkɔ senuman na -- Holytest be elsew in) "Orakili." O laban ma ɲefɔ fɔ ka taga se Masacew fɔlɔ sapitiri 8nan ma ani Tilew Kibaru fɔlɔ sapitiri 5nan ma, ani a ma fɔ yen ko .

ka minanw כִּנְיָנִי תְּנִיחָתְנִי כְּעֵשׂוּ . אִנִּישֵׁרֻבֵּן מֵעֵנֻוּ k'a datugu. (Aw ye verise 6-8 ani verise 7-8 laje, sapitiri minw be sanfe.)

O minanw .minan minw be לֹכְרֵי כֶלֶן sabu יִרְכֹּסֵנּוּ סֵנֻמָּן כֹּפְרָא i n'a fɔ (1) sarakabɔlan sanulaman, (2) buruw yiracogo tabali, ani (3) lanpanw (o tan lo tun be kelen כֹּכְנָא i n'a fɔ a be fanibugu כֹּכְנָא cogo min na, ani a be כֹּכְנָא "יִרְכֹּסֵנּוּ סֵנֻמָּן תְּנִיחָתְנִי" sanni a ka ke worodugu fan fe i n'a fɔ a be fanibugu כֹּכְנָא cogo min na). Niminɛnw u sebera i n'a fɔ feerenw ni finteniw (fitinw wala "buziw" כֹּכְנָא כֹּכְנָא wala u כֹּכְנָא wɛrɛw), ani nɛgɛw, tasaw, nɛgɛw, nɛgɛdagaw, kuyeriw ani tasumamineyכֹּכְנָא ("wusulanw," King James Version, "bugurimuguw" minw be כֹּכְנָא gɛrɛfɛ) -- o bɛɛ kɛra sanu ye. A be miiri ko o minanw fanba tun be ke ka lanpanw ni wusulan sarakabɔlanw ladon, ani n'a כֹּכְנָא ka buruw yira tabali la.

A fɔ man di nka, heburukan kumaden (makiti) min fɔra כֹּכְנָא tɛmɛninw na ani a bayɛɛmana ko "wusulan"/"buguri" (KJV wala "tasuma" (ASV), min be כֹּכְנָא 2 Tilew Kibaru 26:19 ani Ezekiyeli 8:11 כֹּכְנָא, o tɛ, o ye, .mikiteriti, min bayɛɛmana tumiyatiriyɔn LXX כֹּכְנָא ani "censer" angɛɛkan כֹּכְנָא. Ani, כֹּכְנָא minw kofɔra ka tɛmɛ, sanu .mikiteriti ani sanu .makiti a be fɔ ko a be Sulemani ka Alabatosoba ka "oracle" wala כֹּכְנָא senumanba כֹּכְנָא. O kama, o yכֹּכְנָא tɛ dɛmɛ foyi di Eburuw ka gweleya tɛnabɔli la. 9:2-4 kalan.

2. Wilsɔn ka .Kumapɔkɔnya min be sinsin (1864): Nin ye baara ye min basiginin lo Griesbach ka Gɛrɛkikan sebenin segesɛgeri kan ani Vatikani ka bololaseben kalan sifa caaman kan, u y'o weele o cogo la sabu a tun be Vatikan ka bibloteki כֹּכְנָא kabi saan 1481. Ka tɛsin Eburuw 9:2 ma. A tun be ta k'a ke i n'a fɔ a be gɛleya dɔ fura di min lɔnna, ani a be ben kɔɔbɛ ni Musa ka maana ye." A y'a bayɛɛma ten: "Sabu fanibugu dɔ tun labenna -- כֹּכְנָא -- min כֹּכְנָא finteni, ani tabali, ani sarakabɔlan buruw tun be yen, ani sarakabɔlan sanulaman; o כֹּכְנָא le tɔgɔ ye ko יִרְכֹּסֵנּוּ סֵנֻמָּן." A ka kuma כֹּכְנָא v.4 כֹּכְנָא ko יִרְכֹּסֵנּוּ סֵנֻמָּןba ko "sanulaman wusulan be min כֹּכְנָא."

Tijɛn na, o bennin lo ni Musa ka maana ye. Nka a be komi bololaseben caaman minw be yen, o kalan dɔkɔn lo be yen; ani Westcott ni Hort, minw tun be Vatikan ka bololaseben jati fɛɛn nafamanba ye (dɔw y'a miiri k'o jati fɛɛn nafamanba ye), u ka .Layiri kura sebera Gɛrɛkikan na, k'a don u ka "Kalan minw banna, u tɔgɔw lisi" sanni u ka Gɛrɛkikan sebenin כֹּכְנָא. U be seereya ke k'a כֹּכְנָא a be baara ke ni Gɛrɛkikan kumaden ye .tumiyatiriyɔn " 9:2 כֹּכְנָא ani k'a כֹּכְנָא 9:4 כֹּכְנָא. O la, o be Wilson ka .Kumapɔkɔnya min be sinsin minw tun bena «wusulan sarakabɔlan» kumaden bayɛɛma, ka kɛtɛ ni kumadenw ye, olugu fan fe. Nka a be ni dɛmɛ ye min tɛ se ka jati fɔ a ka gwele kɔɔbɛ ka kiti tige a kan.

(KɔLDɔSI: Hali ni fɛɛrɛ fila nunu be כֹּכְנָא כֹּכְנָא caaman na minw be se ka כֹּכְנָא min be Eburuw 9:4 ka sebeninw cɛ, i n'a fɔ a be כֹּכְנָא cogo min na Gɛrɛkikan kalanw na ani Layidu כֹּכְנָא sebeninw na minw be kuma o koo la, an bena kelen dɔkɔn lo sugandi k'a ke כֹּכְנָא ka ciden ye u ka yכֹּכְנָא la.)

3. OCambridge ka Bibulu kura min be כֹּכְנָא Angɛkan na, o tɛfɔli . (1967): "Ekiz.30:6 b'a fɔ ko [wusulan sarakabɔlan] lɔnin be 'fani tɛfɛ . . . kanuyכֹּכְנָא tɛfɛ, ani Ekiz.40:26 b'a yira ko o כֹּכְנָא ye fani kɔfɛ. A be komi an ka seberikela tugura Ekiz.30:6 kɔ ani a tun b'a miiri ko sarakabɔlan sanulaman tun be fani kɔfɛ."

O be i n'a fɔ k'a fɔ ko «an ka seberikela» tun be baara ke ni «ka ɔɔɔ» ye tiɛ na, o ɔɔɔ ye ko «wusunan sarakajenifen» tun be ɔɔɔ saninmanba ɔɔɔ, nka .faamuyabaliya a tun be tugu Layidu ɔɔɔ ka sebenin ɔɔ ani o lo kama a tun be .filila . Nka, o te bonya foyi di a ma sabu a ye . walima (a) Ala lo y'o sebe (n'a ɔɔɔ o lakalibaga tun t'a fe k'o ke, komi ale tun ye ɔɔɔnyabaga ye),walima b) Layidu ɔɔɔ ka sebeninw kalanbaga hakilitigi, a ka letere b'a yira cogo were la ko ale lo (n'a ma sebe hakili senu fe). A be komi an b'a fra ko ale .walima (1) tun t'a lo ko Layidu ɔɔɔ ka sebeninw b'a yira ko wusulan sarakabɔlan tun be ɔɔɔ senuman na sanni a ka ke ɔɔɔ senumanba ɔɔɔ, .walima k'a lo . ɔɔɔ b'o ke, (2) u tun b'a miiri k'u be fili la -- o fila si te se ka miiri ni fura were be yen -- an lanin b'a la ko o be yen. O la, siga t'a la, ɔɔɔli min kera sanfe, an ka ni k'o ban pewu.

(KɔɔɔSI: O kumaden min be tugu o la, o ye dakun jan ɔɔ ka ɔɔɔ ɔɔ ye min be ɔɔɔ sebe ɔɔɔ ɔɔɔ, nka a bena tila dakun fitinin caaman na yan walisa k'a ka miiriyaw tugutugu ɔɔɔ ɔɔ ɔɔ ɔɔ na ani k'u faamuya ɔɔɔya la. min kofra sanfe, a ka ke tiɛn ye pewu a ka koow be la wala a ka tiɛn te.

4. Minbar ka ɔɔɔli (1950). ɔɔɔ senumanba (Ekiz.26:35), fani min be ɔɔɔ senuman donda la (Ekiz.36:37) o be jati i n'a fɔ ɔɔɔ senuman ɔɔ min be fanikolon kɔɔ.ɔɔɔla (ekɔusa) ɔɔɔ ɔɔ la 'sanulaman ɔɔ .wusulan , i n'a fɔ kumaden .tumiyatiriyɔn a bayelemana AV ɔɔɔ (o cogo kelen na fana, Vulgate ɔɔɔ, . turibulumu).

"Nga tiɛn na, a ɔɔɔ ye, 'wusunan sarakabɔlan sanulaman,' hali n'a lo nin be ɔɔɔ ɔɔ la, fanibugu kɔɔ. Sabu (1) n'o te, o sarakabɔlan nin tun tena fɔ fiyo, min tun ɔɔɔtanin lo ɔɔɔɔ fanibugu tagamasijew na, ani min tun be ɔɔɔba ɔɔɔ Pentateki ɔɔɔ, o ɔɔɔli be ɔɔɔ min ɔɔɔ.

"(2) Hakilina were min b'a la ko a ye wusulan ye min marala sarakalasebagaw kuntigiba ka baara kama tuma min na a donna fani kɔɔ jurumuw yafa loon na, o ma demɛ foyi ɔɔɔ Pentateuque ɔɔɔ, o min ɔɔɔ, o wusulan ɔɔɔ si ma fɔ i n'a fɔ fanibugu ka minan lo nin ɔɔ, ani u si te .sanu a be kuma a koo la pewu; ani, n'a tun kera ten, a tun tena bila i n'a fɔ wusulan sarakabɔlan, fanibugu ɔɔɔ, bari sarakalasebagaw kuntigiba tun b'a ni .ɔɔ ɔɔ a donna.

«(3) Hali ni kuma yeɛ, .tumiyatiriyɔn , siga t'a la, o ɔɔɔ ko 'wusulan', 'wusulan sarakabɔlan' te, LXX. ɔɔɔ, nka o be n'a ta, Gerekiw ka seberikelaw fe, o te ten. Filo ni Zozefu, ani Clemens Alekisandiri ni Origene fana, u be wusulan sarakabɔlan weele tuma beɛ .tumiyatiriyɔn kurusɔn ; ani letere min sebera, o ye Gerekiwan ye.

"(4) O kumadenw t'a yira ko min fra, o tun be fra ɔɔɔ ɔɔ la .ɔɔɔ fani: a ma fɔ (i n'a fɔ ɔɔɔ min na ye ye ye .ɔɔɔnakow 'buguso ɔɔɔ' ani kesu koo la, u be kuma o koo la)min ɔɔɔ (tn ale), ngasɔɔɔla (ekzoza), min mako be ɔɔɔ ɔɔɔ na .ka ke i n'a fɔ a ta), i n'a fɔ a be taga ɔɔɔ fe ni .

a ka tagamasijew. O tun ye ƙoƙo senumanw ka ƙoƙo senuman do ye, hali n'a tun te a ƙoƙo yere yere la, o cogo kelen na (ka baara ke ni Delitzsch ka jeyirali do ye min be ƙoƙo soo ƙoƙo) i n'a fo butiki ka tagamasijew be butiki ta ye cogo min na, sirada ta te.

"Tijne na, a be jati ten Layiri ƙoƙo ƙoƙo. Ekiz.40:5 laje, 'I ka kan ka wusunan sarakabɓan sanulaman bila seereya kesu jefefe'; ani fana Ekiz.30:6, 'Kirinan datugulan jefefe min be seereya kesu sanfe'; ani 1 Masacew 6:2. fe orakili,' wala min ye orakili'; cf. Ani fana, Es.6:6 ani Yir.8:3, ƙoƙo min na, sankolo Alabatosoba yelifenw na minw basiginin be dugukolo ta tagamasijne kan, wusulan sarakabɓan be taga ni Ala ka masasigilan ye.

"A tun be ke ten fana fanibugu ka landakow la. Wusulan sisi min tun be bo a kan loon o loon, o tun ka kan ka don fanibugu ƙoƙo ka taga ƙoƙo senumanba la, o min tun be delili kasa diman yira fanibugu yere jefefe; o joli min tun be jurumuw yafa, o tun be ƙoƙo min na, o tun be ƙoƙo min na.»

Ƙoƙo sili minw kera ka ƙoƙo minberi je .

1. Mun na u ya sugandi k'a ka kilasi yira . ? O kuma minw fɔra ka teme, u fɔra sabu a ka miiriya jɔnjɔn, a ka kunnafoniw bee te, o ye jefeliw do ye minw be ƙoƙo ke ka je ani u be mɔgo lasun ka la a la kosobe a ka ƙoƙo la min segesegera nin kalan kama, ani a ka segesegeri jɔnjɔn be yira lakalicogo caaman fe minw be bonya la mɔgo kan kosobe i n'a fo a be se ka ke cogo min na. An be fila kofɔ.

(1) Bibulu min be weele ko Expositor . : "A [Ƙoƙo Senumanba] tun ye wusulan sarakabɓan ta ye (bari an ka kan k'o kalan verise naaninan na, 'wusulan sanulaman' na), hali n'a ƙoƙo yere yere tun be kenema ƙoƙo senuman na [Ƙoƙo senuman]. A bɔra tuma min na, a ye jori seriseri a kan i n'a fo a tun ka ƙoƙo saninmanba yere seriseri cogo min na.»

(2) Heburuw ta letere . , Charles R. Erdman fe: "Seɓɓɓaga y'a fo ko 'wusulan sarakabɓan sanulaman' ye ƙoƙo senuman ta ye sabu a ni ƙoƙo senumanba nin be taga ƙoƙo fe kosobe landa ƙoƙo la. Sarakabɓan tun be batoli yira; ƙoƙo senuman tun be Ala ka yiracogo tagamasijne yira. O la, u fila be ƙoƙo mine ƙoƙo kelen."

Nka, a ka ni k'a fo doƙo ko bayelemani caaman be yen minw te deme don o lɔƙo la min kofɔra ka teme, nka u be deme don Cambridge ka Bibulu kura min be angelekan na, o jefeli . , min kofɔra sanfe sannin an ka Minbar ka jefeli . Sanni k'o gerekikan kumaden bayelema ekusa ("having"), u be kumaden wala kumase do ƙoƙo ta min be ƙoƙo fo, i n'a fo . Teliya numan (wusulan sarakajenifen tun lɔnin be ƙoƙo saninmanba ƙoƙo), Mɔfati (Ƙoƙo senuman 'min ƙoƙo' a be yen), Kibaro diiman Bibulu (a tun be ƙoƙo saninmanba ƙoƙo; Angelekan Bibulu kura ("yan" tun ye wusulan sarakabɓan ye "rido filanan kofe") -- lisi min tun be se ka janya.

Nka minw be bayelemani ke, olu cema ekusa a ƙoƙo la, ani o cogo la i n'a fo "ka ƙoƙo" (walima "ka ƙoƙo"), i n'a fo a be ƙoƙo fo cogo min na Minbar ka jefeli ani a ka kilasi werew, olu ye, ka keje ni seɓɓɓinw ye, Layidu Kura min be yeɓema, Ameriki ka bayelemani, Berry ka kitabu min be mɔgo lasun u ka kuma (hali n'u te "wusulan sarakabɓan sanulaman" wala "wusulan sanulaman" bo lisi kan, a fɔra ko ƙoƙo senumanba be yen), Zeruzalemu ka Bibulu kura, Oraling Bibulu, Zeruzalemu, Bibulu min be weele ko "wusulan sarakabɓan sanulaman").

Gerekikan minw ye LXX bayelema, olu tun ka surun Grekikan wagati la ka teme heburukan sebebaga n'a ka wagati mawo kan ani n'a sawo u tun be gerekikan kawo la ka teme Layidu kura wagati ka Grekikan Koine kan kan. O bee n'a ta, LXX tun ye Yahutu ni siya were mawo ta Layiri kawo ye, saan kemekulu fola la KRISTA TILE ko, ani u tun b'a lon kosobe fola Heburuw sebebaga y'a ke ka baara ke n'a ye ka teme. O la, a be komi koo caaman te yen min b'a yira n'a tun ye Helenisitiki ye ani n'a tun ye "Helenisitiki" ye wala "Heburuka" ye.

Ka fara o kan, i hakili to a la ko "Eburuw 9:4 ka Gerekikan sebenin" kawo, an y'an hakili sama ko Thayer y'a fo ko Gerekikan seberikela min tawo ko Josephus, ale lo tun be baara kera ni .*tumiyatiriyon*, kumaden min be sawo Eburuw 9:4 kawo, o kawo ko "wusulan" ani wusulan sarakabolan fila bee.' O be The Pulpit Commentary ka sawo min kofra sanfe, o tije pewu ka nesin faamuyali ma .*tumiyatiriyon* "wusulan" kawo la bari Heburuw ye Gerekiw ka letere ye. Nka, o kawo ko miiriya werew ka ni k'a yira min kawo ye, kumaden yere dawo te.

4. A damine na, a be se ka ke komi sawo (4) min be sanfe, o yere fana ka jan dawo. Nka ni mawo be miiri "ka kawo" dape koo la, a be gweya ko a be se ka fo tinen na ko "ka ke" ye k'a sawo a ma yawo farikoloman yira fewu. I ko an y'a fo cogo min na ka teme, an kelen kelen bee be ni dusukun, bibe ani kawo ye, minw be farikolo yawo dawo kawo, nka senw ni bolow fana be yen, minw ye farikolo yawo dawo ye nka u te sawo a kawo ni farikolo yawo minw tawo fura sisan. Mawo fanba fana "be ni" bololafenw ye minw te hali appendice ye -- i n'a fo boonw walima dugukolow walima mobili, walima o mawo were. O la, "Delitzsch ka so misaliya" min b'a yira ko butiki dawo "be ni" tagamasije ye min ye butiki ta ye sanni ka ke sira ye hali n'a be butiki kofe, o be ke misaliya numan ye min b'a yira cogo min na "wusulan sarakabolan sanulaman" tun be se ka ke .ke a dawo ye ka taga yawo saninmanba ra, hali ni o te yen -- o kawo, jentawonyo min be o ni mawo ce, o kosawo, o min jefura sebeninw na.

Ani, a be komi o b'a to mawo te se ka sawo ani u be mawo lasun, 1990 ka kuma laban n'a sinsinyawo.Gerekikan Layidu min sebera, o jefabaga yo sebe, ko yelemani min kera ka ko "wherein" la Eburuw 9:2 kawo ka ke "having" ye 9:4 kawo, o te koo gwansan ye nka lapinita ni kawo b'a la, i n'a fo:

"I n'a fo a fura cogo min na tuma caaman na, a be mawo kabakoya ko fanibugu minanw jefola la, wusulan sarakabolan man kan ka fo. Geleya min be yen, o ye kawo min di a ma yan, bari tinen na, a tun lonin be fanibugu kofe, ani seberikela jalakilen lo ka fili ke ka ko.tn ale [1].min kawo], ka .ekusa [1].having] kawo tanin lo ani a b'a yira ko a tun te a ka sigida jentawonyo tigitigi lo miirila, nka a tun be miirila a ka landakow jenkuluw lo la, 'a ka jentawonyo gwele min be yen ni yawo senuman ka cidenyabaara ye jurumu yafa loon na, a be kuma min koo la' (Davidson). Tinen na, u ka sarakabolan tun be taga mawo fe kosobe ni Sancta Sanctorum ye fola cikan minw tun dira fola la a loli koo la, u yo ko kene kan (Ekiz.30:1-6). 'I k'a bila fanibugu nafe (apenti t. katapetasimatso) min be seereya kesu sanfe, ani verise 10nan na, 'o yawo ka senu kosobe (hagiyon ton hagiyon) Matigi ye."

A ka kan ka kawo fana ka nesin verise 10 ma, ko a bee la, a b'a fo ko: "Aron ka kan ka jurumuw yafa a [wusulan sarakabolan] bibe kan sije kelen saan kawo;ke min kera] a ka ke aw ta kawo bee ra: o ye Matigi Ala ta saninman ye kosobe." O tun be i n'a fo min tun be ke yawo Senuman yere ra, ka nesin hinawo ma, wusulan fana tun be jeni yawo min na (Levitiki 16:11-14,15-16).

Ka fara o kan, Levitiki 4nan na, a fɔra ko sarakalasebagaw kuntigiba wala kafo ka jurumu minw kera k'a sɔɔɔ u m'a lɔn (a gwenin lo ko saan kɔɔɔ, jurumu w yafa loonw cema, wagati min na mɔɔɔ tun tɛ se ka don Yɔɔɔ Senumanba kɔɔɔ), bɛgen min tun saraka jurumu kosɔɔ, u tun ka ɲi k'o joli don sarakalasebagaw ka fanibugu kɔɔɔ. yɔɔɔ saninmanw ni yɔɔɔ saninmanba), ka o bila «wusunan sarakajenifen bingow kan Matigi Ala ɲa kɔɔɔ, min bɛ ɲɔɔɔkunkunben fanibon kɔɔɔ» (v.1-12, 13-26). O fana tun be kɛ i n'a fɔ min tun be kɛ Yɔɔɔ Senuman yere kɔɔɔ ka ɲesin hinayɔɔɔ ma, wusulan fana tun be jeni yɔɔɔ min na (Levitiki 16:11-14, 15- 16).

Ka fara o kan, Levitiki 4nan na, a fɔra ko sarakalasebagaw kuntigiba wala kafo ka jurumu minw kera k'a sɔɔɔ u m'a lɔn (a gwenin lo ko saan kɔɔɔ, jurumu w yafa loonw cema, wagati min na mɔɔɔ tun tɛ se ka don Yɔɔɔ Senumanba kɔɔɔ), bɛgen min tun saraka jurumu kosɔɔ, u tun be na n'o joli ye lajenba fanibugu kɔɔɔ ka kɔn verinkle ɲɛ, sarakalasebagaw ka joli kɔ. Yɔɔɔ saninmanw ni yɔɔɔ saninmanbaw), ani ka o bila «wusunan sarakabɔɔɔn bingow kan Matigi Ala ɲa kɔɔɔ, min bɛ ɲɔɔɔkunkunben fanibon kɔɔɔ» (v.1-12, 13-26). O fana tun be kɛ i n'a fɔ min tun be kɛ Yɔɔɔ Senuman yere kɔɔɔ ka ɲesin hinayɔɔɔ ma, wusulan fana tun be jeni yɔɔɔ min na (Levitiki 16:11-14, 15- 16).

A fɔra ko minan wɛrɛ si tɛ Yɔɔɔ Senuman kɔɔɔ min be ɲɔɔɔɔ minɛ kosɔɔɛ, min be ɲɔɔɔɔ fɛ kosɔɔɛ ni Yɔɔɔ Senumanba ye.

Kuncɛli ani ɲɛɔli .

Komi koo minw y'a ye ko u be kɔɔ to barokun nin kan, u ɲɔɔɔɔ lajenba minɛ, o y'a to segesegeri sebebaga y'a daminɛ ka lanaya min fɔ, a y'o yeɛɛma. A y'a daminɛ ni lanaya ye ko Heburuw 9:4 kɔɔɔ, "wusulan sanulaman" (King James Version) bayɛɛmani ka fisa ni "wusulan sanulaman" (American Standard Version) bayɛɛmani ye. (O la, "the" tɛ Gɛrɛkikan sɛbenin kɔɔɔ, o la "a) be daga pewu.) A y'a lɔn ko . tumiyatiriyɔɔɔ ka bayɛɛma ko "wusulan" wala "wusulan sarakabɔɔɔn," ka kɛɲɛ ni yɔɔɔ min fɔra. Nka a y'a jati ko Heburuw sebebaga tun be baara kɛ ni LXX ye ka tɛmɛ a ka Layidu Kɔɔɔ sɛbeninw ka kumaw n'a ka kumaw kan, ani ko baara kelenpe min kera LXX kɔɔɔ saan 1914 la. tumiyatiriyɔɔɔ tun ye "wusulan" ye, o min b'a to a be se ka kɛ ko o lo tun be fɔra fana Eburuw 9:4 kɔɔɔ. A tun b'a miiri ko o lo ye ɲɛɔli kɔɔɔman ye min be koow ɲɛɔ ka tɛmɛ kɔɔɔ bɛɛ kan, cogo min na a be mɔɔɔ wasa ka tɛmɛ kɔɔɔ bɛɛ kan.

Ani Robert Milligan, min tun ye n' seen don n' ka kɔɔɔɔɔ kɔɔɔ labɛnni na, a ka ɲɛɔli la Heburuw ka kitabu kan min bɔra saan 1875, o min bele be sɔɔɔ, o wagati la, an ka barokun tun be sɔɔɔlibaw lawuli ani a y'a jija ka miiriya ɲɔɔɔɔ bɛɛ yira cogo tilennin na, a y'a ka kuma kuncɛ k'a fɔ ko: "Major who with Alford, the In . kɔɔɔɔlikɛlaw fɛ ani bi tile la, ko 'balansi be taga ka taga fɛɲɛnamafaganw kɔɔɔɔli la hali ni ne t'a miiri cogo si la ko gɛɛya nin bɔra pewu ani ne b'a fɛ ka fura kura o fura sɔɔɔ min be se k'a gwɛya ka taga ɲɛ;"

N' lanin b'a la ko n' ka ɲininiw na nin waati la, min ka bon kosebɛ ka tɛmɛ n' tun delila ka minw kɛ, walima n' tun be se ka wagati min ta ka kɔn wala n' tun be miiri min na sisan, ani n' ye kunnafoni dɔw sɔɔɔ minw ma fɔ Milligan fɛ, n'a sɔɔɔ n' ye kunnafoni dɔw sɔɔɔ minw tun ma na a hakili la -- kunnafoni minw tun bena a ka miiriya yeɛɛma cogo wɛrɛ la i n'a fɔ u y'a kɛ cogo min na n' fɛ. Olu b'a to n' be n' yere lafiya sisan ni "sarakabɔɔɔn" kɔɔɔ ye -- nka n' ma furu a la fɔɔ kunnafoni wɛrɛw minw be se ka kɛ o ɲɔɔɔɔna .

ka balansi kɔsegi "senser" kɔkɔ ma. Ani n ye o kunnafoniw tilan nin laje kɔkɔ walisa kalanbaga k'u jateminε ani k'u segeεεge a yeε ye, n' kana a nini ka n' ka ladili kuraw waajibiyi a kan. Ka fara o kan, sanni n' ka n' ka miiriya labanw fɔ dɔkɔn, n' ye n' yeε ka segeεεgeri kecogo dɔ seβε ani n' ka miiriya minw be se ka ke fεεn o fεεn ye.

Nka, k'o ke, o ye wagati caaman ta ka tεε n' tun be miiri min na a damine na, sabu o wagati la, n' tun bena sira min ta, n' tun y'o lo seβε dɔkɔni dɔkɔn, n' tun tena kunnafoni minw don a la, n' y'a ye ko minw kɔkɔtanin lo n' fe ka segeεεgeri ke. Ka fara o kan, a yɔkɔ dɔw be se ka fɔ ka gwe kojugu ani/walima u be se ka ke fεεrεw ye minw tε dɔw nafa. Nka o kɔkɔn be sɔkɔ n' yeε ka seβεw kama ani mɔkɔ wεrεw ka nafa kama minw be se k'u mako don a la.

A be se ka fɔ fana ko tuma caaman na, n' tun be fεεn dɔw sɔkɔ minw tun bena ke nafaman ye yɔkɔ dɔw la minw seβεra ka ban, ani n' tun be kɔsegi ka baara ke n'u ye yen. O kɔkɔ ko miiriya dɔw be ye ka kɔn segeεεgeri ne ka tεε u tun be sɔkɔ segeεεgeri ni seberi fɔkɔw ketuma na. N'a be komi fεεn dɔw kɔkɔnin lo yɔkɔ dɔw la sanni k'u don kɔkɔn na ni kɔw ye, min kofɔra sisan, o be se k'o ke sababu ye.

Ni o nefɔliw ye, jigiyi b'a la ko kalanden min be koow jati kɔkɔβε, ale bena o kalan ani ka miiri o la sijε caaman -- bari a be se ka ke ko a ka ca kojugu fɔ a tε se ka yeεma kalan kelen kɔkɔ.

NEFOLI

Kumaɔkɔkɔnya ani kɔkɔfɔli sugandiliw sangali .

O ye ka miiriya minw kofɔra ka ban ani minw seβεra ka ban, olu yiracogo surun dɔ di, walisa k'u bila yɔkɔ dɔw la min be se ka sanga kɔkɔn ma ani k'u segeεεge kɔkɔya la -- fila be "wusulan sanulaman" kɔkɔfɔli la, ani saba be "wusulan sarakabɔlan sanulaman" kɔkɔfɔli la.

1. "Wusulan sanulaman" kɔkɔfɔli, ka nesin fanibugu ma : (a) A tun bena diya an ye kaanko la Gerekikan na walima Gerekikan kɔkɔman na, nka a ma diya Gerekikan Gerekikan na i n'a fɔ dɔw tun b'a miiri cogo min na fɔkɔ la -- n' yeε fana tun b'o la ka kɔn nin segeεεgeri caman ne; (b) a ma kuma si fɔ "wusulan sarakabɔlan sanulaman" koo la fanibugu yɔkɔ si la, k'a sɔkɔ a kofɔra ka gwe Layidu Kɔkɔ seβeninw na (c) wusulanfen si ma fɔ Layidu Kɔkɔ seβεw kɔkɔ wala tariki seβε wεrεw la n' ye minw ye minw kofɔra i n'a fɔ sokominanw "Yɔkɔ Senumanba kɔkɔ", ani sanu minw kofɔra k'u ye kolon a kɔkɔ. Fo ni tariki dalilu dɔw bɔra minw b'a demε, o kɔkɔfɔli ka kan ka jati sisan i n'a fɔ miirili dɔkɔn lo ani o la, a tε mɔkɔ wasa.

2. "Wusulan sanulaman" kɔkɔ, a be se ka ke ko Sulemani ka Alabatosoba lo be kuma fanibugu kɔkɔ na : Nka (a) Heburuw seβεbaga ma kuma gwenin si fɔ Alabatosoba kɔcogo koo la, nka a be kuma fanibugu min koo la adamaden lo y'o "la" (8:2) ani Musa lo y'o "laga" (8:5); ani (b) ani Alabatosoba "oracle" (Yɔkɔ Senumanba) kofɔra seβeninw kɔkɔ ko minan wεrε be yen fɔkɔ layidu kesu ani serubenw minw b'a datugu. O kama, verise minw be Solomani ka batoso kofɔ, u tε demε foyi di Eburuw 9:2-4 ka gweleya nenabɔli ma.

3. "Wusulan sarakabɔlan" kɔkɔfɔli, nka sarakabɔlan bilayɔkɔ senuman na ; O koo kera Benjamin Wilson ka kitabu kɔkɔ. Kumaɔkɔkɔnya min be sinsin (saan 1864). A ka nefɔli tun ye ko: "Kalan min be ke .

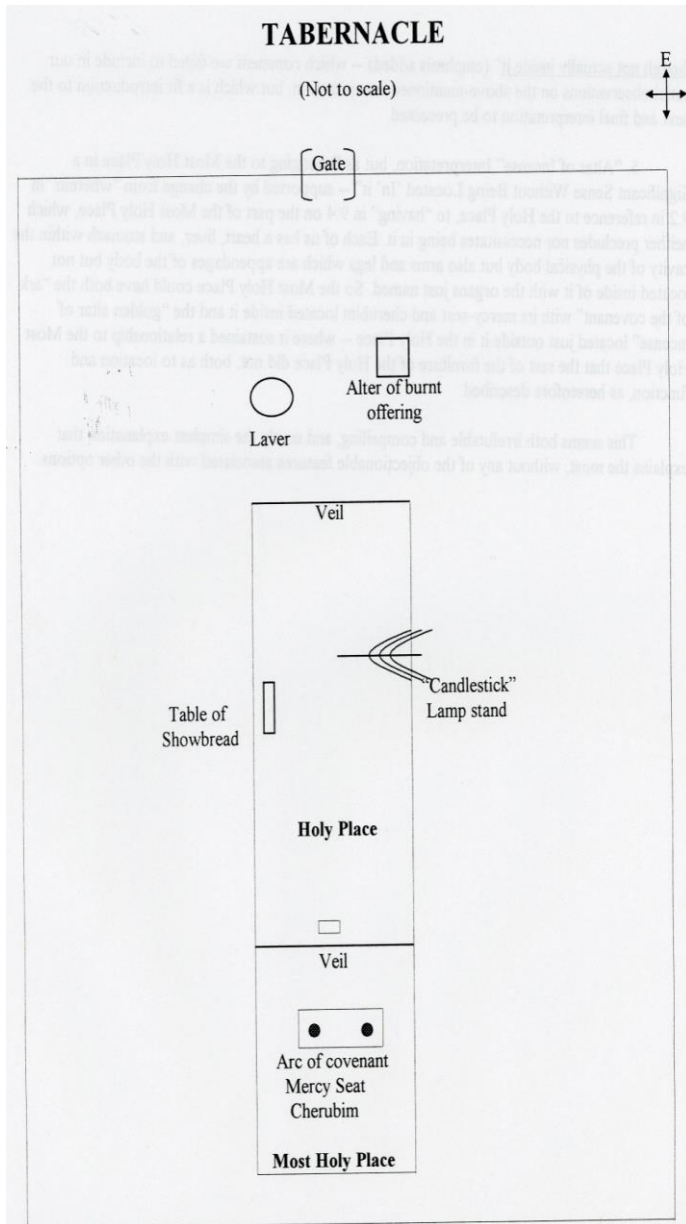
Vatikan MS. A tun be jati i n'a fɔ a be gwɛɛya dɔ fura di min lɔnna, ani a be ben kosɔbe ni Musa ka maana ye." O lo, nka a be komi kalan dɔ lo min tɛ demɛ sɔɔ bololaseben caaman wɛrɛw la minw be yen, ani sɛbɛri lɔnbagaw cɛma, a be jati ngalonfin ye. Hali Westcott prrscriptan the Varts who, who kosɔbe, dɔw y'a miiri), sanni u k'o don u ka saan 1990 ka sɛgesɛgeri kɔɔ.Layidu kura sɛbɛnin be Gɛrɛkikan na , u y'a bila u ka "Liste des lectures notables refusées" kɔɔ. O la, Wilson ka yɛlɛmani min be sɔɔ nin wagati la, a ka demɛ ka dɔɔɔ fɔ a ka gwɛɛ k'a ta.

4. "Wusulan sarakabɔlan" kɔɔɔɔli, nka a lanin b'a la ko Heburuw sɛbɛbaga filila k'a miiri ko sarakabɔlan sanulaman be fanikolon kɔɔ. -- o kɔɔ ye yɔɔ saninmanba kɔɔ. O kɔɔɔɔnakow fɔra saan 1914 la.Cambridge ka Bibulu kura min be angelekan na, o nɛɔli . (1967. Nka, a be miiri (a) Heburuw sɛbɛbaga ka hakili senu dɔɔɔ ma, nka a be (b) a ka Layidu kɔɔ faamuyali kɛɛ, o min be komi a tun ka bon kojugu fɔ a tun tɛna fili i n'a fɔ nin, n'a tun y'a sɔɔ hakili senu tun b'a la. O kama, a tɛ se ka sɔɔ a ma ko a be mɔɔ wasa.

A. E. Harvey ka kuma min fɔra a ka Layidu kura kɔɔɔɔna . (Angelekan Bibulu kura kɔɔ), a ko: "A be komi nin sɛbɛrikɛla be miirila sarakabɔlan nin na min be so kɔɔkɔɔ la --fɔ n'a be kumana a koo la i n'a fɔ kɔɔkɔɔnafɛn dɔ min ka ni ka fara a kan, hali n'a tɛ a kɔɔ yɛɛ yɛɛ la ." (an y'o kuma fɔ) -- an ma kuma min don an ka kɔɔsili fɔɔ la, o kɔɔɔɔli min kofɔra sanfɛ, nka min ye damine kuma ye min bennin lo kɔɔɔɔli nata ani laban min ka kan ka fɔ.

5. "Wusulan sarakabɔlan" kɔɔɔɔli, nka i n'a fɔ ka kɛ yɔɔ senumanba ta ye cogo kɔɔɔtanin dɔ la k'a kɔɔ a ma kɔɔ 'a kɔɔ" -- o demɛna ni yɛlɛmani ye ka kɔ "yɔɔ min na" min be sɔɔ 9:2 kɔɔ ka nɛsin kɔɔ senuman ma, ka kɛ "having" ye min be sɔɔ 9:4 kɔɔ min be prelude neirc in P . it. An kelen kelen bɛɛ be ni dusukun, bɛɛ, ani kɔɔ ye farikolo woo kɔɔ nka bolow ni senw fana be yen minw ye farikolo kɔɔ dɔ ye nka u tɛ sɔɔ a kɔɔ ni farikolo kɔɔ ye minw kɔɔ fɔra sisan O la, Yɔɔ Senumanba tun be se ka kɛ ni "layidu kɛsu" fila ye ani a be sɔɔ a ka hinna sigiyɔɔ la ani a be sɔɔ " a kɛnɛma yɔɔ senuman na -- yɔɔ min na a tun be jɛnɔɔɔɔɔɔ dɔ sabati ni kɔɔ senumanba ye, kɔɔ senuman minan kɔɔ tun tɛ min kɛ, kɔɔ ni baara ta fan fɛ, i n'a fɔ a fɔra cogo min na ka tɛmɛ.

A be komi o tɛ se ka sɔɔ ani a be mɔɔ lasun, ani siga t'a la, o ye nɛɔli kɔɔman ye min be nɛɔli kɛ ka tɛmɛ fɛɛn bɛɛ kan, k'a kɔɔ koo jugu si tɛ yen min be taga ni sugandili kɔɔ ye.



Sankolola fɛɛnw saniyanin lo .

Eburuw 9:23 .

Texte: "O la, fɛɛn minw be sankolo la, u tun ka kan ka ke .saniyanin lo ni nin [bɛɛn sarakaw] ye; nka sankolo fɛɛnw yɛɛ le ka kan ka saraka wɛɛw ɲini minw ka fisa ni nin ye.»

O be kuma danfara "wajibiyalen" dɔ koo la sankolola koow n'u ka dugukolo kan "kopiw" ka "saniyako" koo la, ani a be piningali dɔ lawuli min be .mun «sankolofɛnw» wala «sankolofɛnw». be minw mako be saniyako la, ani .mun na u mako b'o la. Ani, n'a sɔɔɔ an tɛ se k'o lɔn ni fɛɛn o fɛɛn ye i n'a fɔ sigasigali, sabu a kɛra puzzle ye sɛbɛri lɔnbaga hakilitigi dɔw fɛ.

Lɔnnikelaw ka kuma minw fra

1. Robert Milligan y'a fɔ ko a fɔra ko o "wajibi min kofɔra sanfɛ, o bɔra mɛlɛkɛw ka jurumu lo la minw m'ɔ ka lɔkɔ fɔlɔ mara, nka u ka murutili kosɔn u filila ka taga Tartarus kɔnɔ (2 Piyeri 2:4; Zude 6)." A ko: "Nga, mɛlɛkɛw tɛ minɛ an ka yɔkɔw la, o la, u man kan ka jagoya k'u don an ka miiriya la. (Heburuw ka kitabu pɛfɔli .)

2. A. T. Robertson ko: "An fɛ, a be komi a ka gwɛlɛ dɔkɔni ka kuma sankolo yɛrɛ saniyako wala a yɛrɛ diko laada koo la, Krista ka yiracogo fɛ i n'a fɔ sarakalasebaga-sarakalasebaga. Nka jaa bɛɛ ye gundo ye kosɔbɛ" (Kumadenw kalan Layidu Kura kɔnɔ .).

3. Gɛrɛkikan Layidu min sɛbɛra, o pɛfɔbaga y'ɔ sɛbɛ Bruce y'a fɔ ko: "Ne t'a fɛ ka jijali ka Alakow kɔkɔ di kumadenw ma. N' b'a fɛ k'u kɛ n' hakili be se k'u faamu n' ketɔ ka miiri kɔkɔ ni bonya la min be sɔkɔ hali sankolo la 'Ala ka sagaden' donyɔkɔ fɛ yen." Nne lanin b'a la ko poyi ka ca ni Alako ye kumadenw na."

Nka, faan wɛrɛ fɛ, a ka Heburuw sɛbɛbaga min tɔgɔ ko Marcus Dods, ale y'a fɔ tugun ko:

"Nga a ka gwɛlɛ ka Alakolɔn ka miiriya bɔ a la sɛbɛrikɛla ka sɔkɔli nin na, min b'a yira ko cogo dɔ la ani cogo dɔ la, sankololafɛnw mako be saniyako la. Dugukolo kan fanibugu, i n'a fɔ Ala ka sigiyɔkɔ, o tun be se ka jati ko a ka kan ka saniya a ka yɔkɔw la ani a mako tɛ a ka jɔkɔnyɛ yɔkɔw la fana, nka a mako tɛ a ka saniyako la fana. saniyanin lo. O la, an ka sankolola jɛnɔkɔnyɛ ni Ala ye, ani an b'a fɛ ka gwɛrɛ a la cogo min na, o bɛɛ mako be saniyali la.

4. O cogo kelen na, Marvin R. Vincent be Delitzch ka kuma nunu lakali ko: "Ni Ala ka sankolo dugu, n'a ka yɔkɔw senuman, labenna ka kɛrɛ ni layidu ye, jɛnɔkɔnyɛ mɔkɔw ye, walisa u ka se ka jɛnɔkɔnyɛ dafanin sɔkɔ ni Ala ye, o tuma na, u ka jurumu ye nin fɛɛn senumanw kɔkɔ i n'a fɔ u ka ni ka min kɛ cogo min na. i n'a fɔ sariya misaliya min latigera o laban kama, nka a ma kɛ mɔkɔ dafabali joli fɛ, nka saraka dafanin dɔ lo fɛ" (Kumadenw kalan Layidu Kura kɔnɔ .).

5. Nka, Albert Barnes y'ɔ koo lakali dɔkɔni dɔkɔni ni kuma nunu ye: "Dapɛ min be fɔ .saniyanin , min jɛsinna sankolo ma yan, o kɔkɔ tɛ ko sankolo tun be yen ka kɔnɔ .senumanbali , nka a b'a yira ko sisan, jurumunkɛlaw be se k'a sɔkɔ; walima k'u ka na batoli kɛ yen cogo la min ka di a ye" (Layidu kura ka sɛbeninw .).

6. Faan wɛrɛ fɛ, Robert Milligan y'a fɔ tugun ko: "Foyi tɛ yen min tɛ 'sankololafɛnw' saniyako yɛrɛ yɛrɛ ye, a be komi o bena sɛbenin ka lapinitaw dafa ka jɛ. mɛlɛkɛw (yir. 15:4), ani cogo min na sankolo yɛrɛ ma saniya a jɛɛ kɔkɔ (Zɔbu 15:15), n'a sɔkɔw o tuma na, an be se k'a faamu ka jɛ ka tɛmɛ sisan kan, cogo min na 'sankolola fɛɛnw,' minw be hali Ala janaman ka dugu minɛ, o min ye sankolola Zeruzalɛmu joli ye. ka yira ka gwɛ an ka sɛbenin kɔkɔ, nka a kun ma gwɛ ten."

O kɔ, a y'a jininga ko: "Yala a be se ka ke ko mɔgɔ senuman caaman donna sankolo la ka Krista ka saya makɔn wa, ani ko hali n'u tun be jati mɔgɔ tilenninw ye limaniya barika la, Ala ka nɛema n'a ka mupuli sababu la, o bɛɛ n'a ta, u tun be Krista joli saniyako jini tuma min na a bɔnna, walisa k'u ke mɔgɔ ye pewu." (Heburuw ka kitabu pɛfɔli .)

An bena taga jɛ ni miiriya ye ko Milligan, a ka kumaden fɔl min kofɔra sanfɛ, Barnes tɛ, ale lo ye tijɛn fɔ. Nka sabari k'i hakili to kumaden laban nin na "sanni," ani o cogo kelen na Milligan ka jiningali min kofɔra sisan, an bena sababu sɔkɔ k'o fila bɛɛ lajɛ tugun "Kɔkɔsili labanw" jukɔkɔ.

Kɔkɔsili minw be sɔkɔ Bibulusenw kɔnɔ

1. Layiri fɔl ani dugukolo kan fanibugu. «Sankolofɛnw jɔgɔnɔ» tun ye dugukolo kan fanibon ye, Musa tun ka min lɔ, ani a minanw ni a minanw (v.1-5, 18-22). U tun be jɛn ni fɔl «layiri» walama «layiri» min kera Sinayi kuru kan ni Izirayeli farisogomanw ye, min «sanyara» ni misidenw ni bakɔkɔnw joli ye, min tun be fɛnsɛ «kitabu yɛrɛ kan, ani jama bɛɛ kan» (v.18-20).

Gɛrɛkikan kumaden min kɔkɔ ko "min y'a yɛrɛ di" o ye .Egkekayinistayi, o jɔgɔnɔna .ekinizo, 1. Ka kuraya (2 Tilew Kibaru 15:8). 2. Ka koo kura ke, tugun (Sir. 33(36).6). 3. Ka baara damine, k'a saniya, k'a yɛrɛ di (Deteronɔmu 20:5; 1 Masacɛw 8:63; Samuyeli fɔl 11:14, n'a jɔgɔnɔnw; Eburuw 9:18; 10:20) -- ka kɛrɛ ni 10:20 ye Tayeri. Milligan b'a fɔ ko "inaugurated" ye kɔkɔ juman ye 9:18 kɔnɔ, jɔkɔ min na a fɔra ko "layidu fɔl ma kɛ" .jansara joli tɛ min na." O bennin lo ni Thayer ka "damine."

(KɔLɔSI: A be komi Thayer tun ka jɛn ka 1 Samuyeli 11:14 don jɔkɔ No.1 kɔnɔ, "ka kuraya," sanni ka jɔkɔ N.3 don.)

2. Layidu filanan walima kura ani sankolola fanibugu. Layiri walima layidu "fɔl" kɔnɔ Krista fɛ, "walisa a ka filanan sigi" (10:9), o layiri kura ye ale lo ye celasigibaga ye (9:15), ani a joli ye o layidu joli ye (Matiyu 26:28; Mariki 14:24; Luka 22:15 ka taga se Korentikaw joli ma) «a donna jɔkɔ senuman na sijɛ kelen pewu [sankolo yɛrɛ, Eburuw 9:24], a ye kunmabɔli banbali sɔkɔ» (Eburuw 9:12).

«An be ni ... sarakalasebagaw kuntigiba ye, min siginin be Ala ka masasigilan kinin fɛ sankolo la, a be baara ke jɔkɔ senuman ni Ala ka baarakɛla ye.SɛBɛ Matigi le ka fanibon lɔ, adamaden tɛ [min ni dugukolo ta fani tɛ kelen ye]. . . . N'a tun be dugukolo kan, a tun tena ke sarakalasebaga ye fewu, bari mɔgɔ dɔw be yen minw be saraka bɔ ka kɛrɛ ni sariya ye. olugu be baara ke fɛn minw ye sankolo fɛnw bisigiya le ye, . . . Nka sisan, a ka baara wɛrɛ sɔkɔ min ka fisa ni baara tɔw bɛɛ ye, sabu a kera jɛnjɔgɔnya jumanba dɔ celasigibaga ye, min sigira layidu jumanw kan» (8.1-6).

«Ayiwa, bakɔkɔnw ni misitoranw joli [minw tun be saraka bɔ jɛnjɔgɔnya fɔl ra], ani misimuso buguri min be ke ka o seriseri mɔgɔ jɔgɔninw kan.saniya ka taga se [lalon] ma.saniya ka farisogo : Krista joli min y'a yɛrɛ di Ala ma, fijɛ tɛ min na a ka Nii banbali barika la, o joli bena temɛ o kan.saniya idusukun ka bɔ baara saninw na, ka taga baara ke Ala panaman ye?»(9:13-14).

(KOLDSI: A kɔɔsi ko a be komi "yerekili," "saniyali" ani "saniyali" be taga ɲɔɲɔ fɛ cogo min na. Ani, 1 Tesalonikaw 4:3-7 ka kuma nin b'o sabati, i n'a fɔ: "Ala sago ye nin ye, hali aw . saniyali ; ko awaw k'aw yere tanga jatɔya ma . ; Aw kelen kelen bɛ k'a lɔn aw be se k'a yere mina cogo min na saniya ni bonya , i n'a fɔ siya wɛɛ mɔɲɔw b'a kɛ cogo min na, minw ma Ala lɔn; O ra, mɔɲɔ si kana kan ka kojugu kɛ a balema na, ka kojugu kɛ a balema ra, sabu Matigi le bɛna o hake bɔ o ko ra, i n'a fɔ an tun kɔnna k'a fɔ aw ye cogo min na. Sabu Ala ma an wele ɲɔɲɔ , nka saan saniyali .")

O kɔ, "a ye saraka kelen bɔ jurumunw kosɔn fɔ abada, [a] siginin be Ala kinin fɛ, ... bari saraka kelen lo y'a to mɔɲɔ minw saniyanin lo, a y'u dafa fɔ abada" (10.12-14). «Ne tɛna o ta jurumunw ni o ta jurumunw hakiri to o ra tuun» (v.17).

KOLDSI: O kɔɔ tɛ ko ni mɔɲɔ kɛra kerecɛn ye, hali a be se ka jurumu minw kɛ sini ma, u fana be jatemine o kɔ; nka o kɔɔ ye ko ni jurumun o jurumun yafara a ma, a tɛ i n'a fɔ Musa ka sariya, a hakili tɛ to a la tugun saan o saan ani a mako be yafa la siɲɛ caaman saan o saan, nka a be yafa a ma wagati bɛɛ la, Nka Yezu Krista joli ka baarakɛcogo be to ka kɛ wagati bɛɛ la walisa ka se ka sɔɔ jurumunw saniyanin kɔ.

3. Nafa nafaman minw be sɔɔ Layidu kura kɔɲɔ, minw bele be dugukolo kan. Ka kɛɛ ni Krista ka sarakalasebagaw kuntigiba ye ani a be dugawu minw di an ma, o lo y'a to kerecɛnw be ladili sɔɔ u ka "sama gɛɛɛ anijagwɛɛya ka taga nɛɛma sigiyɔɲɔ la [min ka kan ka jati ko a be sankolo la], walisa an ka se ka makari [min be jurumu yafali kofɔ i n'a fɔ a mako be min na] ani ka nɛɛma a ka an demɛ [n'o tɛ, an mako be wagati min na fana" (4:16). "O la, balimaw, an ka ɲi k'an demɛ, jaɲwɛɛya ka don yɔɲɔ senuman na [Krista ni « nɛɛma masasigilan » be yɔɲɔ min na, ani a joli bɔnɲi nafaw ka kan ka sɔɔ yɔɲɔ min na] Yezu joli barika la, a ye sira min fɛ jansara an fɛ, sira kura ani ɲɛnama, ka tɛmɛ . fani , o kɔɔ, a farisogo; Sarakalasebagaw kuntigiba le be an fɛ, min be Ala ta so kunna. an k'a ɲɛgen gɛɛɛ ni jusukun yere yere ye, ani lanaya dafanin» (10.19-22a).

(KOLDSILI: An be jaa min kɛ "gɛɛ" la sisan [an be ni "jigiya ɲuman" min ye Krista la, 7:19] be komi o be kɛra sɛbɛ delili ani yere yere batoli ni lamenni, k'a sɔɔ an be Kirsita ta kɔsegi makɔɲɔna, min ye an ta sarakalasebagaw kuntigiba ye, ani an ta kisiri dafari [9:27-28; cf. Zan 14:1- 3; 1 Tesalonikaw 4:13-18] -- kisili "fo ka taga se a laban ma" [Eburuw 7:25]. A sinsinna "sincer" ani "genuine" kan, bari Yezu y'a fɔ dɔw ye ko: "Aw ye Ala ka kuma kɛ fɛɛn gwansan ye aw ka landakow fɛ dusu yɔɲɔ ka jan ne ra. Nka o be ne bato gbansan, sabu o be mɔɲɔw ka cifɔninw le kɛ o ta kalanw ye» [Matiyo 15:6b-9, ASV -- KJV of v.6 reading, "Nin mɔɲɔw a be surunyana o be ne bonya ni o da le ye; nka o jusukun le be yɔɲɔ ka jan ne ra ".)]

Kɔɔsili labanw

1. «Sankololafenw», walima «sankololafenw», o ka kan ka kɛ dugukolo kan fanibugu n'a ka minanw n'a ka baaraw tun ye minw ka "kopiw" ye, ani a tun bena kɛ i n'a fɔ dugukolo kan egilisi ni kunmabɔbagaw ka egilisi min be sankolo la, olu fila bɛɛ be yen (12:22-24 laɲɛ). Yɔɲɔ senumanba min tun ye a yɔɲɔ dɔ ye ani yɔɲɔ senumanba yere tun be don min fɛ, o ka kan ka kɛ dugukolo kan egilisi ye. O be se ka ye k'a sɔɔ a fɔra ko kerecɛnw be "sankolo .

yɔɔw Kirisita ra: (Efezikaw 1:3; 2:6), ani ko "an ka jamana ye sankolo la" (Filipikaw 3:20) -- egilisi ye Ala ka masaya ye dugukolo kan, min, fen werew cema, a be weele ko "sankolo masaya" (Matiyu 16:18-19 laje).

. 2:16-17 kɔɔ).

3. Milligan yere ka piningali jaabili tun te yen ani a ka ni an kana an ka miiriyaw tije o koo la. Nka an be se k'a segesege ani k'a kɔɔɔɔ laje ni tɔɔ ye. A ka piningali tun ye nin ye: "Yala a be se ka ke ko mɔɔ senuman caaman donna sankolo la ka Krista ka saya makɔɔ wa, ani ko hali n'u tun ye mɔɔ tilenninw ye limaniya barika la, Ala ka nɛema n'a ka mujuli sababu la, o bee n'a ta, u tun be Krista joli saniyako lo pini u fe n'u bɔɔna, walisa k'u ke mɔɔ senumanw ye pewu."

Sapitiri 9:15, i n'a fɔ Milligan y'a fɔ cogo min na, o b'a fɔ ko Krista ye "layidu kura celasigibaga ye, walisa saya [ale yere] ka ke ka jurumuw kunmabɔ minw tun be layidu fɔɔ kɔɔ, minw weelera, u ka se ka tije banbali layidu sɔɔ."

Nka o t'a yira ko u tun be ni .ka ban a y'a sɔɔ. Ani, sapitiri 11:39-40, a kenin kɔ ka misaliyaw di ka kɔɔ sanjiba je ani a kɔ, ani Facemanw ni Musa ka wagati fila bee la, cew ni muso limaniyaninw koo la, a ko: "Ani nin bee . , o ta lanaya sababu ra, Ala ka seereya ke o ye. o ma layidu sɔɔ , Ala ka feen numan were laben an ye, min ka fisa n'o ye, .janko ni an te, o kana ke mɔɔ dafaninw ye . ."

Ani Dawuda min tun be o kantigiw tɔɔ la (11:32), ciden Piyeri y'a fɔ Pantekote loon na, Krista kununin kɔ ani a yelenin kɔ sankolo la, ko "a sara, a suturara, a ka kaburu be an fe fɔɔ ka na se bi ma," anikerenkereennin na o "a ma ye sankolo la ." (Kew. 2:29,34).

Ka fara o kan, min tun ye tije ye Dawuda koo la, o tun be se ka ke tije ye tɔɔ bee koo la, fɔɔ ni Enki (Eburuw 11:5-6) tun te o la, ale min yelemana walisa a kana saya sɔɔ ani a tun te sɔɔ dugukolo kan tugun, nka n'a sɔɔ a tagara n'a ye sankolo la wala n'o te, a tagara n'a ye saya la, an t'a lɔɔ latter is what the primari the of the for . sukununi -- ani Eliya, min kofɔra Heburuw 11 kɔɔ, o tun bena ben Enki ta yɔɔ kelen na (2 Masacew 2:11-12).

Nka, hali n'o fila tun te Eburuw 11:39-40 kɔɔ, u tun tena ke Milligan ka "mɔɔ caaman" ye. O bee n'a ta, n'u tun ye o mɔɔ nna mɔɔ werew ye ani u tun be taga n'u ye sankolo la sanni u ka taga Hadesi la, Milligan ye min fɔ sankolo mɔɔnin "caman" koo la, o bee n'a ta, a be se ka ke tije ye Enki ni Eliya ka nacogo koo la.

Hadesi ye jinaw ka yɔɔ ye min be saya ni sukununi ce ani a t'a yira ko a lakolon lo ani a tununa fɔɔ ka taga se .general kununi ni kiti (Yirali 20:11- 15) -- o wagati la ("lon laban") mɔɔ tilenninw bee bena kunu (Yuhana 6:39,40,44,54). O kama, a be komi suuw bee ka hakili be to Hadesi kɔɔ fɔɔ u farikolow ka kunu. Nka Kirisita ta .

hakili ma to Hadesi ነጋጋ, bari a kununa ka bo saya la (Kew. 2.31), ani tile binaani o ko, a yelera sankolo ra (1.3, 9-11) -- ታጋ, a tun bena ke i n'a fo, a tena sa tugu (Kew. 13.34 laje).

Ani fana, Krista ka saya n'a ka kununi koo la, "Alabatoso ka fanikolon farafara fila ye k'a ta sanfe ka taga se duguma, dugukolo yereyerera, mawgo senuman caaman minw tun sara, olu farikolow kununna [o kawa gwenin lo k'u ka niin ma to Hadesi ነጋጋ ani u ma kunu ka bo a ka suu ko fana]. a donna dugu senuman ነጋጋ, ka a yere yira mawgo caman na» (Matiyu 27:51-53).

Niningali : Yala u ka kasegi jenamaya la dawon lo .donkateme , wala u yelera sankolo la ni Krista ye wa? O koo la, an te se k'o jaabili di ni sigasigali ye. Nka a be se ka ke ko o laban lo ye tijen ye. Efezikaw 4:8 be kuma Zaburuw 68:18 lo koo la, o min jesisna Krista ma, a ko: "A yelera sanfe tuma min na, a . a ye jonya bila ka taga jonya la , nia ka nilifenw di mawgo ma ." O tun be ke ka keje ni sawdasi kuntigiw ka laada ye min tun be ke ka don kelebaw ko ni see sawli ye -- u tun be jnw jenkulu do jeminε k'a yira ko u ye see saw juguw kan ani ka nilifenw fili mawgo ma tagama sira kan ka bo bololafenw na minw tun be ke la. egilisi fo, ka keje ni Efezikaw 4:11-12 ye.

Obilakun min koson, Zaburuw 68:18 ነጋጋ, kuma min fra, o tun te foyi were kof ni "nilifenw ye minw dira adamadenw ma"; nka osawgo di a yere le y'o lo ke. A tun jesisna "jnw caaman ma" i ko a bayelemana cogo min na King James Version gerefe. Ni n'a saw o ye mawgo minw kununa Krista kununin ko (min be se ka ke tijen ye), u tun ye Sutana ka jnw ye fo ka taga se Krista ka jnw ma ani u y'u ta ka taga sankolo la n'a ye tuma min na a yelera ani k'u yira n'a yere ye i n'a fo a ka see sawli Sutana ni saya kan, o see sawli be kuma min koo la Eburuw-42 ነጋጋ.

[Kawli: Walisa ka segesegeri were ke wagati min na mawgo tilenninw ka hakili be taga Hadesi la, i ka . I ka hakili bena taga min n'i sara? , Joe McKinney, min be saw www.bibulu ka sira kan. -yew]

4. O la, an ka miiri nin na: Ko (a) .fo Krista kununna ka bo suuw cema o farikolo kelen na, a sara farikolo min na hali k'a saw a yelemana ka bo farikolo satw ni farikolo tolibali la ka ke farikolo sabali ni farikolo tolibali ye, i n'a fo 1 Korantikaw 15:53-54, ani (b) .fo a tun «kera jurumun ye an koson» (2 Korantikaw 5:21), bari «Matigi ka . a ma ka jurumu .anw bee l" (Ezayi 53:6),tun te se ka (c) a donyawa sankolo la (ani mawgo werew ta ni mawgo werew tun be n'a ye .) be se ka jati ko a be sankolo mawgo ani k'a to a mako be saniyako la .fo fo nifo Krista tun be ni .yen a y'a joli saraka tagamasije fe walisa ka mawgo saniya ani k'a ka jurumuw yafa, o min be yira i n'a fo a y'o lo ke wa?

(O cogo la, sankolo tun tena jati fen senuman ye "sanni" o ka ke, i n'a fo Barnes y'a fo cogo min na sanfe -- fo n'a tun be se ka ke ko a tun mawgonin lo ka ban ni Enki ni Eliya bisimila ye - - nka a tun bena ke ten sisan fo ka taga «saniya» ni Kirisita joli ye.)

5. A laban, hali n'an te se ka Milligan ka piningaliw wala an yere ka piningaliw jaabi ni sigasigali ye, o bee n'a ta, an be se ka nafa caaman saw n'an be jatemine ke kopuman (a) Ala be jurumu koniya cogo min na, (b) jurumu kaw kaw juguw ani pangili min ka ni ka sara an ye, n'an (ani) Ala ka nεema min yira adamadenw ka kunmawli la ka bo jurumun na ani u ka pangili banbali la, an Matigi Yezu Krista sababu la, Ala y'o min bila ka ke "saraka ye, limaniya sababu la, a joli la,

min limaniyanin be Yezu la" (Ɔɔɔmukaw 3:25-26; 1 Zan 2:2-1 laje), ani (d) ka to ka waleɓuman lɔn o kosɔn tuma bɛɛ ani ka dɔ fara a kan. O lo ye an ka laɓinita jɔnɔn ye an ka miiriya nunu na, nka, i n'a fɔ Pol y'a fɔ cogo min na, "a ka kitiw tɛ se ka sɛgesɛge ani u tɛ se ka lɔn!" 11:33 kɔnɔ).

Jagweleya ani jijali **Sariyasen 10:19-25**

1. NEFDLI.

Nin ye hortatory yɔɔɔ nafaman ye, a ka ladilikanw basiginin lo koo nafamanbaw lo kan minw siginin lo ka ban (4:14 - 10:18) wala kunceli minw bɔra o la. O koow jɛsinna min ma an fɛ (v.19-21), min daminena ni kumaden "ka sɔɔɔ." Ani ladilikanw kelen kelen bɛɛ be damine ni kumaden nin ye: «An ka taga» (v.22, 23, 24).

II. TIJENW: "KAN" (Verise 19-21).

1. «O la, balimaw, an be ni an ye jagweleya ka don yɔɔɔ saninman kɔnɔ Yesu joli baraka ra" (v.19). "Yɔɔɔ saninman" yan, o ye "sankolo yere ye," Kirisita yere donna min kɔnɔ an kosɔn, i n'a fɔ a yere jori, ani o le sababu ra -- ani o le sababu ra a ka kunmabɔli banbari sɔɔɔ an kosɔn (9:24-25; c.1-2f).

N'an "donna yɔɔɔ senuman kɔnɔ Yezu joli barika la," an be don "a ye sira min di an ma, sira kura ni janamaya, ka tɛmɛ fanikolon fɛ, o kɔɔɔ, a farisogo" (v.20) -- o kɔɔɔ fana, a ka adamadenya ma. A ka adamaden cogoya ta minke, o le kosɔn a sera ka saya sɔɔɔ, ka joli bɔn an kosɔn (2:14-17 laje). Ani, tuma min na a kɔsegira sankolo la, o tun be n'a ka adamaden farikolo ye min kununa (a yelemana i n'a fɔ an ta bena ke cogo min na, 1 Korɛntikaw 15:50- 52 ani Filipikaw 3:20-21 laje). O cogo la, a kɛra sɛberikela ye (arkeqɔsi, kapitɛni, wala jɛmɔɔɔɔɔɔ) wala an ka kisili (Eburuw 2:10). Ka fara o kan, n'a nana siɓɛ filanan na, o bena ke «kisili ye» («fo ka taga se a laban ma», 7.25) «minw b'a makɔnɔn» (9.28). A bena na an mina a yere ra; janko a be yɔɔɔ min na, an fana ka ke yen (Zan 14:3). O kɔ, an bena kuma la «don yɔɔɔ saninman kɔnɔ» a be yɔɔɔ min na, sabu a kunmabɔra «Yezu joli fɛ.»

Nka sisan, an b'o lo ke Alako ta fan fɛ, an ka kanuya n'an ka batoli la. Nka o kɔɔɔtanin lo kosɔbɛ n'an b'a fɛ ka don tijɛn tijɛn na wagati dɔ tɛmenin kɔ. Ani, a be se ka ke ani a ka kan ka ke ni "jagweleya" ye, bari an kunmabɔra "Yezu joli fɛ" ani kuunba b'an fɛ ka donyɔɔɔ yere yere makɔnɔ tuma min na Krista bena na tugun. Ani o «jagweleya» le ye barokunba ye an ta letɛɛ kɔnɔ (3.6; 4.16; 10.19, 35). O tɛ jagweleya ye wala nalomanya ye, nka jagweleya, lannaya ani lafiya lo, min basiginin lo Ala ye min ke an ye Krista sababu la ani a ye layidu min ta an ye sinijasigi koo la.

2. "Ani an ka sarakalasebagaba dɔ be Ala ka soo kun na" (v.19) -- o ye Yezu Krista ye, min ka sarakalasebagaya kofɔra 1:3 kɔnɔ, ani a kofɔra kɛrenkɛrennin na kabini 4:14 -- o be dannaya bɛɛ di min be "jagweleya" min cira ka tugu o kɔ, ani min b'o tijɛtigiya.

III. NEFDLI: «AN KA TO» (Verise 22-25).

1. "An ka gwɛɛ" (v.22) -- o kɔɔɔ, an ka to ka gwɛɛ -- "Nɛɛma masasigilan [sankolo la], janko an ka hina, ka nɛɛma sɔɔɔ, min be an demɛ an mako wagati ra» (4:16 laje).

kele. "Ni dusukun sɔbɛ ye" -- ni kɔnɔgwɛ bɛɛ ye, ni kantigiya bɛɛ ye.

b. "Lanaya dafalen na" -- walima "lannaya dafalen na" -- Ala ka kuma lanaya la Krista barika la (Orɔmukaw 10:17 laje).

c. "Ka (had, perfect tense in the original) an dusukunw yeɛma ka bɔ dusukun jugu la" -- o bɛ taga ni "dusukun lakika" sɔɔli ye -- o ye Krista joli yeɛmacogo ye (cf. 9:14,18-22) .
-- o b'a yira ko an dusukunw saniyara ka bɔ jurumun na, ani ka bɔ jurumun hakili la (10:2 laje).
-- o bɛ ben tugun ni an ka faniw ko ka gwe sagaden joli ra (Yirali 7:14).

KOLDSI: Siga t'a la, nin koo ni nin koo nin ka kan ka jati jɔɔn fɛ i n'a fɔ u kɛra jɔɔn fɛ.

d. "An y'an farikolo ko ni jii saniyanin ye" -- o ye kerecɛnw ka batɛmu yiracogo gwenin ye (Kɛwaliw 10:47-48 laje) -- adamaden bɛɛ, niin, ani farikolo, minw saniyanin lo Ala ye (Orɔmukaw 12:1 laje; 1 Korɛntikaw 6:15,20-- verise la farikolo, ani aw hakili la, o min ye Ala ta ye).

* A filɛ 1 Piyɛri 3:21 kɔɔ. A jɛɛ 60nan

2. "An k'an minɛ ka jɛ . (v.23) -- o kɔɔ, "an jigi be min kan, aw k'o minɛ ka jɛ, janko a kana yeɛma, bari min ye layidu ta, ale ye kantigi ye." AV be ni "lannaya" ye, n'a sɔɔ o be sɔɔ "konfesiyoɔn" daɔɛ kosɔɔ, a be min bayeɛma ko "baara." Nka gɛɛkikan seɛnin kɔɔ, kumaden nin be sɔɔ .elpis , jigiya, sanni .pistis , limaniya, hali n'u fila be taga jɔɔn fɛ i ko an bena a ye cogo min na duguman. Ani "jigiya" ni "lannaya" be se ka kɛ "fɔ" walima "fɔ." Kumaden min be Gɛɛkikan seɛnin kɔɔ, "baara," be se ka bayeɛma cogo fila bɛɛ la angeɛkan na. Ni bayeɛmabaga y'a ye ko a ye sɔɔni ye, "confession" lo ye bayeɛmani juman ye; n'a y'a ye ko a ye welekan ye walima ko a ma jini, o tuma na, "profession" lo tun ka fisa.

«jigiya» ye kumaden kɔɔman ye tiɔɛ na Heburuw kitabu kɔɔ, a be sɔɔ fana 3:6 kɔɔ; 6:11,18; 7:19 kalan. O ye jigiya ni nege faranin ye jɔɔn kan, ani "lannaya" ye "o .dannaya fɛɛn minw jigi tun be u kan, a .jalaki fɛn minw tɛ ye, olugu le ye» (11.1).

Kuun min fɔra an ka jigiya la, o ye ko "min ye layidu ta, ale ye kantigi ye." Ani, o koo la, 6:13-20 ka verise ka jɛ ka laje tugun.

3. «An ka jɔɔn jate» (v.24-25) -- o kɔɔ, «an ka jɔɔn jate, ka kanuya ni kewalejumanw lawuli» (v.24).

kele. "An kana an yeɛ ka lajenw to yen, i n'a fɔ dɔw b'a kɛ cogo min na" (v.25a) -- walima, "an kana to an ka lajenw na i n'a fɔ dɔw b'a kɛ cogo min na" (NEB). A. E. Harvey y'a fɔ o koo la ko: "N'a sɔɔ koo weɛ be yen min tɛ legilizi tagama gwansan ye [min yeɛ ka jɛ ka ban]. Ka to yɔɔɔɔɔɔ na, o b'a yira (Gɛɛkikan na, n'o tɛ angeɛkan na) ko i ma se ka b n'i kerecɛnɔɔɔɔɔɔ ye gweɛya wagatiw la -- ani a line follows of a such (sketch of a few).Bibulu kura min be sɔɔ angeɛkan na, o be sɔɔ Layidu kura kɔɔ , saan 1970, jɛɛ 706-07.) Thayer fana, k'a to a be Gɛɛkikan kumaden nin jɛfɔra, .nerɛmuɔɔman , a ko a kɔɔ be se ka kɛ " .ka taga gɛɛya kɔɔ, ka taga demɛbali la , (kɔɔki. bɔ yen)."

Nin verise ነገር, min sinsinna o kan, o te ko an te balimaw jate kopuman n'an banna ka fara u kan kerecenw ka lajenw na, ani min sinsinna, k'a damine ni verise nata ye (26), o ye farati min ye, an b'an yere bila min na n'an te "lajenw lajen."

b. «Nga aw ka ነገር ladi» (v.25b). "ጠጋጋ kelen," hali n'a be fra, o te Grekikan sebenin ነገር. Daje "nka" be danfara do yira: "An kana an yere ka lajen to yen ... nka an be ladili di." O la, an ka lajenw kuun do ye kerecenw ka ነገርnye, ladili, jijali, ani deme ye -- "ka ነገር ladi, ka ነገር ladi, ka ነገር dusu saalo" (1 Korantikaw 14:3 laje).

c. «Aw k'a ye ko tere be surunyana» (v.25c). O b'a yira ko ነገርliba do be surunyana, o min na kerecenw ka lajenbaw ka ነገርnye n'u ka ladili tun bena ke kosobe sanni u ka doጋya, walisa ka kosegi bali ani ka ጠጋጋ tanga murutili ma .
-- loon min u tun b'a ነገር -- ani u tun b'o weele ko "lon."

ገገ y'a miiri k'o ye "Matigi ka loon" ye min be ነገር Yirali 1:10 ነገር, kerecen ነገር tun b'a faamu ko ነገርkun loon ነገር lo, u tun be lajenbaw ke ነገርkun ነገር tuma o tuma. Nka kumaden min fra, o ye ko "an ka lajenw to yen" "nka an ka ነገር ladi," a be komi o b'a yira ko u be lajen walisa ka ነገር ladi, sanni k'a yira ko u be ladili di joona joona ነገርkun ነገር walisa ka lajen Matigi ka loon nata min be surunyana.

ገገ y'a jati ko "lon min be surunyana" o ye Krista ka nali filanan ye. Nka, k'a ነገር an ka kan ka laben o kama wagati o wagati, u b'a ነገር an ye sije caaman ko an t'a ነገር wagati min na a bena ke, hali Krista yere tuma min na a tun be dugukolo kan (Matiyo 24:35-44; 25:1-13; Mariki 13:31-37; Luka 21:33-36; -1:3:3.1). O be n'a ta, an Matigi ta talenw ta talen ነገር, a tun be se ka ke ko a kosegi tena ke «waati jan» ነገር (Matiyu 25:14-30 ani v.19 kerengerennin na). A tun te "bolo ra" wagati min na Tesalonikaw 2 sebera, ani a tun tena ke ka ነገር murutiliba do ye, cira Pol tun ነገርna ka min ነገር ka ነገር, wagati banbali do ነገር sini ma (2.1-12). Ani, tuma min na ciden Piyeri y'a ka letere filanan sebe kerecenw ma, hali o wagati la, yekekewelaw tun b'u yere piningara n'o bena ke loon do, sabu a tun be wagatijan kera ka ban layidu taranin ko (2 Piyeri 3:1-13). ነገር. Tuma min na a y'a ka letere ነገር sebe, wagati sera "ko kiti ka damine Ala ka soo la. Ni kiti be damine an fe ነገር, minw te Ala ka kibarum diman lamem, olu laban bena ke mun ye? Ni ጠጋጋtilennin kisili ka gwele, Alapasiranbali ni jurumunkela bena ko min?" O fra kerecenw ka "ነገርliba tasumaman" koo la (1 Piyeri 4:12-19). Ani, kuun be yen k'a miiri ko "kiti" min kofra yan, o tun nesinna ነገርni balawow ma, Krista tun ነገርna ka minw ነገር Kibarum Dumanw ነገር.

N'o lo, o tuma na, a be se ka ke ko "lon min be surunyana" min kofra Eburum 10:25 ነገር, o tun ye Zeruzalemu halakili loon ye, o min tun ka kan ka ke Krista ka wagati la ነገርnw ka ገገnamaya ነገር (Matiyo 24:1-34; Mariki 13:1-30; Luka 21:5-30 kera wagati surun do la, ani wagati surun do la min kera Krista tile la). n'a ነገር o sebera wagati min na a ka surunya tagamasijew tun bena caya. A nana sabu keke ni keke min tun be kera Palesitini Yahutumw ka kuntigiw n'u ka ነገርmu kuntigiw ce, o tun be juguyara ka taga. O kelew tun be juguyara minke, Yahutumw ka koow tun be gweleyara ka taga ነገርmu masaya ነገር be la.

ani kerecenw fana tun be ten, sabu o wagati la, mɔɔw tun b'a miiri k'u ye Yahutu w ka jenkulu dɔ ye ani kerecen minw tɛ siya werɛ mɔɔw ye, i n'a fɔ Yahutu w ka diinan mɔɔkɔw.

Matigi tun kɔnna k'a fɔ ko tɔɔba dɔ bena ke Zeruzalemu dugu lamini ani k'a halaki wagati min na, o tɔɔ tɛ yen ani a ye cikanw di a ka kalandenw ma walisa u ka se ka bɔ yen. Ani Ewusebi, a ka Egilizi ka tariki, a ko: "Nga, Zeruzalemu ka legilizi bɛɛ, Ala ka yiracogo dɔ y'u ci, k'u di Alakɔnumanw ma sanni keɛ ka damine, u bɔra dugu kɔɔ ka taga sigi dugu dɔ la Zuruden baji kɔfɛ, min be weele ko Pella. dugu yerɛ, ani Zude mara bɛɛ, Ala ka kiti min tigera o kan, o ka jurumu minw ke Kirisita ni a ta ciradenw kan, o labanna ka o kɔɔ, ka o mɔɔjuguw bɔnɔn bɛɛ halaki ka bɔ dugukolo kan pewu.» (Gafe III, sapitiri V.) O bɛ se ka an hakiri jigi Piyeri tun bɛ min fra, ko mɔɔ tilenninw bena «kisi ka gwɛɛya», ani a kɔkɔ minw bɛ se yɔɔjan, Yesu ko: «Ni o lonw tun ma surunya, mɔɔ si tun tɛna kisi, nka mɔɔ sugandininw kɔɔn, o lonw bena surunya (4Ma:22).

IV. Nɛfɔli (1 Piyeri 3:21).

1 Piyeri 3:21 be taga tɔɔ tɛ kɔɔɔ ni Kɛwaliw 22:16 ye min be kuma "Matigi tɔɔ weele," ani Kɛwaliw 2:38 min be kuma "jurumu w yafa" ani "dusukun puman" koo la. Sɛbeninw ka kaan na, «dusukun puman» (Kɛw. 23.1) ye «dusukun puman ye Ala ni mɔɔw na kɔɔ» (24.16). AV be ni 1 Piyeri 3:21 ye min b'a fɔ ko batɛmu ye "dusukun puman jaabili ye Ala nɛɛ kɔɔ," o kɔɔ tun bena ke komi a be ke "jurumu w yafa kɔɔn," k'a kɔɔ Kɛwaliw 2:38 b'a fɔ ko a be ke "[walima,ka taga] jurumu w yafa." Ani ASV min be 1 Piyeri 3:21 ka sɛbenin kɔɔn, o b'a fɔ ko batɛmu ye "dusukun puman piningali ye Ala nɛɛ kɔɔ," min be komi kɔɔ tɛ foyi la. Nka a gɛrɛfɛ, a ko: "Walima, piningali walima,saramaya ." A be komi "sɛgɛsɛgɛli" kɔɔ tɛ nin kuma nin na, nka "deli" be ke n'a ka kan ka ke "dusukun puman kama," o kɔɔ be se ka ke ani a gwenin lo k'o kɔɔ ye, i n'a fɔ bi kumadenw bayɛlemanɛ caaman b'a bayɛlema cogo min na -- a be se ka ke "deli" ye wala a tɔɔkɔnko RSV ni NASB b'a fɔ ko "an saramaya Ala ka dusukun gwenin kɔɔ." Dɔw b'o bayɛlema o cogo kelen na, i n'a fɔ nin cogo la:

Teliya puman : "o kɔɔ janko i ye dusukun terennin kɔɔ Ala na kɔɔ.»

Wiliyamu : "o kɔɔ ka ke dusukun saninyanin ye Ala na kɔɔ.»

Rotɛrham : "odalɛ Ala le ye dusukun puman ye.» Mɔfati : "odelili janko i ye ke dusukun saninyanin ye Ala na kɔɔ.» Montigomeri : "odelili janko aw ye dusukun puman kɔɔ Ala na kɔɔ.»

KɔɔSI: O bennin lo ni Kɛwaliw 2:38 ye, "u batizera Krista tɔɔ la jurumunw yafa kama ." -- o kɔɔ, walisa ka dusukun puman kɔɔ Ala fɛ, ani k'o tɔɔnna "nege" yira.

Dapɛ min be kɔɔ 1 Piyeri 3:21 kɔɔn, o ye sɔɔsɔɔnɛnɛ. Thayer ta Layidu kura ka dapɛgafe min be kɔɔ gɛrɛkikan ni angelekan na, a ko o kɔɔ ko: 1. Niningali dɔ, piningali. 2. Delili dɔ. 3. Komi piningali ni piningali kumadenw ka teli ka nege miiriya don a la, o cogo la, o kumaden b'a kɔɔ kɔɔ. pini kɔɔ, o kɔɔ, nege, dɔnegeba. N'an kɔnna o kumaden fɔcogo ma, o be an dɛmɛ ka nɛfɔli mɔɔman ani min bennin lo ni yɔɔ tɔw bɛɛ ye 1 Piyeri 3:21 kɔɔn: "min (batɛmu) b'an kisi sisan, o ma ke sabu an y'a kɔɔ, an ye farisogo tɔɔ bɔ an yerɛ la, nka an y'a pini kɔɔ la ka dusukun kɔɔ min be se ka ben ni Ala ye ."

Arndt ni Gingrich y'u ka .Layidu kura ka danegafe min be sɔɔ ɔɔɔɔɔɔɔɔ ni anɔɔɔɔɔɔɔɔ na ani kereɔɔɔɔ fɔɔɔɔ ka gafe wɔɔɔɔ , a fɔ: 1.Niningali . 2.Dali ,saramaya (eperotao 2,ka fɔɔɔɔ dɔ pini mɔɔɔɔ fɔ) --ka Ala deli dusukun saniyanin na 1 Piyeri. 3:21 kalan.

Kɔɔɔɔɔɔ: O kumaden faamuyali .sɔɔɔɔɔɔɔɔnɔɔɔɔ Piyeri 3:21 kɔɔɔɔ, o be ben kosɔɔɔɔ ni Kɔɔɔɔɔɔ 22:16 ye, "i ka wuli ka batize, k'i ka jurumuw ko, ka Matigi tɔɔɔɔ weele." O kɔɔɔɔ, ka batize ka jurumuw ko, mɔɔɔɔ b'a dusukun nege yira Ala la -- tiɔɔɔ na, a ka kan k'o kɔɔ walisa ka kisi. O kama, batɔɔɔ min be kɔɔ Bibulu kɔɔɔɔ, o ye delili ye min be kɔɔ kɔɔɔ kan walisa jurumuw ka yafa an ma. Ka Matigi tɔɔɔɔ weele, o ye delili ye. O ye Matigi wele le ye.

"Danfara te zuwifu ni siya wɔɔɔɔ ɔɔ, bari Matigi kelen lo ye bɔɔ ka Matigi ye.aw ye Matigi Ala tɔɔɔɔ wele bena kisi" ɔɔɔɔɔɔ 10:12-13). "O ka Etiyeni bon ni kabakuruw ye.ka weele Matigi Ala, ani .k'a fɔ , Matigi Yezu, ne ka Nii minɔɔ" (Kɔɔ. 7:59).

O la, walisa ka kisi, ka kɔɔɔɔ ni jɔɔɔɔɔɔɔɔɔ kura ka sariyaw ye, mɔɔɔɔ ka kan ka Matigi tɔɔɔɔ weele, ani k'o kɔɔ a ka batiseli sira fɔ, walisa a ka kɔɔ delili ye min be kɔɔ kɔɔɔ kan ka jurumuw yafa.

An be kuma kuncɔɔ ni kuma nunu ye minw bɔɔɔ Kittel ka .Alakow danegafe min be Layidu kura kɔɔɔɔ . (1964): "O la, an be se ka 1 Piyeri 3:21 bayɔɔɔɔ ko: 'Kenɔɔɔ mɔɔɔ bɔɔɔ tɔɔ, nka Ala deli dusukun numan ye."

Ani fana: "ka kɔɔɔɔ ni v.21 ye, an ka kan ka jigi la .alla [1].nka] ka tugu o kɔɔ ni saniyali ye Alako ta fan fɔ. O la, dusukun numan pini ka kan ka faamu i n'a fɔ delili min be kɔɔ jurumuw yafa kosɔɔɔ ... jurumuw yafali be taga jɔɔɔɔ fɔ ni batɔɔɔ ye kabi a damine yɔɔɔ (Mk.1:4 ani par.; Kɔɔ. 2:38)." (Vol. II, p. 688.) [Baro wɔɔɔ be sɔɔɔ o koo la 1999 kɔɔɔ).Batizeli ka kɔɔ Kirisita ye , Joe Makini, www,bibulu ka enterɔɔɔɔ kan -rd]

Abeli ka saraka "min ka fisa ni saraka tɔɔɔɔ bɔɔɔ ye"

Kalansen 11:4nan.

Texte: "Lanaya kosɔɔɔ, Habili ye saraka dɔ di Ala ma min ka fisa ni Kayen ta ye.

1. Nɔɔɔɔɔɔ MINW BE Nɔɔɔɔ.

Kalan jɔɔɔɔ min be sɔɔɔ o la, o ye ko Abeli ye saraka bɔɔ limaniya kosɔɔɔ ani u sɔɔɔna a ma i n'a fɔ mɔɔɔɔ tilennin, o kɔɔɔ ko Kayen ma saraka bɔɔ limaniya kosɔɔɔ ani o lo kama u ma sɔɔɔ a ma. Nka an ka jɔɔ k'a lɔɔ i n'a fɔ an be se k'a kɔɔ cogo min na: (1) "saraka min dira limaniya sababu fɔ" ani (2) "saraka min ka fisa ni saraka tɔɔɔɔ bɔɔɔ ye." Fɔɔɔ dɔw la, o laban ka gwele ka tɔɔɔ fɔɔ kan, o kama a be sɔɔɔɔɔɔ lawuli.

Heburuw ka kuma min fɔɔɔ, o ye nin kuma nunu ye ka bɔɔ Zɔɔɔɔ 4:2b-5 kɔɔɔ: "Abili tun ye sagamarabaga ye, nka Kayen tun ye sɔɔɔkɔɔɔ ye. Wagati dɔ tɔɔɔɔɔɔ kɔ, Kayen nana ni foro yiridenw dɔ ye ka saraka di Matigi Ala ma. Habili fana nana ni a dɔɔɔɔ fɔɔɔɔ ye .

sagaw ni o tuluw. Abila ni a ta saraka ko diyara Matigi Ala ye, nka a ma sɔn Kabila ni a ta saraka ra. Kayen dimina kosɔbe, a naa yeɛɛla.»

A ka ɲi k'a kɔɔsi ko Zenezi ma foyi fɔ limaniya koo la tiɲen tiɲen na, nka a be danfara min be saraka fila nunu ce, o lo kofɔra, k'a sɔɔ Heburuw be danfara min be mɔgo yeɛ la (lannaya) kofɔ, nka a t'o danfara kofɔ ka gwɛ.

1. "Limaniya lo b'o di ." O bɛɛ n'a ta, k'a sɔɔ limaniya kofɔra .ka sin Zenezi ka maana kɔɔ min ɲesinna o fila bɛɛ ma, lanaya min be Ala la ko Ala be yen, o ye .a fɔra o fla bɛɛ ta fan fe -- Kayen ta, ani Habili ta fana, sabu ale «na ni saraka ye Matigi Ala ye» i n'a fɔ Habili ta. Heburukan kumaden min bayelemana ko "saraka" ye .minka , min bayelemana LXX kɔɔ .Tusiya , walima "saraka" angeɛkan na, i n'a fɔ a be sɔɔ an ka heburukan seɓenin kɔɔ min kofɔra sanfe -- kumaden minw be kuma seɓeninw kɔɔ saraka dɔ koo la min be di Ala ma wala ala dɔ ma.

Nka limaniya suguw te kelen ye -- (a) "lannaya" min b'a la ko Ala be yen, nka "ka bɔ baaraw la" lamenni koo la, min te kɔɔ bɔ, "min te den sɔɔ," "a salen"; ani (b) "lannaya" min be kɔɔ bɔ, a b'a yeɛ yira a ka "kewalew" fe (Zaki 2:17-26). Zaki 2 ani Eburuw 11 fila bɛɛ b'a yira ka gwɛ ko o laban lo be jati mɔgo tilennin ye. Layidu Kɔɔ ka ɲeyirali min be sɔɔ yan, i k'o fana kɔɔsi.

Meriba jii daa la (Jatedenw 20:2-13), Kadɛsi-Barineya ka kongokolon kɔɔ, baji dɔ tun be bɔ farakurun dɔ la tuma min na, jii tun te yen tuma min na Israeldenw nana, Musa ni Arɔn tun be minw ɲeminɛna ani jama murutira. Ala kumana Musa fe ko: "I ka bere ta, ka jama laɲen, ele n'i balimace Arɔn, k'a fɔ farakuru ye u ɲɛɛ kɔɔ, ko a ka jii bɔ, i ka jii bɔ farakuru kɔɔ u ye, i ka jama n'u ka beɲenw min."

Nka a tun be komi u dusu tun tiɲena ani u diminin lo jama kɔɔ u ka murutili kosɔn fɔɔ Musa ma kuma farakurun fe, nka a y'a fɔ jama ye ko: «Aw murutininw, aw ka lamenni ke, aw bena .an aw ka ji bɔ nin farakurun kɔɔ wa?" Musa "ye farakurun bugɔ n'a ka bere ye siɲɛ fila," min tun ma fɔ a ye k'o ke, "o bɛɛ n'a ta, jii bɔra ka caya, jama ye minni ke n'u ka beɲenw ye." Nka o ma ke maana laban ye.

Jehova y'a fɔ Musa ni Arɔn ye ko: "Aw ma la ne la, ka ne saniya Isirayelidenw ɲɛɛ na, o la, aw tena nin jama ladon ne ka jamana na." O kama, u fila bɛɛ sara . ɔɔɔɔ layiri jamana donna.

Yala o kɛra sabu o wagati la, Musa ni Arɔn tun lanin t'a la ko .ɲenamaya Ala ta ka tɛmɛ fɔɔ kan wa? A gwenin lo ko o te. Nka o fana ma mɛnni ke Ala fe tigitigi, ka fara o kan, o tun be bonya la o yeɛ kan Ala bena kabako min ke, sanni o ka kɔɔ di a ma, k'a "saniya" "jama ɲa na."

2. "Saraka min ka fisa n'o bɛɛ ye ." A gwenin lo, o cogo kelen na, hali ni Kayen tun lanin b'a la ko Ala be yen, a ma la a la walisa ka mɛnni ke Ala fe kosɔbe i n'a fɔ Abeli tun b'a ke cogo min na. Sabu, "Abili tun be saraka bɔ . saraka min ka ɲi ka tɛmɛ o kan ka tɛmɛ Kayen kan," ka keɲɛ ni King James Version, American Standard Version ani dɔw ye. Nka, Grɛkikan seɓenin kɔɔ, .pleyona tusiyani , "saraka wɛɛ." Ngaka bon koo juman lo la? Ka ɲesin . sɔn , i n'a fɔ KJV ani ASV b'a fɔ cogo min na wa? Ka ɲesin .dama , k'a ka "nilifenw" ye (caman) .

minw kofɔra? Walima, i n'a fɔ .suguw (min fana ye .hake), i n'a fɔ dɔw y'a miiri cogo min na, kumaden "nilifenw" fana tun bena a yere di o ma wa?

Nka, Zenezi ka kitabu kɔɔ, o t'o fɔ .kerenkerennin na saraka sifa caaman kofɔ u kelen kelen bee fe. O la, ni, i ko dɔw b'a miiri cogo min na, o ye .a fɔra ko Abeli nana ni .nakɔfenw saraka (barika saraka min donna kɔfe Musa ka sariya kɔɔ) ani begen saraka (A be se ka ke fana ko jurumu saraka), fɔɔ tun te danfara ye u fila ka sarakaw ce, o kama a ma fɔ kerenkerennin na, k'a kɔɔ . dese Kayen ka begen sarakatun bi danfaraba be yen. Ani, o koo kɔɔ na, a tun tena ke i n'a fɔ Mariki 10:46-52 ka kuma min fɔra ko Krista ye fiyentɔ kelen dɔɔ lo keneya tuma min na a tun be bɔra Zeriko dugu la, hali ni ka kene ni Matiyu 20:29- 34 ye, a ye mɔɔw fila keneya -- n'a kɔɔ o sababu ye ko Titimaus ka dence kelen kofɔra ani k'a yira ko a dence ka bon kosɔbe (B) kalankelaw tun be Mariki hakili la. Nka nin, k'a kɔɔ a be se ka ke, wala n'a kɔɔ hali a .a be se ka ke , o te .kunceli a y'a yira ka gwe ka kene ni Zenezi ani Eburuw ka kitabu ye.

Ani, bayelemani fanba, k'u janto o la i n'a fɔ sugandili, u be miiriya min fɔ, o lo kanu i n'a fɔ .sɔn , i n'a fɔ KJV ni ASV, an y'u minw kofɔ ka ban, ani NKJV b'u bayelema o cogo kelen na. Ani, yɔɔ damadɔ be kɔɔ Layidu Kura ka sebeninw na siga t'a la, u be fɔ o cogo la, hali n'u be fɔ ka caya ka nesin hake wala jatidenw ma. Nin ye yelemaniw ye ka bɔ kumaden "min ka ni ka teme," o bee n'a ta, a be komi u bee nesinna kalite ma: "min ka fisa ani min be sɔn mɔɔw ma" (Amplified); "saraka numan" (TCNT, NASB, JB, TEV, Spencer, Orakili nesama); "saraka nafoloman" (Moffitt); "saraka min ka bon" (Berkley); «Saraka min ka bon ni bee ye» (NEB).

"Saraka numan" be ye ka caya yelemaniw na ka bɔ "saraka numanba" la. Nka an ka sebenin ka Gerekikan kumaden te min fɔra Heburuw ta kitabu kɔɔ werew ra, ani min bayelemana ko «a ka fisa» (1:4; 7:7,19,22; 8:6; 9:23; 10:34; 11:35) -- o ye, 1.1. *Kreyisɔn* . Ani Alfred Marshall, a ka Gereki-Angilekan Interlinear kɔɔ (min ka surun an ka wagati la) a be ni nin ye Angilekan na Gerekikan dape jukɔɔ min kɔɔ ko "ka caya": "a ka bon (? A ka fisa)." O kɔɔ, n'a ye, mɔɔw be sɔɔli dɔw ke minw b'a yira ko "a ka fisa" ka ke sebenin kɔɔ ye.

Rheims ni Rotherham ka bayelemani min ko "saraka min dafanin lo," o be se ka kɔɔ fɔ cogo dɔ la wala .hake la (i n'a fɔ jatidenw wala .suguw). Wemouth, Williams ani RSV ka bayelemani min kera ko "saraka min ka di mɔɔw ye ka teme," hali n'a gwenin lo k'o be tijen yira, o t'a yira feen min kama a ka ni ka sɔn ka teme.

Goodspeed kɔni y'a fɔ ko: "Lanaya y'a to Abeli ka saraka bonyana Ala nes kɔɔ ka teme Kayen ta kan." O fana, hali k'a kɔɔ a gwenin lo ko tijen lo, bari limaniya min be kɔɔ Ala ka kuma lamenni na ani min be na ni Ala ka kuma menni ye, o lo y'a to Abeli ye saraka min bɔ, nka a tun te yen Kayen fe ani a m'a lasun k'o saraka kɔɔ kɔ. O bee n'a ta, ni Goodspeed tun b'a fe ka min fɔ, o ye ko a ye min di, o yere tun bena bɔ ani ko mɔɔw tun bena sɔn o ma ni Kayen tun y'a di ni kɔɔw ye ani ni kɔɔw ye i n'a fɔ Abeli y'a ka saraka min di, o te se ka tijen ye kuun dɔw kosɔn minw kofɔra ka ban. Nka, o miiriya -- ko ka la a la ko feen dɔ ka ni, o b'a to a be ke feen numan ye ani a be sɔn Ala ma -- a kɔɔw ka ca.

II. Mɔɔw Dɔɔw KA KUMANW.

1. AT Roberison, 1999. Kumaden minw be sɔɔɔ Layidu Kura kɔɔɔ : "A kɔɔɔ kɔɔɔ la, 'saraka caaman' (min be suma ni .polisi, caaman). . . . Mun na tigitigi Abeli ka saraka tun ka fisa ni Kayen ta ye, n'a ma ke a ka limaniya ye, o ma yira." (O be komi o ye kunceli gwenin ye ka bɔ an ye min kɔɔɔsi sanfe.)

2. Minbar ka nefɔli : "A ka teli ka sababu dɔ sɔɔɔ Abeli ka saraka cogoya la i n'a fɔ a be jurumu yafa yira, ani k'a miiri ko a ka limaniya y'a yira a la k'a lɔn ko a mako be o jurumu yafa la, o yirala a la, i n'a fɔ a fɔra cogo min na tugun, Ala ka cikan fe. o kɔfe sarakabɔli miiriya; nka a ma ye ka gwe maana min tara a yere ma, walima min nesinna o ma yɔɔɔ min be an nefɔ. Matigi Ala k'a ta saraka jate Habila ye fɔlɔ, o kɔ, a ta saraka le jate.» (An be kuma fɔ kɔfe, "Kunceli" kɔɔɔ.)

3. Adama Kalaki, Lakalili : "Saraka caaman ; i n'a fɔ a k'a fɔ cogo min na; Abeli, limaniya kosɔn, a ye .ka bon kateme kelen saraka; o kosɔn a fɔra ko Ala ka a ta nilifenw seereya, .Dorois . A be komi o koo tun be cogo min na, o tun ye nin ye; Kayen ni Abeli fila bæ nana ni sarakaw ye Ala ka sarakabɔlan kan, n'a sɔɔɔ sarakabɔlan min lɔra .gwa kɔɔɔ batoli . I ko Kayen tun ye .senekela , a nana ni .mincha , walima ekarisiti saraka , dugukolo yiridenw na, o min sababu fe a sɔnna a ma ko Ala be yen ani ko a be feenw di. Abel, ka ke .sagadendɛbaga walima misiw balobaga, nana ni, a ma ke .ekarisiti saraka , dugukolo yiridenw na, nka a be a ka sagakulu ka senefenw fana ta i n'a fɔ .jurumunyafa saraka Ala fe, o sababu fe a y'a yere ka .jurumuke , Ala ta .tilennenya nimakari , ani a ta .nimafen ni labenni . Kayen tun te siran fewu jurumu ka jurumu, wala Ala ka senuya koo la, a y'a yere wasa ni .mincha , walima walenumanlɔn saraka : o Ala tun te se ka, ka keɛɛ n'a ka senuya n'a ka tilenninya ye, k'a mine ni heere ye; tɔ kelen, i n'a fɔ a be kuma ale lo koo la min tun ye Sagaden ye min fagara kabini diɛ dantuma na, Ala tun be se k'o mine, ani a tun be seereya ke kerɛnkerennin na ko a sɔnna o ma. Hali ni .mincha , walima ekarisiti saraka , tun ye saraka ye min bennin lo kosɔɔɔ a nɔɔ na, nka o ma sɔn o ma, sabu . jurumunyafa saraka . Tariku tɔɔ lɔnnin lo kɔɔɔman.: (Ka Clarke ka furakɛcogo lɔn ka ɲe ani k'a lamɛn ka ɲe, a ka kumaw laɛ Zɛnɛzi 4:3-5 kan.)

4. Zaki Maknaiti, saan 2019. Cidenw ka batakiw : "'A be saraka di Ala ma .(pleyona tusiyani) saraka wɛɛɛ.' Nin bayɛɛmani kɔɔɔ, n tugura kɔɔɔfɔlikɛlaw kɔ, minw b'a fɔ an ye ko .pleyona , [kumaden dɔ] min be sanga ɲɔɲɔ ma, o kɔɔ ko .hake ka ca sanninafa ka bon . O kama, u y'a kɔɔɔsi ko hali ni Kayen tun ka ɲi ka jurumu saraka bɔ, a ye 'dugukolo yiridenw dɔɔɔ lo lase Matigi ma,' o min tun te saraka ɲuman ye. Nka Abeli, 'ale fana y'a ka saga dence fɔlɔw dɔw lase n'u tulu ye'; o kɔɔ, ka fara dugukolo yiridenw kan, o min tun ye nilifen dɔ ye min kofɔra verise nin na, * a nana n'a ka sagakulu den fɔlɔw ye minw ka bon; o cogo la, a ye jurumu saraka ni suman saraka [o kɔɔ, barikada saraka] bɔ, ani o cogo la, a y'a yira ko a be Ala ka ɲumanya n'a yere ka jurumu lɔn. Kayen tun te jurumun lɔn minke, a tun b'a miiri ko a ka kan ka foyi wɛɛ di ni soman saraka te; ani a y'a ke n'a sɔɔɔ a ma ke .yiriden fɔlɔw, wala yiriden ɲumanw dɔ la kelen ."

* A ka kan ka ke .ɔɔɔɔɔman verise, Eburuw 11 kɔɔɔ, o kɔɔ, v.4.

III. KUMA LABAN.

1. Saan 1999 ka kuma laban. Minbar ka pefli i n'a fɔ a fɔra cogo min na sanfe, ko Abeli ka saraka sɔnna sabu a sɔnna, ani ko a ma ke a ka saraka sugu kosɔn fewu, o te ben ni koow bee ye. O sɔnna .saraka a ka min dan, o tun ye .jaabi a kalannaya , min y'a to .a ma o ra, a ta saraka ka kan ka sɔn a ma. O Lakalita o kɔrɔ ye ko ni Kayen tun be ni limaniya sifa kelen ye i n'a fɔ Abeli tun be cogo min na, a ka saraka tun be i n'a fɔ a tun be cogo min na .kuntilenna tun bena ke "ka ca" n'a ye, i n'a fɔ Habili ta tun "ka ca" n'ale ta ye cogo min na. Nka siga t'a la, o te tɔnen bee ye .
 -- bari n'a tun be n'o sɔnna ye .numan kamɔɔɔ yere yere Abeli tun be ni limaniya ye minke, a tun tɛna o saraka sifa to yen .kuntilenna o min tun be danfara don Abeli ta n'a ta ce.

A be komi walisa k'a to Zenezi yɔrɔ seɓɓɓaga ka se ka Heburuw yɔrɔ seɓɓɓaga latilen o koo la. A daminɛna ni kumaden nin ye, "Abeli n'a ka saraka ye" (Zenezi 4:4), a b'a fɔ ko: "Ka sɔn a yere ma fɔlɔ, o kɔ, a ka nilifen (cf. Talenw 12:2; 15:8; 2 Kor.8:12). Musa ka kumaw b'a yira ko .kunko [an y'a sinsin a kan] Abeli ka saraka tun ka ni ani a tun bennin lo ni Kayen ta ye,' ani 'mɔɔɔ te se ka sigasiga ko o lo tun ye Heburuw ka letere seɓɓɓaga ka miiriya ye' (Prof. Lindsay, 'Lectures on Hebrews,' Edin. 1867). Abeli ka saraka tun ye . pleyona , min ka bon ni Kayen ta ye; a tun ka ca a ra; limaniya tun b'a ra, min tun ka dɔɔɔ tɔ kelen na. A tun yefana [an y'o kumadenw sinsin a kan] min be di ka keɛ ni Ala ka sariya ye. Sarakabɔli min be ke duniya kuru bee kɔrɔ, o b'a yira ko Ala lo y'o lo fɔ sanni k'a yira ko adamaden lo y'a dilan. Ni Ala ka batoli tun bɔra adamadenw dɔrɔn lo la, siga t'a la, a tun bena ke cogo caaman na. Ka fara o kan, ko batoli cogoya tun ma to adamadenw ka hakilitigiya bolo sariya kɔrɔ, ani ko sago batoli jalakilen lo kereɛkɛɛninin na kereɛnɛw ka wagati kɔrɔ (Kɔlɔs. 2:23), o b'a to mɔɔɔw b'a miiri ko Ala lo y'a sigi kabini fɔlɔ la."

Heburuw ka miiriya min seɓɓɓa .Minbar ka pefli sabu an ye sɔsɔli min ke, o kunceli be sɔrɔ an ka kuma min fɔra a fe sanfe, o yɔrɔ fɔlɔ la, i n'a fɔ: "A ka teli ka sababu dɔ sɔrɔ Abeli ka saraka cogoya la min b'a yira ko a be jurumuw yafa, ani k'a miiri ko a ka limaniya y'a yira ko a b'a lɔn ko o jurumuw mako be yen, o min yirala a la i n'a fɔ Diman of the comvi, This has been further suppo. lakali be yira tɔne na a ka saraka tun ye min ye, n'an y'o laje sarakabɔ miiriya min tugura o kɔ [n'a sɔrɔ sarakabɔli "tariku" wala "hakilijagabɔ" tun bena ke kumaden numan ye, nka a ma ye lakali min tara a yere ma, wala a ka yɔrɔ min fɔra an ye adphade pefe).

Ni kuma laban nin fɔra, an bena sɔn o ma nka an bena sinsin a kan ko a bele te kuun foyi di an ma ka la a la ko limaniya min be menni ke, o tɛna ke sababu ye ka beɛnɛw saraka Kayen ni Abeli fe. Ala tun ye Ala ka filozofi min yira, o min b'a to beɛnɛw saraka ka ni ka ke, an t'o lɔn. Nka a be komi mɔɔɔ kɔrɔw tun be koow lɔn ka ne ka tɛme Layidu Kɔrɔ kan. Neyirali fe, Yezu y'a fɔ Yahutuw ye ko: «Aw face Ibrayima nisɔndiyara k'a ye ne ka loon ye, a y'o ye, a nisɔndiyara» (Yuhana 8:56) -- o ye koo ye min te ye ka bɔ Layidu Kura ka yirali la.

2. Maknaiti, a ka .Cidenw ka batakiw , a fɔra ko kɔrɔfɔlikelaw "b'a fɔ an ye ko .pleyona , ni degere sanganin lo, o kɔrɔ ko .jatedenw na sanninafa ka bon ." N'a ka tɔne fɔ, bari o lo y'a ka .fangatigi neɛi. Nka fen damadɔ be yen minw te kelen ye, i n'a fɔ Matiyu 12:41,42; Luka 11:31,32 (o yɔrɔ bennin lo); ani Kewaliw 15:28, yɔrɔ min na "min ka bon" te se ka fisaya saan 1914 la.



Duniya kuru bee ka Bibulu lonna baarada

Randolf Dunn, ɲemɔɔ - Roberi Santiyago, ɲemɔɔ
Bibulu ka enterineti kan



<p>Kalan 1nan - Ala ka cikan Fɛɛn bee sɔɔla cogo di? Cɛɛ min tun ye Ala ye . Krista - Ala ka gundokow Ala koo la Ka bo ɲenamaya la ka taga se saya ma - Cɛɛ sato ye kunmabɔli laben Kibaru Dumanw ka cikanw .</p> <p>Kalansen 2nan - Ka mɛnni ke Krista fe . Wagati ka kon Krista ɲe Wagati min na Krista tun be dugukolo kan Wagati min na Krista ko Wagati laban dugukolo kan Desizon wagati lo Ka bo saya la ka tɛme kuruwa kan ka taga ɲenamaya la Yafali koo la Batizeli ka ke Kirisita ye</p> <p>Kalansen 3nan - ɲenamaya kura Krista la Masaya min ma dilan ni bolow ye Masaya kon baarakelaw . Krista ka sariyakolo folow Firiyamuso minw mako be kon na Alako ta fan fe Ka ɲenamaya ke hɔɔɔɔɔɔɔɔ la Tɔɔɔ ka ntalen Cikan min be sɔɔɔ letɛɛw kon: Ala bato ni hakili ni tijen ye .</p> <p>Bibulu lonbagaw ka kalanw Bibulu labennin Bibulu ka kuma surunw Suguyaw ani ntalenw .</p>	<p>Kalansen 4nan - Ka yiriwa Krista la . Nazaretika Yezu Krista ka ɲenamaya Ka ke kelen ye Krista la Miiriliw dimi koo la Farikolo, niin, niin - U be taga min n'i sara? Furu ni furu faran Ala ka lafinelon Danni ka kon Zenezi ɲe Danni Heburuw .</p> <p>Kalansen 5nan - Ka kɔɔɔɔɔɔɔɔ Krista la Kalan minw be sɔɔ kuruwa kan Ala ka jɔli kecogo la Niningalibaw minw ma deli ka ke Ka ɲenamaya ke ɲɔɔɔɔ ye Krista la Ka ɲenamaya ke ka tɛme bee kan Layidu minw be sɔɔ sisan ani abada Cɛɛ sɔɔɔɔ ye Ala batobagaw ye . ɲenamaya kuma kabakomanw</p> <p>Kalan 6nan - Ka ke Bibulu lonbaga ye . Suuw, misaliyaw ani kiraya kumaw Niin senu Daniyeli Yezu Krista ka Yirali Sebeninw ka kumabali Kalanw ni kewalew k'a ta saan 100 la ka taga se saan 1500 ma. Ka Bibulu lajen ani k'a bayelema Bi, Egilizi ka kewalew - Sebeninw wala laada?</p> <p>Yezu konkonw - Tablo</p>
---	---

Duniya kuru bee ka Bibulu lonna jenkulu be ni yɔɔɔ ye minw be taga ni kaan wɛɛɛ ye .**Bibulu ka enterineti kan.**